

ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ, Δ Φ
Π. ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ
ΡΑΨΩΔΙΑΙ Ρ-Σ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΤΕΤΡΑΤΑΞΙΩΝ
ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ-ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ
ΟΔΟΣ ΦΙΛΟΘΕΑΣ & ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ
(Παρά τὸ Μητροπολιτικὸν μέγαρον)

1937

ΣΑΛΑΤΗ ΥΟΧΗΜΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ, Δ. Φ.
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ
ΡΑΨΩΔΙΑΙ Ρ-Σ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΤΕΤΡΑΤΑΞΙΩΝ
ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ
ΟΔΟΣ ΦΙΛΟΘΕΑΣ & ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ
(Παρά τὸ Μητροπολιτικὸν μέγαρον)

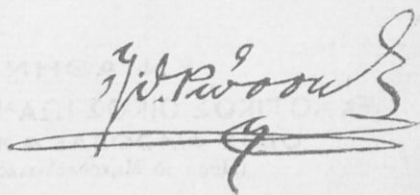
Τὸ ἔρρισμα τῆς κατὰ πάντας τοὺς αἰῶνας πνευματικῆς κινήσεως καὶ ἡ ἀκένωτος φωτὸς πηγὴ, ἐξ ἧς καταυγάζεται ἡ ἀνθρωπότης, εἶναι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς, τῶν ὁποίων οἱ πλείστοι διδάσκονται ἐν τοῖς σχολείοις τῆς Μέσης ἐκπαιδεύσεως. Ἐπειδὴ δὲ ἡ κατανόησις τούτων παρὰ τῆς μαθητιώσης ἰδίᾳ νεότητος ἀποβαίνει διὰ ποικίλους λόγους ἄκρως δυσχερῆς, ἔγνωμεν νὰ ἐκδώσωμεν διὰ ταύτην πρωτοτύπους τῶν εἰρημένων τῆς ἀρχαιότητος ποιητῶν καὶ συγγραφέων **Σχολικὰς μεταφράσεις**, δι' ὧν αἰροῦνται αἱ σοβαρὰ τῆς ἔρμηνείας δυσχερεῖαι, αἵτινες ἀφ' ἑνὸς μὲν χαλιουοῦσι τὴν προθυμίαν πρὸς ἐπίμονον μελέτην τῶν ἀθανάτων ποιητῶν καὶ συγγραφέων τῆς προγονικῆς ἡμῶν εὐκλείας, ἀφ' ἑτέρου δὲ κατατρίβουσι χρόνον πολύτιμον ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἐπὶ μεγίστῃ ζημίᾳ τοῦ τῆς ἐμβαθύνσεως σταδίου, ἐν ᾧ τὰ μάλιστα ὁ νοῦς δεύνεται καὶ θετικῶς καλλιεργεῖται.

Οἱ ποιούμενοι χρῆσιν τῶν ἡμετέρων σχολικῶν μεταφράσεων θέλουσι κατανοήσει εὐχερῶς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας καὶ Ῥωμαίους ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς, διότι ἡμεῖς οὐδὲν τὸ σκοτεινὸν καὶ ἀσαφὲς ἐν αὐτοῖς ἀφήκαμεν ἀνερμήνευτον. Διὰ τῶν ἐν παρενθέσει διπλῶν καὶ τριπλῶν πολλάκις ἐπεξηγήσεων καὶ πραγματικῶν παρατηρήσεων καὶ τῶν ἐν ἀγκύλαις προσθηκῶν καὶ νοημάτων, ἅτινα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις παρελείποντο διὰ τὰς ἀλλοίας τοῦ τότε λόγου συνθήκας, ἐξωμαλύνουμεν τελείως τὸ ἔδαφος τῆς πλήρους ἔρμηνείας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ τοιαύτη ἐπισώρευσις τῶν πλατῶν ἐπεξηγήσεων καὶ προσθηκῶν δυνατὸν νὰ ἐπιφέρῃ σύγχυσιν, συνιστῶμεν τοῖς ἀναγνώσταις, ὅπως ἀντιπαρέρχονται πᾶν τὸ ἐν ἀγκύλαις καὶ παρενθέσειν εἰάν θέλωσι νὰ ἔχωσι ἀμερότητα τὴν εἰς τὸ νέον ἀπόδοσιν τοῦ κειμένου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Ἰουλίου 1927

ΙΩΑΝΝΗΣ Θ. ΡΩΣΣΗΣ, δ. φ.
Γυμνασιάρχης.

Τὰ γνήσια ἀντίτυπα φέρουσι κάτωθεν τὴν ὑπογραφήν μου

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ Ρ.

Μενελάου ἀριστέα.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ 1—125. Ὁ Μενέλαος προσπίπτων τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου φονεύει τὸν Εὐφορβόν, ὃν καὶ ἐπιχειρεῖ νὰ σκυλεύσῃ· ἰδὼν ὅμως ἐπερχόμενον τὸν Ἔκτωρα ὑποχωρεῖ καὶ ἐπιστρέφει μετ' οὐ πολὺ μετὰ τοῦ Αἴαντος εἰς προστασίαν τοῦ νεκροῦ τοῦ Πατρόκλου.

[126] Ὁ μὲν Ἔκτωρ, ἀφοῦ τὰ [κατὰ γῆς πεσόντα] ἔξαικουσμένα (: περίφημα=κλυτὰ) ὄπλα [τοῦ Πατρόκλου] *διέταξε νὰ συλλεγῶσι καὶ ἀποκομισθῶσιν* (: ἀπεκόμισεν=ἀπήνερα [εἰς τὸν ἑαυτοῦ δίφρον] *ἀπεπειρᾶτο νὰ σύρῃ* (=ἔλακε) τὸν [ἤδη νεκρὸν] Πάτροκλον [πρὸς τὸ μέρος τῶν Τρώων στρατιωτῶν], ἵνα (ἀπο)κόψῃ τὴν κεφαλὴν [του] ἀπὸ τῶν ὄμων μὲ τὸ [ἑαυτοῦ] κοπτερὸν ξίφος, τὸν δ' οὕτως *ἠκρωτηριασμένον νεκρὸν* (δηλ. τὸν κορυμνὸν) (=τὸν δὲ νέκυν), ἀφοῦ σύρῃ [περιυβρίζων αὐτὸν οὕτω], δώσῃ εἰς τοὺς Τρωικοὺς κύνας. Ἄλλ' ὁ [Τελαμώνιος] Αἴας ἐπλησίασε [πρὸς τὸ πτώμα τοῦ Πατρόκλου] φέρον ἀσπίδα ὡσάν πυργόν, Ὁ δὲ Ἔκτωρ [ἀποβαλὼν τὸ θάρος του ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ Αἴαντος καὶ ἐγκαταλείψας τὸ πτώμα τοῦ Πατρόκλου] *ἀμέσως* (=ἄψ) βαδίζων πρὸς τὰ ὀπίσω [χωρὶς δηλ. νὰ κάμῃ μεταβολήν, ἦτοι μὲ τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὰ ἔμπροδς χωρὶς νὰ στρέψῃ τὰ νῶτα] ἐχώθη εἰς τὸ πυκνὸν πλῆθος τῶν συντρόφων [του], ἀνεπήδησε δὲ εἰς τὸ πολεμικόν [του] ἄρμα [ὅπου ἀνέμενεν αὐτόν, ἵνα μεταβῇ εἰς ἄλλο σημεῖον τῶν μαχομένων Τρώων]· ἔδιδε δ' οὗτος μάλιστα εἰς τοὺς [ἀφωσιωμένους καὶ ἐμπίστους αὐτῷ ἐταίρους] Τρῶας νὰ κομίσωσιν εἰς τὴν πόλιν [Ἰλίου] τὰ [διὰ τὴν κατασκευὴν των] ὄραϊα ὄπλα [τοῦ Πατρόκλου ἢ μᾶλλον τοῦ Ἀχιλλέως] διὰ νὰ εἶναι δι' αὐτὸν μεγάλη δόξα [ταῦτα, ἅτινα θὰ διετήρει ὡς τρόπαιον]. Ὁ δ' Αἴας *στήσας ὡς προκάλυμμα* (=καλύψας) *πρὸ* (=ἄμφι) τοῦ υἱοῦ τοῦ Μενoitίου τὴν μεγάλην [πάντοθεν, ἦτοι καθ' ὕψος καὶ πλάτος] ἀσπίδα [αὐτοῦ] εἶχε σταθῆ, καθὼς [ἴσταται] *λέαινα* (=λέων) *πρὸ τῶν ἑαυτῆς τέ-*

κνων (τῶν λεοντιδέων της δηλ.) (=περὶ οἷσι τέκοισι), τὴν δ-
 πασαν φυσικὰ (=ῥ ῥά) θὰ τύχη νὰ συναντήσωσι (=συναντή-
 σονται) μέσα εἰς τὸ δάσος ἄνδρες, οἷνες δδηγοῦσι τὰ θηρά-
 ματα [διὰ τῶν φωνῶν των ἢ κρότων πρὸς τοὺς κυνηγοὺς] (: ἄν-
 δρες κολαοῦζοι—τουρκιστὶ=ἄνδρες ἐπακτῆρες), ἐνῶ [αὕτη ἢ
 λάινα] δδηγεῖ [αὐτὰ τὰ τέκνα της] μικρὰ ἀκόμη ὄντα (=νή-

[135] πια ἄγοντι) [ἔξω τοῦ φωλεοῦ της πρὸς ἠλιασιν κλ.
 κλ.] αὕτη δὲ τότε ἐξαγριώνεται (: φουσκώνει=βλεμαίνει) πε-
 ποιθυῖα εἰς τὴν δύναμιν [της] καταβιβάζει δὲ (=ἔλκεται δὲ
 κάτω) τὸ κατὰ τὰς ὀφρῦς δέρμα τοῦ προσώπου (ἦτοι τὸ περὶ
 τὴν ὄψαν τῆς ῥινὸς καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς δέρμα=ἐπισκύνιον)
 ὀλόκληρον καλύπτουσα τοὺς δύο ὀφθαλμοὺς [ὄπως μὴ βλέπου-
 σα τὰ ὀπίπτομενα βέλη καταλίπη ἐκ δειλίας τοὺς σκύμους της]
 τοιουτοτρόπως ὁ Αἴας ἴστατο προασπίζων (: εἶχε στηρίζει τοὺς
 πόδας προστατεύων) τὸν Πάτροκλον, τὸ παλληκάρι. Ἀπὸ τὴν
 ἄλλην δὲ πλευρὰν (=ἐτέρωθεν δὲ) [τοῦ Πατρόκλου] ἴστατο
 [προστατεύων τὸν νεκρὸν] ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρεῶς, ὁ φιλοπόλεμος,
 Μενέλαος λυπούμενος μεγάλως ἐντὸς τῶν στηθῶν του
 (: πληρούμενος βαθέος πένθους) [ἐπὶ τῇ ἀκρωλείᾳ τοῦ Πατρόκλου].

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ 140—318. Ὁ Ἔκτωρ ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ Αἰαντος φεύγει καὶ
 ὁ Γλαῦκος φέγει αὐτὸν διὰ τοῦτο. Δὲν παρήλθε πολὺς χρόνος καὶ
 ὁ Ἔκτωρ ἐπανερχεται ἐνδεδυμένος τὴν ναυοπλίαν τοῦ Πατρόκλου
 καὶ θαρρῶνει τοὺς συμμάχους, ὄπως καὶ ὁ Μενέλαος τοὺς Ἀχαι-
 οὺς. Κρατερὰ συνάπτεται περὶ τὸν νεκρὸν Πάτροκλον μάχη, καθ'
 ἣν ὑπερισχύουσιν οἱ Ἀχαιοί.

[262] Οἱ δὲ Τρῶες [οἷνες πρότερον προεξάρχοντος τοῦ
 Ἔκτορος εἶχον ὑποχωρήσει πως, ἤδη ἀνασυνταχθέντες καὶ
 προεξάρχοντος καὶ αὐθις τοῦ Ἔκτορος] συμπεπυκνωμένοι
 ὤρμησαν ἐμπρός (: ἐκτύπησαν ἐμπρός, προχώρησαν=
 προέκυνσαν) [κατὰ τῶν Δαναῶν] προεπορεύετο δὲ ὡς ἦτο
 ἐπόμενον (=ἄρα) [πρὸς παραδειγματισμὸν δηλ., κατόπιν
 τοῦ φιλοπολέμου λόγου του] ὁ Ἔκτωρ. Καθὼς δὲ [συμβαί-
 νει], ὅταν εἰς τὰς ἐκβολὰς (εἰς τὰ στόμα = ἐπὶ προχορῆ
 χειμάρρου (ὀρητικῷ ποταμοῦ) καὶ ἐπὶ λέξει : οὐραγοπέμπτου
 ποταμοῦ [διότι τὸ ὕδωρ αὐτοῦ προέχεται ἐκ τῶν βροχῶν τοῦ
 οὐρανοῦ—Διὸς—]) βρυχᾷται (: μυκηθιδὸν ἐκβάλλει) μέγα [θα-
 λάσσιον] κῆμα συναντῶν τὰν ροὴν τοῦ ποταμοῦ (=ποτὶ ῥοὴν),
 ἐκατέρωθεν δὲ αἱ ἐξέχουσαι χωματώδεις ἀπταὶ (γλώσσαι)βοῦζουν,

ἐπειδὴ ἡ θάλασσα ξερνᾷ ἕξω (: ἐπειδὴ τὰ θαλάσσια κύματα ἐκβράζονται ἕξω [δηλ. τῆς ἀκτῆς, πρὸ τοῦ στομίου τοῦ ποταμοῦ] (=ἐρευγομένης ἀλὸς ἕξω), μὲ τόσον λοιπὸν ἀλαλαγμὸν οἱ Τρῶες ἐπορεύοντο [κατὰ τῶν Δαναῶν τῶν προστατευόντων τὸ τοῦ Πατρόκλου πτώμα]. Οἱ δὲ Ἕλληνες ἴσαντο περὶ τὸν υἱὸν τοῦ Μενoitίου *δμόθυμοι* (: ἔχοντες ὅλοι τὴν αὐτὴν προθυμίαν) [πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ ἐχθροῦ]. . .

319—365. Ὁ Αἰνεΐας κατὰ προτροπὴν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐπεμβάς ἐπέφερε ἰσορροπίαν τῆς μάχης.

[365]. Διότι ὁ [Τελαμώνιος] Αἴας *ἀνεξαιρέτως ὄλους* (= μάλα πάντας) *περιῆλθεν ἐν σπουδῇ* (=ἐπόχετο) *σφοδρῶς* (=πολλὰ) παροτρύνων. Δηλ. οὔτε *συνεχώρει* (: ἐπέτρεπε=ἀνώγει) *νὰ ὑποχωρῇ* (ἀποσύρηται) *ὀπίσω* (=ἐξοπίσω) τοῦ νεκροῦ οὔτε [ἐπέτρεπε] *νὰ μάχηται τις προχωρῶν ἕξω τῆς γραμμῆς τῶν [συμμαχητῶν] Ἀχαιῶν* (=προμάχσθαι Ἀχαιῶν), δηλ. *ἔμπροσθεν* (=ἕξοχον) τῶν ἄλλων, ἀλλὰ *πλησιέστατα αὐτοῦ* [τοῦ πτώματος] (ἢ : ἐν ἀμέσῳ ἐπαφῇ [πρὸς τὸ πτώμα]= μάλ' ἀμφ' αὐτῷ) *νὰ γυρίξῃ* (=βεβήμεν), *νὰ μάχηται δὲ ἐκ τοῦ πλησίον* [τοῦ πτώματος μέρους] *ἕκαστος* (=σχεδόθεν). Τοιοῦτο-

[360] τρῶπως *δ γιγάντειος* (ὑπερμεγέθης) Αἴας διέταττεν, *κάτεβρέχετο δὲ ἡ γῆ* [κατὰ τὴν ἐπακολουθήσαν ἐκ τοῦ συστάδην μάχην] *ἀπὸ κατακόκκινον αἷμα· ἐκείνοι δὲ* [οἱ Τρῶες καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτῶν] (=τοὶ δὲ=οἱ δὲ) *ἀλλεπάλληλοι* (:ὁ εἰς κοντὰ εἰς τὸν ἄλλον, σωρηδὸν=ἀγχιστίνοι=ἐπασσύτεροι) *ἔπιπτον* [νεκροί] (: ἐφονεύοντο). . .

366—423. Ἐν τοῖς ἄλλοις σημείοις τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἐπεκράτει αἰθρία καὶ ἠγνοεῖτο ὁ φόνος τοῦ Πατρόκλου περὶ τὸν ὅποιον ἦτο πυκνὸν σκότος καὶ πεισματώδης μάχη.

[400]. Τοιοῦτον ὁ Ζεὺς *φονικὸν* (=κακὸν) ἀγῶνα τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν [ἐπὶ τῶν δίφρων ἐξευγμένων] ἵππων ἐξήπλωσε (:ἀνέφλεξεν, ἐξήγειρεν=ἐτάνυσσε) ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ Πατρόκλου κατὰ ἐκείνην τὴν ἡμέραν· οὐδὲ ἐγνώριζεν ἀκόμη καθόλου ὡς

ἦτο ἐπόμενον (= ἄρα) ὁ [διὰ τὴν ἀνδρείαν] ἔξοχος Ἀχιλλεύς ὅτι ὁ Πάτροκλος εἶχεν φονευθῆ. Διότι πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὰ ταχέα πλοῖα (: ἀπὸ τὸ στρατόπεδον) ἐμάχοντο, [ἦτοι ἐμάχοντο] πλησίον (= ὑπὸ) τοῦ τείχους τῶν Τρώων. **Τοῦτο, δηλ. τὸ ὅτι αὐτὸς ὁ Πάτροκλος εἶχε φονευθῆ** (= μὲν τεθνήσκον) οὐδέποτε ἐφαντάζετο (= ἔλλετο) ἐν τῇ ψυχῇ [του], ἀλλ' [ἐφαντάζετο], ὅτι ζωντα-

[405] νὸς θὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν ἀμέσως (= ἀψ) ἀφοῦ πλησίασῃ (= ἐνιχυμφθέντα) τὰς πύλας [τῆς Ἰλίου πόλεως], διότι οὐδὲ ἐφαντάζετο κατ' ὀλοκληρίαν τοῦτο (= τὸ), [τὸ] ὅτι δηλ. θὰ ἐκπορθῆσῃ [ὁ Πάτροκλος] τὴν πόλιν [Ἰλιον] ἄνευ αὐτοῦ (= ἔθνε), οὐδὲ μετ' αὐτοῦ. Διότι πολλάκις τοῦτο βεβαίως [τὸ ὅτι δηλ. οὐδὲ μετ' αὐτοῦ θὰ ἐκπορθῆσῃ τὸ Ἰλιον] (= τὸ γε) ἐπληροφορεῖτο ἀπὸ τὴν μητέρα του ἀκούων [τοῦτο παρὰ ταύτης] κατὰ μόνας (: ἰδιαιτέρως, ἦτοι χωριστὰ ἀπὸ τὸν Πάτροκλον, μυστικῶς = νόσφιν), ἣτις συνήθιζε νὰ ἀναγγέλλῃ εἰς αὐτὸν τὴν θέλησιν (τὰς σκέψεις = νόημα) τοῦ μεγάλου Διὸς· ἀλλὰ τότε ἀκριβῶς, [ὅτε ἔ-

[410] στελλεν τὸν Πάτροκλον εἰς τὸν ἀγῶνα, μάχην] (= δὴ τότε γε) δὲν τῷ εἶπε ἡ μήτηρ τὸ τόσον κακόν, ὅσον συνέβη, ὅτι δηλαδὴ (= ὅρα) τοῦ ἐφονεύθη ὁ πολὺ φίλτατος σύντροφος.

Ἐκεῖνοι δὲ [οἱ Τρώες] κρατοῦντες (: με = ἔχοντες) κοπιερά (: ἀκονισμένα = ἀκαχημένα) δόρατα ἀκαταπαύστως πάντοτε (= νολεμές αἰεὶ) συνεπλέκοντο [περὶ τὸν νεκρὸν] καὶ ἐφόνευον ἀλλήλους· ὡς ἐξῆς δὲ ἔλεγε ἕκαστος ἐκ τῶν χαλκοθωράκων Ἑλλήνων.

[415]. «ὦ φίλοι, δὲν [εἶναι] βέβαια (: ἀλήθεια = μάν = μὴν) ἔνδοξον δι' ἡμᾶς νὰ ἐπιστρέψωμεν [ἄνευ τοῦ πτόματος τοῦ Πάτροκλου] εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα (δηλ. εἰς τὸ στρατόπεδον)· ἀλλ' ἐδῶ ὄπου εὐρισκόμεθα (= αὐτοῦ) εἶθε δι' ὄλους [ἡμᾶς] νὰ ἀνοίξῃ καὶ καταπύῃ (: νὰ μᾶς χάψῃ = χάνοι) ἡ μαύρη γῆ [πρὶν συμβῆ τοῦτο]· τοῦτο ἀμέσως τώρα (= ἄρα) ἤθελεν εἶναι δι' ἡμᾶς πολὺ συμφορώτερον, [δὲν εἶναι, λέγω, ἔνδοξον νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ στρατόπεδον], ἐὰν ἀφήσωμεν τοῦτον εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἵπποδαμαστῶν Τρώων νὰ τὸν σύρωσιν πρὸς τὴν πόλιν τῶν καὶ νὰ λάβωσι δόξαν».

[420]. «ὦς ἐξῆς δὲ ἀφ' ἐτέρου μεγαλοφώνως ἔλεγεν ἕκαστος ἐκ τῶν μεγαλοψύχων (: εὐτόλμων, γενναίων) Τρώων·

«Ὁ ἀγαπητοὶ [Γρῶες], καὶ ἐὰν εἶναι πεπρωμένον (=μοῖρᾶ [ἔστι]) πάντες [ἡμεῖς] ἀνεξαιρέτως (=ὁμῶς) πλησίον τοῦ ἀνδρός τούτου ἐδῶ νὰ φονευθῶμεν, κανεὶς ἄς μὴ ὀπισθοδρομῇ (:ἄς μὴ ἀποσύρῃται) ἀκόμη (=πῶ) ἀπὸ τὴν μάχην».

Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν ἔλεγεν ἕκαστος (=τις), ἐξήγειρε (:ἀνεργίτιξε, ἐξήπτε) δὲ τὴν ὀρμὴν τοῦ συντρόφου [του].

421—542 Ὁ Ζεὺς ἐλέησα; τοὺς τεθλιμμένους ἵππους τοῦ Ἀχιλλέως ἐνέπνευσεν εἰς αὐτοὺς μένος ἰσχυρόν. Ὁ Ἀυτομέδων προσλαμβάνει ἠνίοχον τὸν Ἀλκιμέδοντα. Ὁ Ἔκτορ μετὰ τῶν Αἰνείου, Χρομίου καὶ Ἀρήτου προσπαθεῖ νὰ κυριεύσῃ τὸ ἄρμα τοῦ Ἀχιλλέως. Ἀλλ' ὁ μὲν Ἀυτομέδων φονεύει τὸν Ἀρητον· οἱ δὲ δύο Αἰαντες ἀποκρούσαντες τοὺς ἄλλους τρεῖς σκυλεύουσιν αὐτόν.

[424]. Τοιοῦτοτρόπως οὗτοι μὲν ἐμάχοντο, ἰσχυρότατος (: διαβολικὸς, μέγας=σιδήρεος) δὲ πάταγος (θόρυβος, ταραχὴ=ὄρυμαγδός) [προερχόμενος ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν ὄπλων] ἔφθιανεν εἰς τὸν χαλκοῦν οὐρανὸν [ὃν οἱ τότε ἐφαντάζοντο ὡς στερεὸν μεταλλινὸν θόλον] διὰ μέσου τοῦ ἀχανοῦς (ἀπεράντου=ἀτρυγέτιο) λεπτοῦ καὶ διαγοῦς ἀέρος [τοῦ πληροῦντος τὸν ὑπεράνω τῶν νεφῶν χώρον] (=αἰθέρος)· οἱ δὲ ἵπποι τοῦ ἐγγόνου τοῦ Δίακοῦ (δηλ. τοῦ Ἀχιλλέως) μακρὰν ὄντες τῆς μάχης [ὡς ἀθάνατοι καὶ πλείω τὴν αἴσθησιν ἔχοντες] ἔκλαιον, εὐθύς· μόλις (=εὐθύς πρῶτα) ἐνόησαν (ἤ: ἤκουσαν [διὰ τοῦ στόματος τοῦ τότε ἠνίοχου Ἀυτομέδοντος]=ἐπιθέσθην) ὅτι φονευθεὶς ἐκυλίσθη ἐπιβαίνων τοῦ ἄρματός [των] μαχητῆς (: ὁ παραιβάτης=ἠνίοχοιο) [Πάτροκλος] εἰς τὰ χώματα ὑπὸ τοῦ ἀνθρωποφόνου Ἔκτορος. Ναὶ ἀληθῶς (βέβαια) (=ἦ μὰν) ὁ Ἀυτομέδων, ὁ

[430] ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Διῶρου, πολλάκις μὲν [ἔξ ἀνάγκης] ὡς ἦτο ἐπόμενον (=ἄρα) κτυπήματα κατέφερε διὰ τῆς εὐκινήτου (=θοῆ) μᾶστιγος πλήττων [αὐτοὺς ἵνα οὐδέωσι εἰς τὴν μάχην], πολλάκις δὲ μὲ γλυκεῖς [λόγους, ὅτε ἀντελαμβάνετο ὅτι διὰ τῆς βίας δὲν κατώρθου τι] ἐφώνει (: ἔλεγε) [πρὸς αὐτοὺς], πολλάκις δὲ [ὅτε καὶ αὐθις ἐξηντιλεῖτο ἡ ὑπομονή του, ἔλεγε] μὲ ἀπειλήν· οὗτοι δὲ οὔτε ὀπίσω εἰς τὰ πλοῖα (δηλ. εἰς τὸ στρατόπεδον) πρὸς τὸν πλατὺν Ἑλλήσποντον ἤθελον νὰ πορευθῶσιν, οὔτε εἰς

τὸν πόλεμον πρὸς τοὺς Ἑλληνας [τοὺς ἤδη μαχομένους περὶ τὸ πτώμα τοῦ Πατρόκλου], ἀλλὰ καθὼς στήλη μένει στὸν τόπον τῆς (: σταθερὰ) καὶ ἦτις ἴσταται ἐπὶ τύμβου (τάφου) ἀνδρὸς ἢ

[435] γυναικὸς ἀποθανούσης, τοιοῦτοτρόπως ἔμενον ἀμετακίνητοι (=ἀσφαλῶς) κρατοῦντες (=ἔχοντες) τὸν ὠραιότατον δίσφρον [καὶ] ἔχοντες ἐσκυμμένους (=ἐνισκιμψαντε) τὰς κεφαλὰς εἰς τὸ ἔδαφος (=οὐδεα)· δάκρυα δὲ θερμὰ (δηλ. πονετικά) ἔρρεον χαμαί(=κατέρρεον=κατὰ—ῥέε) κάτω ἀπὸ τὰ βλέφαρα [των] θλίβομένων (δακρυρροοούντων, λιγκιαστὰ κλαιόντων) ἐκ πόθου

[440] πρὸς τὸν ἠγίοχον· ἢ δὲ ζωηρὰ (πλουσία) χαίτη [αὐτῶν] ἐμολύνετο [ἐκ τοῦ κονιοροῦ] παρεκκλίνασα ἀπὸ τὴν ζεύγλην πλησίον τοῦ ζυγοῦ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη [αὐτοῦ τοῦ ζυγοῦ, καθ' ὅσον ἤδη ἡ κεφαλὴ αὐτῶν ἔνευε κάτω καὶ ἡ χαίτη ἐκρέματο ἐκατέρωθεν τοῦ ζυγοῦ]. "Οἱ δὲ ἀλήθεια (=ἄρα) ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου εἶδεν ὅτι οὗτοι οἱ δύο [ἵπποι] κατ' ἐξοχὴν ἐθλίβοντο (λιγκιαστὰ ἔκλαιον), ἠδὲ πλαιγχνίσθη [αὐτοὺς], κινήσας δὲ τὴν κεφαλὴν εἶπεν ἐνδομύχως (=προτὶ ἐδὸν θυμόν)· εἴ A ! δυστυχεῖς (δόλοιοι, κακόμοιροι, ἀξιολύπητοι) διατί σᾶς ἐδώσαμεν [ὡς γαμήλιον δῶρον ἡμεῖς οἱ θεοὶ καὶ μάλιστα ὁ Ποσειδῶν] εἰς τὸν βασιλέα Πηλέα, ὅστις ἦτο θνητός, σεῖς δὲ [ὡς τέκνα τοῦ Ζεφύρου καὶ τῆς Ἀρπυίας Ποδάργης] εἴσθε ἀγήρατοι καὶ ἀθάνατοι. Ἀλήθεια

[445] (=ἦ) ἵνα ἔχητε βίασανα μεταξὺ δυστυχῶν ἀνθρώπων ; Διότι βέβαια (=μὲν=μὴν), ὡς νομίζω (=που), δὲν ὑπάρχει τι ἐξ ὄλων [τῶν πλασμάτων, ὅσα ἐπὶ τῆς γῆς ἀναπνεύουσι καὶ κινεῖσθαι (: ζῶσι) μᾶλλον ἀξιοδάκρυτον (ἀξιολύπητον) (=οἷζυρῶτερον) ἀπὸ τὸν ἀνθρώπων. Ἄλλ' ὅμως ἀλήθεια (=μὴν) δὲν θὰ ἐποχῆται μὲ ὑμᾶς βέβαια καὶ μὲ τὸ ἐντέχνως ἐξεργασμένον (κατασκευαζόμενον) ἄρμα [σας] ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου ["Ε-

[450] κτωρ]· διότι δὲν θὰ ἐπιτρέψω [αὐτὸ τὸ πρᾶγμα]. Δὲν [εἶναι] ἀρκετὸν [εἰς αὐτὸν] (ἢ: δὲν τὸν ἀρκεῖ) ὡς τόσον ὅτι ἔχει τὰ ὄπλα [του] καὶ καυχᾶται μάτην (: ἄνευ αἰτίας, λόγου=αὐτως), [διότι ἡ δόξα τοῦ φόνου τοῦ Πατρόκλου ἀνήκει εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, ὅστις ἀφώπλισε τοῦτον]; Εἰς τὰ γόνата δὲ ὑμῶν καὶ εἰς καὶ εἰς τὴν καρδίαν [σας] θὰ ἐμβάλω [ζωικὴν] δύναμιν, ἵνα μὴ μόνον τὸν ἑαυτὸν σας, ἀλλὰ καὶ (=καὶ) τὸν Αὐτομέδοντα

σάψητε ἐκφέροντες αὐτὸν ἀπὸ [τοῦ τόπου] τῆς μάχης [εἰς τὸ
[456] στρατόπεδον]». Τοιοιτοτρόπως ἀφοῦ εἶπεν [ὁ Κρονί-
δης], ἐνέπνευσεν εἰς τοὺς ἵππους δύναμιν [ζωικὴν] *ἰσχυράν* (= *εἶ*). Οὗτοι δὲ οἱ δύο ἵπποι τινάζαντες ἀπὸ τὰς χαιτάς των τὴν
κόνιν κατὰ γῆς, ἔφερον *ταχέως* (= ὀμίφα) τὸ ταχὺ ἄρμα μεταξὺ
τῶν [μαχομένων] Τρώων καὶ Ἀχαιῶν [καὶ δὴ ἔνθα ἔκειτο τὸ τοῦ
Πατρόκλου πτώμα]· ἐναντίον δὲ ἐκείνων [τῶν Τρώων] προσεπά-
θει νὰ μάχηται ὁ Αὐτομέδων, ἂν καὶ ἦτο βαρύνθυμος βέβαια διὰ
τὸν σύντροφόν [του]

543—481 Ἀνανέωσις τῆς περὶ τὸ πτώμα τοῦ Πατρόκλου μάχης καὶ
θάνατος τοῦ πλοισίου καὶ γενναίου Τρωῶς Ποδῆ.—582—625. Οἱ
Ἀχαιοὶ καταπλαγέντες ἐκ τοῦ κερανοῦ τοῦ Διὸς τρέπονται εἰς
φυγὴν.—626—699. Ὁ Αἴας παρακινεῖ τὸν Μενέλαον, ἵνα ἀπο-
στείλῃ τὸν υἱὸν τοῦ Νέστορος Ἀντίλοχον εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα καὶ ἀ-
ναγγεῖλῃ τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου.

[651] Καὶ τότε λοιπὸν εἶπεν ὁ Αἴας πρὸς τὸν βροντόφωνον
Μενέλαον· «Παρατήρει τώρα, ὦ εὐγενές Μενέλαε, ἂν θὰ ἴδῃς ζων-
τανὸν ἀκόμη τὸν Ἀντίλοχον, τὸν υἱὸν τοῦ γενναιοκάροδου (μεγα-
λοψύχου) Νέστορος, παρακίνησον δὲ [αὐτὸν], ἀφοῦ ὑπάγῃ τὸ
ταχύτερον πρὸς τὸν *συνετόν* (περίουον) Ἀχιλλεῖα [μεθ' οὗ οὔτος
στενότατα συνεδέετο] νὰ εἶπῃ [αὐτῷ] ὅτι *τοῦ ἀπέθανε* (: τοῦ ἐ-
χάθη) ὁ πολὺ φίλτατος σύντροφος».

[65b] Τοιοιτοτρόπως εἶπεν, καὶ [ἀμέσως] ὑπήκουσεν
(: καὶ δὲν παρήκουσε) ὁ βροντόφωνος Μενέλαος, ἐκίνησε δὲ νὰ
ὑπάγῃ [πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ Ἀντιλόχου] καθὼς λέων τις ἀπὸ τὸ
μέσον τῆς μάνδρας, ὅστις τὴν *πρωίαν ἀπέρχεται μακρὰν με-
τεθλιμμένην καρδίαν (περίλυπος)* (= ἠῶθεν ἀπὸ—ἔβη... θυμῷ
στίχ. 664), ἀφοῦ φυσικὰ ἀποκάμῃ (κουρασθῆ) ἐρεθίζων [δι' ἐπι-
θέσεων] τοὺς κύναις καὶ τοὺς ἄνδρας καὶ οἴκινες καθ' ὅλην τὴν
νύκτα *ἀγρυπνοῦντες* (= ἐγρήσοντες) δὲν *ἀφίνουσιν αὐτὸν*
(: τὸν ἐμποδίζουσι=οὐκ εἰάουσί μιν) *νὰ σπαράξῃ βοῦς ἵνα φά-
γῃ τὸ λίπος* (: τὰς λιπαρὰς σάρκας αὐτῶν) (= ἔκ—ἐλεσθαι=ἐ-
[660] ξελέσθαι+βοῶν πίαι)· ἐκεῖνος δὲ σφοδρῶς ποθῶν
[νὰ φάγῃ] κρέατα ὀσμῆ κατ' εὐθείαν [πρὸς τὰ θύματα], ἀλλὰ

δὲν κατορθώνει τίποτε, διότι *ἀλλεπάλληλα* (πυκνά=θαμέσ) ἀκόντια ἐπιπίπτουσιν ἐναντίον [του] ἀπὸ γενναίων χειρῶν [ἐκσφενδονιζόμενα] καὶ *ἀναμμέναι* (=καϊόμεναι) *δεσμίδες* (φάκελλοι) [δαδίων] (=δεταί) καὶ τὰς ὁποίας τρέμει (φοβεῖται) ἂν καὶ ἐπι-

[665] θυμεῖ [νὰ ὀρμήσῃ]. Τοιουτοτρόπως ὁ βροντόφωνος Μενέλαος ἀπήχθετο ἀπὸ τὸν Πάτροκλον *πολὺ ἐναντίον τῆς θελήσεώς του* (: μὲ μεγάλην του δυσαρέσκειαν=πολλὰ ἀέκων)· διότι *καθ' ὑπερβολὴν* (=περὶ) *ἐφοβεῖτο, μήπως* οἱ Ἕλληνες *ἐνεκα τῆς σκληρᾶς φυγῆς* (: δηλ. πανικόβλητοι=πρὸ φόβου ἀργαλέου) ἤθελον ἀφήσει *αὐτὸν* [τὸν νεκρὸν Πάτροκλον] (=μιν) ὡς κατασπάρραγμα *εἰς τοὺς ἐχθροὺς* (=δησίους). Πολὺ δὲ θεομᾶς ἐντολίᾳ [ἐνεκα τοῦ φόβου τούτου] ἔδιδε καὶ εἰς τὸν ἐκ[Κρήτης] ἠνίοχον τοῦ Ἰδομενέως καὶ ἤδη περὶ μαχόμενον] Μηριόνην καὶ εἰς τοὺς [δύο] Αἴαντας [ἦτοι τὸν Τελαμώνιον καὶ τὸν τοῦ Ὀϊλέως].

[670] «Αἴαντες ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ Μηριόνη, τώρα ἅς ἐνθυμηθῆ ἕκαστος *τὴν προσήνεια*» (: τὴν γλυκύτητα, καλωσύνην=ἐνησίης) τοῦ δόλιου (ἀτυχοῦς) Πατρόκλου· *διότι ἤξευρε νὰ εἶναι μειλίχιος (γλυκὺς)* (ἦ: διότι ἐκ φύσεως ἦτο γλυκὺς) πρὸς πάντας ἐν ὄσφ ἦτο ζωντανός· ἀλλὰ τώρα (=νῦν αὖ=νῦν δὲ) θάνατος καὶ [κακῆ] μοῖρα [τὸν] *εὗρηκεν* (=κιχάνει· ἰστ. ἐνεστ.)»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἀφοῦ ὠμίλησεν, ἀπῆλθεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος, εἰς ὅλα τὰ μέρη· *περισκοπῶν* (στρεφογυρίζων τὰ βλέμματα=παπταίνων), ὡς αἰτός, τὸν ὁποῖον *ἴσα ἴσα* (=ἴσα)

[675] λέγουσιν ὅτι βλέπει δξύτατα ἐκ τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἵπταμένων πτηνῶν, καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν *μένει ἀπαρτήρητος* (=οὐκ ἔλαθε· γν. ἀορ.), ἂν καὶ εἶναι ὑψηλά, ὁ ταχὺς κατὰ τοὺς πόδας λαγῶς, ἐνῶ *κατάκειται* (κείμενος κρύπτεται) ὑπὸ πυκνόφυλλον θάμνον, ἀλλ' ὀρμᾶ κατ' ἐπάνω του καὶ συλλαβὸν αὐτὸν ἀμέσως [τοῦ] ἀφαιρεῖ τὴν ψυχὴν. Τοιουτοτρόπως τότε, εὐγενέστατε Μενέλαε, οἱ λαμπροὶ ὀφθαλμοὶ σου *περιεστρέφον-*

[680] *το* (=δινεῖσθην) [τότε] εἰς ὅλα τὰ μέρη κατὰ τὸ πλῆθος τῶν πολλῶν συντρόφων, ἂν που [οἱ ὀφθαλμοὶ σου] ἤθελον ἴδει ζῶντα ἀκόμη τὸν υἱὸν τοῦ Νέστορος. *Πολὺ δὲ ταχέως* (: ἀμέσως) παρετήρησεν αὐτὸν *εἰς τὰ ἀριστερὰ τῆς ὄλης μάχης*

(ἦτοι εἰς τὸ ἀριστερόν ἄκρον τῆς μάχης) [ἐν σχέσει δηλ. πρὸς αὐτὸν τὸν Μενέλαον, ὅστις ἔβλεπε πρὸς τὰς ναῦς καὶ εἶχε κατὰ νότου τὴν πόλιν] *ἐνθαρρύνοντα* (ἐμψυχούντα) τοὺς συντρόφους καὶ παροτρύνοντα [αὐτούς] νὰ πολεμῶσι. Πλησιάσας δὲ εἶπε πρὸς [αὐτὸν] ὁ ξανθὸς Μενέλαος.

[685] « Ἀντίλοχε, *ἐμπρὸς* (=εἰ δ' ἄγε· παρακελ.) [ἔλα=ἴθι] πλησίον μου, εὐγενέστατε, ἵνα μάθῃς τὴν θλιβεράν ἀγγελίαν, ἣτις εἶθε νὰ μὴ συνέβαινε. Ἦδη μὲν νομίζω ὅτι καὶ σὺ ὁ ἴδιος *βλέπων* (: ἐκ παρατηρήσεως=εἰσορόοντα) ἐννοεῖς ὅτι ὁ θεὸς *ἐπιφέρει* (κυλίνει=κυλίνδει) κακὸν κατὰ τῶν Δαναῶν, ἢ δὲ νίκη [εἶναι=ἔστι] τῶν Τρώων· ἔχει δὲ φρονεῦθῆ ὁ κατ' ἐξοχὴν

[690] ἀνδρειότατος τῶν Ἑλλήνων Πάτροκλος, *μέγας δὲ πόθος ἔχει γεννηθῆ εἰς τοὺς Ἑλληνας [δι' αὐτὸν]* (: μεγάλας δὲ ποθοῦσιν αὐτὸν οἱ Ἑλληνες· ἢ : μεγάλη δὲ θλίψις κατέχει τοὺς Ἑλληνας). Ἀλλὰ μάλιστα σὺ (=γε), τρέχων πρὸς τὰ πλοῖα (δηλ. πρὸς τὸ στρατόπεδον) τῶν Ἑλλήνων, *ἀνάγγειλον* (=εἰπέμεν· ἀπρφμ. ἀντι προστ.) ἀμέσως εἰς τὸν Ἀχιλλέα [ὅτι ἐφρονεῦθῆ ὁ Πάτροκλος], ἂν ἴσως σώσῃ τάχιστα πρὸς τὸ πλοῖον τὸν νεκρὸν *ἀπεγνυμνωμένον* [τῶν ὄπλων ὄντα] (=γνυμνόν)· τὰ δὲ ὄπλα βέβαια κατέχει *ὁ δρμητικὸς* (: πολεμικὸς· καὶ ἐπὶ λέξει: ὁ τὴν περικεφαλαίαν σείων=κορυθαίολος) Ἔκτωρ ».

Τοιοιτοτρόπως εἶπεν ὁ δὲ Ἀντίλοχος ἀκούσας τὸν λόγον

[495] (τὴν ἀγγελίαν) [τοῦ φόνου τοῦ Πατρόκλου] ἐφροκίασε (: *κατεπλάγη* =κατέστυγε). Ἐπὶ μακρὸν δὲ χρόνον κατέλαβεν αὐτὸν *ἀφασία* [εἰς τὸ νὰ εἶπῃ πρὸς αὐτὸν περὶ τοῦ πῶς ἐφρονεῦθῆ] (=ἀφασίη ἐπέων), οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ του ἐγέμισαν ἀπὸ δάκρυα, ἢ δὲ *ζωηρά* (δυνατὴ) φωνὴ του *ἐκρατήθη* (: ἐπίσθη). Ἄλλ' *καὶ* τοιοιτοτρόπως [ἐν ἀφασίᾳ δηλ. διατελῶν] *δέν* (=οὐδὲν=καὶ οὐ) ἠμέλησε τὴν *παραγγελίαν* (=ἐφημοσύνης=ἐφετημῆς) τοῦ Μενελάου, ἀλλ' ἐκίνησε νὰ τρέχῃ [περὶ λόγῳ τῆς πολυθρῦλῆτου ὠκυποδίας του διευθυνόμενος πρὸς τὸν Ἀχιλλέα], τὰ δὲ ὄπλα ἔδωκεν, [ἵνα κινήται ταχύτερον], εἰς τὸν ἀξιόλογον σύντροφόν [του] Λαόδοκον, ὅστις [κατὰ τὴν ἐκάστοτε ἐν τῇ μάχῃ θέσιν τοῦ Ἀντιλόχου] *ἔστρεφε πλησίον του* [ἦτοι διηθύθηνε ἔδῳ καὶ ἐκεῖ τὸ ἄρμα παρακόλουθῶν τὰς κινήσεις τοῦ Ἀντιλό-

χου, ἵνα ἐν ἀνάγκῃ εὐκόλως ἀναβῆ ὄστος εἰς αὐτὸ] τοὺς μίαν ὀπλὴν [ἀνὰ ἕκαστον πόδα] ἔχοντας ἵππους.

700—761. Ἀπελθόντες τοῦ Ἀντιλόχου, ὁ Μενέλαος ἐπανέρχεται εἰς τοὺς περὶ τὸν Πάτροκλον. Τότε δὲ ὁ μὲν Μηριόνης καὶ Μενέλαος ἄραντες ἀπογομίζουσι τὸν νεκρὸν, οἱ δ' Αἴαντες ἀποθόουσι τοὺς περὶ τὸν Ἐκτορα καὶ Αἰνεΐαν Τρῶας, ἐνῶ οἱ ἄλλοι Ἀχαιοὶ ἐφευγον πανικόβλητοι.

[700]. Τοῦτον μὲν δάκρυα χύνοντα ἔφερον οἱ πόδες [του] ἔξω ἀπὸ τὸν πόλεμον, ἵνα ἀναγγείλῃ τὴν θλιβερὰν ἀγγελίαν εἰς τὸν Πηλεΐδην Ἀχιλλέα· καὶ δὲν σοῦ ἤθελε πράγματι [μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Ἀντιλόχου] (=ἄρα), ὃ εὐγενέστατε Μενέλαε ἢ καρδίᾳ σου νὰ βοηθῆ εἰς τὸ μέρος ἐξ οὗ (=ἔνθεν) ἀπῆλθεν ὁ Ἀντίλοχος *τοὺς καταπονουμένους [ἐκ τῆς μάχης] συντρόφους [τούτου]* (=τειρομένοις ἐταίροισιν), *μέγας δὲ πόθος ἐγεννήθη (ἀνεπτύχθη) εἰς τοὺς Πυλίου* (ἢ: μεγάλως δ' ἐπεθύμησαν [τὴν παρουσίαν αὐτοῦ τοῦ Ἀντιλόχου] οἱ Πύλιοι· ἀλλ'

[705] οὗτος βέβαια [ὁ Μενέλαος] διὰ τούτους μὲν [τοὺς Πυλίου] *παρώτρυνε* (: ἐνέπεισε=ἀνῆκεν) τὸν ἐπιφανῆ διὰ τὴν ἀνδρείαν [καὶ ἀδελφὸν τοῦ Ἀντιλόχου] Θρασυμήδη [νὰ τεθῆ ἐπὶ κεφαλῆς, διότι δὲν ἦτο στρατηγικὸν νὰ ἀφήσῃ ὁ Μενέλαος ἄνευ ἀρχηγοῦ τοὺς Πυλίου], αὐτὸς δὲ πάλιν εἶχε κατευθυνθῆ πλησίον τοῦ ἡρωικοῦ Πατρόκλου, τρέχων δὲ ἔφθασε καὶ ἐστάθη πλησίον τῶν Αἰάντων, *εὐθύς* (=εἶθα) δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς:

«Ἐκεῖνον, μὲν ἦδη *ἀπέστειλα ἐπίτηδες* (=ἐπιπροέηκα) εἰς τὰ ταχέα πλοῖα, ἵνα ὑπάγῃ εἰς τὸν ταχύπουν Ἀχιλλέα· οὐδὲ νο-

[710] μίζω ὅτι θὰ ἔλθῃ τώρα αὐτὸς [ὁ Ἀχιλλεύς], ἂν καὶ εἶναι λίαν ὀργισμένος *κατὰ τοῦ εὐγενοῦς [τὴν καταγωγὴν]* (=δίφ) Ἐκτορος, διότι κατ' οὐδένα τρόπον δύναται νὰ μάχεται κατὰ τῶν Τρώων ἄοπλος ὢν [καθ' ὅσον τὴν πανοπλίαν εἶχεν δώσει εἰς τὸν Πάτροκλον]. Ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοὶ τοῦλάχιστον [ἄνευ δηλ. τοῦ Ἀχιλλέως] ἄς σκεπτόμεθα τὸ ἄριστον σχέδιον, ἀφ' ἐνὸς μὲν (=ἡμὲν) ὅπως τὸν νεκρὸν σώσωμεν, ἀφ' ἐτέρου δὲ καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἀποφύγωμεν τὸν θάνατον καὶ τὴν [μαύρην μας] μοῖραν *ἀπὸ τὴν θορυβώδη ἐπίθεσι* (=ἐξ ἐνοπῆς) τῶν Τρώων».

[715] Πρὸς αὐτὸν δ, ἀπεκρίνετο ἔπειτα ὁ ὑπερμεγέθης (ὁ πελώριος) Τελαμῆνιος Αἴας·

“Ὅλα ὀρθῶς (πρεπόντως=κατ’ αἴσαν) εἶπας, ὦ πεφημισμένε Μενελάε· ἀλλὰ σὺ μὲν καὶ ὁ Μηριόνης **τάχιστα** (=μάλ’ ὄκα) χωθέντες ὑπὸ τὸν νεκρὸν, ἀφοῦ σηκώσητε ἐπὶ τῶν ὤμων [αὐτόν], φέρετε ἔξω τοῦ πεδίου τῆς μάχης· ὀπισθεν ὅμως [ὑμῶν, καλύπτοντες δηλ. τὰ νῶτα ὑμῶν] ἡμεῖς οἱ δύο [Αἴαντες] θά ἀγωνισθῶμεν κατὰ τῶν Τρώων καὶ τοῦ εὐγενοῦς [τὴν καταγωγὴν]· Ἐκτορος μὲ μίαν καρδίαν, [ἡμεῖς οἱ δύο Αἴαντες] οἱ ὁμώνυμοι (οἱ συνωνό-

[720] ματοι), οἵτινες καὶ πρότερον ἐν τούτοις **ὑφιστάμεθα τὴν σφοδρὰν ἐπιθέσειν** (: ὑφιστάμεθα τὴν μάχην ἐν τῇ δξύτητι αὐτῆς) **μένοντες** (ιστάμενοι) πλησίον ἀλλήλων·.

Τοιοιτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ εὐθύς τὸν νεκρὸν ἐναγκαλισθέντες ἐσήκωνον ἀπὸ τῆς γῆς ὑψηλὰ παρὰ πολὺ . . .

[736] “Ὅπισθεν δὲ αὐτῶν (=ἐπὶ δὲ σφιν.) εἶχεν ἐξαπλωθῆ (: εἶχε λάβει ἔντασιν) πόλεμος ἄγριος ὡς πῦρ, καὶ τὸ ὁποῖον αἰφνιδίως **ἐκραγὲν** (ἀναφθὲν, σηκωθὲν=ὄρμενον) **μὲ μεγάλην ὀρμὴν** (: ὀρμητικῶς=ἐπεσσύμενον) καταφλέγει πόλιν [τινὰ] ἀνθρώπων, **μεταβάλλονται δὲ εἰς τέφραν** (: ἀφανίζονται δὲ=μινύθουσι δὲ) οἱ οἴκοι **ἐν μέσῳ τῶν οὐρανομήκων φλογῶν** (=ἐν σέλαϊ μεγάλῳ)· τοῦτο δὲ [τὸ πῦρ] μὲ κρότον δυναμώνει (=ἐπι-

740] βρέμει) ἢ δύναμις τοῦ ἀνέμου· τοιοιτοτρόπως **βέβαια** (=μὲν=μὴν) ἐπηκολούθει ὀπισθεν **κατὰ τούτων ἀπερχομένων** (=ἐρχομένοισι=ἀπερχομένοισιν) **ἀκατάπαυστος** (ἀδιάκοπος) θόρυβος ἵππων καὶ ἀνδρῶν **λογχομάχων** (πολεμιστῶν).

Οὗτοι δὲ, καθὼς ἡμίονοι ἰσχυρὰν δύναμιν καὶ οἱ δύο ἀναπιύξαντες οὐροῦσι ἐξ ὄρους **δι’ ἀνωμάλου** (ἀποκρήνου=κατὰ καιπαλόεσσαν) ἀτραποῦ ἢ δοκὸν ἢ μέγα **ναυπηγήσιμον** (=νήγιον) **ξύλον** (=δόρυ)· ἐντὸς δὲ [τοῦ στήθους] βασανίζεται ἡ καρ-

[745] **δία** [αὐτῶν] ὑπὸ τοῦ καμάτου συνάμα καὶ τοῦ ἰδρωτός, ἐν ᾧ σπεύδουσι· **μὲ τοιαύτην δυνατὴν προθυμίαν** (: μετὰ τῆς αὐτῆς ἐντάσεως τῶν δυνάμεων=ὡς ἐμμεμαῶτε) οὗτοι βεβαίως ἔφερον τὸν νεκρὸν. “Ὅπισθεν δὲ [αὐτῶν] οἱ δύο Αἴαντες **ἀνεχαίτιζον** (: ἐσταμάτων, ἀνέστελλον=ἰσχανέτην) [τούς ἐ-

περοχομένους Τρωᾶς], καθὼς ἀναχαιτίζει δασῶδες (=ὕληεις) ὕψωμα (=πρῆν), ἐκτεινόμενον (: εὐρισκόμενον κατὰ τύχην= τετυχηκώς) εἰς μεγάλην ἔκτασιν (=διαπρύσιον) ἐν τῇ πεδιάδι, τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ ὄποϊον [ὕψωμα] σταματᾷ (ἀναχαιτίζει) τὰ

[750] καταστρεπτικά (=ἀλεγεινά) ρεῦματα ἀκόμη καὶ τῶν ὄρητικῶν (=ἰφθίμων) ποταμῶν, εὐθύς δὲ [ὡς πλησιάσωσιν οἱ ποταμοὶ] κατευνθύνει (ἐκτρέπει=τίθησι) τὸ ρεῦμα ὄλων αὐτῶν εἰς τὴν πεδιάδα δι' ἀπωθήσεως (=πλάζων) [ἀπὸ τοῦ τέως δρόμου τῶν] οὐδὲ δύνανται νὰ διαρρήξωσι ποσῶς αὐτὸ [τὸ δασῶδες ὕψωμα] (=μιν) μὲ ὄλων τῶν τὸ ὄρητικὸν ρεῦμα (: διὰ τῆς μετὰ σθένους δυνάμεως ροῆς αὐτῶν=σθένει ρέοντες) τοιουτοτρόπως ἀδιακόπως οἱ δύο Αἴαντες ἀναχαιτίζουν πρὸς τὰ ὀπίσω [αὐτῶν] τοὺς μαχομένους Τρωᾶς (=μάχην Τρωῶν)· οὗτοι δὲ [οἱ Τρωᾶς] συνεχῶς (: γραμμῇ) ἠκολούθουν, πρὸ πάντων δ' ὅμως δύο μεταξὺ αὐτῶν, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχιῶου [καὶ τῆς Ἀφροδίτης] Αἰνείας [ὁ ἀνδριότατος τῶν Τρωῶν μετὰ τὸν Ἔκτορα] καὶ ὁ περιφάνης [διὰ τὴν ἀνδρείαν] Ἔκτορ.

[755] Ἐκείνων δὲ [τῶν Ἑλλήνων τῶν μαχομένων περὶ τὸ πτώμα τοῦ Πατρόκλου] καθὼς σύννεφον ἀπὸ ψιρόνια ἢ καρακάξιας (=κολοιῶν) πετᾷ (: φουντώνει=ἔρχεται) μὲ δυνατὰς (ζωηράς) κραυγὰς, ὅταν ἔξαφνα ἴδωσι [=προΐδωσι] ὅτι ὀρμῆ κερκινέζι, καὶ τὸ ὄποϊον ἐπιφέρει τὸν θάνατον εἰς τὰ μικρὰ πτηνά, τοιουτοτρόπως λοιπὸν οἱ υἱοὶ [ἐκείνων] τῶν Ἑλλήνων [τῶν μαχομένων περὶ τὸ σῶμα τοῦ Πατρόκλου] ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ Αἰνείου (=ὑπ' Αἰνεία) καὶ τοῦ Ἔκτορος ἀπήρχοντο μὲ φοβερὰς κραυγὰς, ἐλησμόνουν δὲ τὸν πολεμικὸν ἐνθουσιασμὸν [διότι

[760] ἦσαν πανικόβλητοι]. Πολλὰ δὲ ὥραϊα ἔπλα, ὅτε οἱ Δαναοὶ εἶχον τροπῇ εἰς φυγὴν, κατέπεσον (δηλ. ἔρριψαν οἱ φεύγοντες στρατιῶται) ὀλόγυρα (ἦτοι καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν =περὶ τ' ἀμφὶ) τῆς τάφρου [ὑπὲρ τὴν ὁποίαν ἔφευγον]· τοῦ δὲ πολέμου δὲν ἐγένετο ἀνάπαυλα (ἢ : δὲν διεκόπτετο δὲ ὁ πόλεμος).

ΤΕΛΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑΣ Ρ.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΙΔΙΑ Σ.

Ἀχιλλέως ἀνάστασις.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ στιχ. 1—77. Ὁ Ἀντίλοχος ἀναγγέλλει ἤδη τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ὅστις καὶ ἤθρηνεί τὴν ἀπόλειαν τούτου. Ἡ Θέτις ἀκούσασα τοὺς θρήνους τοῦ υἱοῦ τῆς σπεύδει μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς, ἵνα πληροφορηθῇ τὸ αἷτιον τῆς λύπης.

Τοιοιτοτρόπως οὗτοι μὲν ἐμάχοντο *δίκην* (=δέμας· ἡ λέξις *δέμας* σημαίνουσα κυρ. σῶμα ἔχει σημ. ἐπιρρ., ὅταν συντάσσεται γενικῇ) *πυρὸς καιομένου* (ἢ: ὡς πῦρ καιόμενον), ὁ δὲ ταχύπους Ἀντίλοχος ἦλθε ἀγγελιαφόρος εἰς τὸν Ἀχιλλέα. Τοῦτον δὲ εὔρεν ἔμπροσθεν τῶν πλοίων τῶν ὀρθοκεράτων [διὰ τὰς *δίκην* κεράτων ἐκατέρωθεν ἀνωρθωμένας ἄκρας, ἧτοι τὰς τε πρόφρας καὶ πρύμνας] *διαλογιζόμενον* (=φρονέοντα ἀνὰ θυμὸν) ταῦτα, τὰ ὁ [ὧ] ποῖα ἦσαν ἤδη τετελεσμένα· *βαρυθυμίας* (ἢ: μετὰ μετὰ βαρυθυμίας, δυσφορίας) δὲ ἐπομένως εἶπε πρὸς τὴν μεγαλόφρονα αὐτοῦ ψυχῆν.

Ἔχ δυστυχία μου (ἄχ ὁ δόλιος ὁ ἀτυχῆς ἢ: ἀλλοίμογόν μου=ὧ μοι ἐγώ), διατὶ λοιπὸν πάλιν οἱ κοιτοροφούντες Ἕλληνες κλονιζόμενοι ὑποχωροῦσι πρὸς τὰ πλοῖα *πανικόβλητοι* (=ἀτυζόμενοι) διὰ τῆς πεδιάδος. [Φοβοῦμαι] μήπως ἀλήθεια πρὸς λύπην μου οἱ θεοὶ προξενήσωσιν δεινὰς *θλίψεις* εἰς τὴν ψυχὴν μου, καθὼς ποτὲ εἰς ἐμὲ *ἀνεκόινωσε ρητῶς* (=διεπέφραδε) [αὐτὰς] ἡ μήτηρ [μου] καὶ μοι εἶπεν ὅτι, ζῶντος ἔτι ἐμοῦ, θὰ ἀφήσῃ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου (ὅτι θὰ ἀποθάνῃ, θὰ φονευθῇ

=λείπειν φάος ηελίοιο) ὑπὸ τὰς χεῖρας τῶν Τρώων οὔτος, ὅς-
 [10] τις εἶναι ἀνδρείοτατος ἐκ τῶν Μυρμιδόνων. (*Ναί: ἦ
 ε:* ἀλήθεια (=ἦ μάλα) ἤδη ἐφρονεῦθη ὁ ἀνδρείος υἱὸς τοῦ Με-
 νοίτου [Πάτροκλος, ὁ δόλιος (: ὁ ἀξιολύπητος=σχέλιος)! *Καὶ
 ὄμως* (=ἦ τε) συνεβούλευον [τότε, ὅτε ἀπέστελλον αὐτὸν εἰς τὴν
 μάχην], ἀφοῦ ἀποκρούσῃ [ἀπὸ τὰ πλοῖα] τὸ καταστρεπτικὸν πῦρ
 νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω εἰς τὰ πλοῖα *καὶ νὰ μὴ δεχθῇ κρίσιμον ἀ-
 γῶνα* (=μηδὲ ἴφι μάχεσθαι) πρὸς τὸν Ἔκτορα.

[15] Ἐνόσφ οὔτος [ὁ Ἀχιλλεὺς] ταῦτα ἀνεκύκλει (ἀνελο-
 γίττει, ἐστρεφογύριζε=ᾠρμαινε) ἐνδομύχως (ἦ: εἰς τὸν νοῦν
 καὶ τὴν ψυχὴν=κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν) *κατὰ τοῦτον τὸν
 χρόνον* (=τόφρα) ἤλθε πλησίον τοῦ υἱὸς τοῦ εὐγενεοῦς Νέστο-
 ρος, χύνων *θερμὰ* (πονετικά, ἄφθονα) δάκρυα, ἀνήγγειλε δὲ [εἰς
 αὐτὸν] τὴν *θλιβεράν* [ταύτην] ἀγγελίαν·

·Ἀλλοίμονον, υἱὲ τοῦ συνετοῦ (=δαίφρονος) Πηλέως, ἀλη-
 θῶς θὰ μάθης πολὺ λυπηρὰν ἀγγελίαν, ἥτις εἶθε νὰ μὴ ἐγίνετο!
 Κεῖται νεκρὸς ὁ Πάτροκλος, μάχονται δὲ ἤδη περὶ τοῦ νεκροῦ

[20] *ἐστερημένον τῶν ὄπλων* (=γυμνοῦ)· τὰ δὲ ὄπλα [του]
 βέβαια ἔχει ὁ πολεμικὸς Ἔκτωρ·.

Τοιοῦτοτρόπος εἶπεν, μαῦρον δὲ σύννεφον λύπης *ἐσκέπασε*
 (: *ἐπεχύθη εἰς*) [τὴν ψυχὴν του]. Λαβὼν δὲ μὲ τὰς δύο του χεῖ-
 ρας *μαύρην τέφραν* (=αἰθαλόεσσαν κόνιν) ἔχυνεν ἐπὶ τῆς κεφα-
 λῆς, *παρεμόρφωσε* (δυσειδὲς κατέστησε=ἤσχυνε) δὲ τὸ ὄραϊον

[25] *πρόσωπόν* [του]· εἰς δὲ τὸν *θείας καλλονῆς* [ὡς δῶ-
 ρον τῆς μητρὸς] *χιτῶνα* (=νεκταρέφ χιτῶν) περιεκάθητο μαύρη
 τέφρα. Αὐτὸς δὲ ἐξαπλωθεὶς εἰς τὴν κόνιν (τὰ χρώματα) *φαρ-
 δὺς πλατὺς* (=μέγας μεγαλωστί) ἔκειτο, διὰ δὲ τῶν χειρῶν του
τῶν τῶν τὴν κόμην *παρεμόρφωνε* (ἠσχίμιζε) [ταύτην]. Αἱ δὲ
 [δοριάλωτοι] δοῦλαι, τὰς ὁποίας ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Πάτροκλος
 εἶχον αἰχμαλωτίσει, λυπούμεναι ἐγκαρδίως μέγαλον θρήνον ἤγει-
 ρον, ἔσπευσαν *δ' ἔξω* (=θύραζε) περὶ τὸν πολεμικὸν Ἀχιλλέα

[30] καὶ ἐκτύπων πᾶσαι τὰ στήθη [των] μὲ τὰς χεῖράς [των],
 (παρ)ελύθησαν δὲ ὑποκάτω τὰ γόνατα (τὰ μέλη) ἐκάστις [ἔνεκα
 τῆς λύπης]. Ἄφ' ἐτέρου δὲ ὁ Ἀντίλοχος ᾠδύρετο χύνων δά-
 κρυα κρατῶν τὰς χεῖρας τοῦ Ἀχιλλέως· οὔτος δὲ ἐξέβαλλε βαθεῖς

στεναγμούς ἀπὸ τὴν εὐγενῆ καρδίαν [του]· [τοῦτο ἐξήγειρε παρὰ τῷ Ἀντιλόχῳ ὑπονοίας αὐτοκτονίας, διὸ καὶ ἐκράται τὰς χεῖρας του]; διότι ἐφοβεῖτο μήπως ἀποκόψῃ τὸν λαιμὸν του *μὲ τὴν μάχαιραν* (=σιδήρφ). Ἀνεστέναξε δὲ τρομερά. Ἡ δὲ σεβασμία μὴ·

[35] τηρ [του] καθήμενη εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης πλησίον τοῦ γέροντος πατρός [τῆς Νήρεως, ὅστις εἶχε τὴν ἔδραν του ἐν τῷ Αἰγαίῳ μεταξύ Ἰμβρου καὶ Σαμοθράκης] τὸν ἤκουσε καὶ ἐθρήνησεν ἐπομένως ἔπειτα [καὶ αὐτῇ] ὄλαι δὲ αἱ θεαὶ Νηρηίδες, ὅσαι ἦσαν εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης συνηθροίσθησαν περὶ αὐτήν. . .

[50] Ἐξ αὐτῶν δὲ *καὶ φυσικά* (=καί) *ἐπληρώθη* (ἐγέμισεν) *τὸ λευκὸν* (λαμπρὸν) σπῆλαιον· αὐταὶ δὲ ὄλαι συγχρόνως ἐκτύπων τὰ στήθη, ἣ δὲ Θέτις προσεξῆρχε τοῦ θρήνου.

Ἄκουσατε, ἀδελφαὶ Νηρηίδες, ἵνα, ἀφοῦ ἀκούσητε, μάθητε ὄλαι καλῶς, πόσαι λῦπαι *ἐνυπάρχουσιν ἐν τῇ ψυχῇ* μου (πόσαι λῦπαι κατέχουσι τὴν ψυχὴν μου). Ἄχ ἡ δόλια! ἄχ ἀτυχῆς μήτηρ ἀρίστου, ἀλλὰ δυσμοίρου ἥρωος! Ἡ ὅποια, ἀφοῦ ὡς γνωστὸν ἐγέννησα υἱὸν *ἀξίολογον* (ἄψογον κατὰ πάντα τὰ προτερήματα=ἀμίμωνα) καὶ ἀνδρείον [καὶ] ὑπέροχον μεταξὺ τῶν ἡρώων—οὗτος *ἐξεπετάχθη* (ἀνεβλάστησεν=ἀνέδραμεν) ὅμοιος πρὸς βλαστὸν, —οὗτον μὲν ἐγὼ θρέψασα ὡς *δένδρον* (=φυτὸν) ἐν λοφώδει κήπῳ [ὅπερ τυγχάνει ἐπιμελεστάτης θεραπείας, διότι ἄλλως δὲν εὐδοκμεῖ], τὸν ἀπέστειλα ἐκεῖ κάτω ἐπὶ τῶν καμπυλομήτρων καὶ καμπυλοπόρφρων πλοίων μέσα εἰς τὴν Ἰλιον, ἵνα πολέμησῃ ἐναντίον τῶν Τρώων· οὗτον ὅμως δὲν θὰ ὑποδεχθῶ ὁπίσω

[60] εἰς τὴν πατρίδα ἐπανελθόντα, καὶ μέσα εἰς τὸν *οἶκον* (ἀνάκτορον) τοῦ Πήλεως [ὅπου καὶ ἐγὼ θὰ ἐπέστρεφον μετὰ τὸν πόλεμον, ἐάν ὁ υἱὸς μου ἐπέστρεφε ζῶν]. Ἐν ὅσῳ δὲ μοῦ ζῆ καὶ βλέπει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, *κατατήκεται* (:ἡ ζωὴ του εἶναι ἀτελεύτητον μαρτύριον = ἔχνηται) καὶ δὲν δύναμαι ποσῶς νὰ τὸν ὠφελήσω, καὶ ἂν μεταβῶ [ἐκεῖ]. Ἄλλα *μεταβαίνω* (=εἶμι· ἔνεστ.), ἵνα ἴδω τὸ τέκνον *μου* (=φίλον) καὶ [ἵνα] ἀκούσω ποῖα λῦπη *κατέλαβεν αὐτὸν* (=ἔκετό μιν) μένοντα μακρὰν τοῦ πολέμου. .

† [65] Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἄφου μεγαλοφώνως ἐλάλησεν (εἶπεν), κατέλιπε τὸ σπῆλαιον· ἐκεῖναι δὲ [αἱ ἀδελφαὶ Νηρηίδες] ἐπορεύοντο μετ' αὐτῆς δακρυρροῦσαι, τὸ δὲ κῦμα τῆς θαλάσσης ἐσχίζετο πέριξ [αὐτῶν] ἀνοῖγον τιμῆς ἔνεκα χάριν αὐτῶν ὁδὸν (=σφίσι· δοτ. χαριστ.). Αὐταὶ δέ, ὅτε πλέον ἔφθασαν εἰς τὴν παχύγειον (εὐφορον) χώραν τῆς Τροίας, ἀνέβαινον εἰς τὴν ἀκτὴν ἢ μὲν κατόπιν τῆς ἄλλης (: μὲ τὴν ἀράδα=ἐπιχωρῶ), ἐκεῖ δὲ πλουτοὶ εἶχον ἀνεγκυσθῆ πυκνά (=θαυεῖαι) τὰ πλοῖα τῶν Μυρμι-

[70] δόνων περὶ [τὸ πλοῖον] τοῦ ταχέως [κατὰ τοὺς πόδας] Ἀχιλλέως. Πλησίον δὲ τούτου, ὅστις βαρέως ἐστὲνάξεν, ἴστατο (=τῷ δὲ παρίστατο) ἡ σεβασμία μήτηρ, [καὶ τὴν κατάστασιν δὲ τοῦ υἱοῦ τῆς θεασαμένη καὶ ὑπ' αὐτῆς ταραχθεῖσα] ὄξέως ἀναστενάξασα ἐπίασε τὴν κεφαλὴν τοῦ υἱοῦ τῆς καὶ ὀλοφυρομένη ἔλεγε πρὸς αὐτὸν [τοὺς ἑξῆς] πτερωτοὺς (: ταχεῖς) λόγους.

« Τέκνον [μου], διατί κλαίεις ; Ποία δὲ λύπη κατέλαβε τὴν ψυχὴν σου ; Εἶπέ τὸ μυστικὸν τοῦ πόνου σου (: ἐκμυστηρέθητι), [καὶ] μὴ ἀπόκρυπτε [αὐτό]· καὶ ὅμως πράγματι ἔχουσι τε-

[75] λεσθῆ πρὸς χάριν σου ὑπὸ τοῦ Διός, ὅπως δὲ ἀκριβῶς ἠῦχεσο πρότερον, ὑψώσας τὰς χεῖρας, νὰ στρυμωχθῶσι (: συσσωρευθῶσι=ἀλήμεναι) ὅλοι οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὰς πρύμνας [τῶν πλοίων τῶν] αἰσθανόμενοι τὴν ἀπουσίαν σου (=σεῖ^τ ἐπιδευομένους), καὶ νὰ πάθωσι δυσάρεστα (ἢ: οὐχὶ εὐάρεστα, οὐχὶ τὴν ἡσυχίαν ἐπιτρέποντα=ἀεκήλια) πράγματα ».

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ στιχ. 78—148. Ἐπειδὴ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπιθυμῆ νὰ ἐκδικηθῆ τὸν θάνατον τοῦ πιστοῦ αὐτοῦ φίλου Πατρόκλου, μοινοῦσι γνορίζει ὅτι εὐθύς μετὰ ταῦτα θά φονεuthῆ ἡ μήτηρ του Θέτις ὑπὸ χρεῖται εἰς αὐτὸν νὰ τῷ προσκομίσῃ νέα ὄπλα εἰς ἀντικατάστασιν τῶν σκυλευθέντων καὶ ἀπέρχεται πρὸς τοῦτο εἰς τὸν Ὀλύμπιον.

Πρὸς ταύτην δὲ βαρέως στενάζων εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς.

« Μῆτὲρ μου, ταῦτα μὲν βεβαίως (: ναι=ἄρ) ὁ Ὀλύμπιος [Ζεὺς] ἔξετέλεσε πρὸς χάριν μου, ἀλλὰ ποῖα εἰς ἐμὲ ἐκ τούτων εἶ-

[80] χαρίστησις ! ἄφου ἔχάθη ὁ ἀγαπητὸς [μου] σύντροφος

Πάτροκλος, τὸν ὁποῖον ἐγὼ περισσότερον ὄλων τῶν συντρόφων *ἠγάπων* (ἐξετίμων=τίον) ὡς (ἢ: ἐξ ἴσου μὲ) *τὴν κεφαλὴν μου* (:ὡς ἐμὲ αὐτὸν=ἴσον ἐμῇ κεφαλῇ=ἴσον ἐμοὶ αὐτῷ). τοῦτον ἔχασαι, τὰ δὲ *μεγάλα* (πελώρια) θαυμαστά εἰς τὸ νὰ ἴδῃ [τις ταῦτα] ὠραῖα ὄπλα ὁ Ἔκτωρ *σκυλεύσας ἀπεγύμνωσεν* (=ἀπέδυσεν), *ἀφοῦ ἐφόνευσεν* [αὐτὸν τὸν Πάτροκλον] (=δηώσας). ταῦτα *βέβαια* (=μὲν) οἱ θεοὶ ἔδωσαν εἰς τὸν Πηλέα ὡς λαμπρά

[85] δῶρα κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποῖαν [ἄκουσαν ἰδὲ στχ. 432] ἐνέβαλόν σε [θεῶν οὖσαν] εἰς τὴν κλίνην θνητοῦ ἀνδρός. Εἶθε σὺ μὲν νὰ κατόκεις *αὐτόθι* (:ἐκεῖ=αὐθι) μεταξὺ τῶν ἀθανάτων *θαλασσίων* [θεαινῶν] (τῶν Νηρηίδων δηλ.), ὁ δὲ Πηλεὺς [εἶθε] νὰ ἐλάμβανε σύζυγον θνητὴν! Τώρα ὅμως [ἐγίνες σύζυγος θνητοῦ κατ' ἀπόφασιν τῶν θεῶν], *ἵνα* καὶ ἐν τῇ ψυχῇ σου [ὄπως] καὶ ἐν τῇ ψυχῇ [μου] *ὑπάρχη* (ἢ: ἵνα καὶ σὺ ἔχῃς ἐν τῇ ψυχῇ σου) *ἀπειρώς μεγάλη* (: ἀτελεύτητος=μυρίον) λύπη διὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ [σου], τὸν ὁποῖον δὲν θὰ ὑποδεχθῆς ὀπίσω εἰς τὴν πατρίδα ἐπανελθόντα, διότι καὶ ἐμὲ ἡ καρδία [μου] δὲν

[90] *ἐπιτρέπει* (=ἀνωγεν) νὰ ζῶ [ἐγὼ] οὐδὲ νὰ ὑπάρχω μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων [εἰς τὸν κόσμον], ἔαν μὴ ὁ Ἔκτωρ *πρὸ παντός ἄλλου* (=πρῶτος) *φονευθῇ* (:χάσῃ τὴν ζωὴν) κτυπηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἰδικοῦ μου δόρατος, πληρώσῃ δὲ *τὰ ἀντίποινα διὰ τὸν φόνον καὶ τὴν σκύλευσιν* (=ἔλωρα) τοῦ Μενoitιάδου Πατρόκλου».

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀφ' ἐτέρου ἀπήντησεν ἡ Θέτις χύνουσα θερμὰ δάκρυα [διὰ τὴν ἀνάπλασιν τῆς παραστάσεως τοῦ προσεχούς θανάτου τοῦ πεφλημένου υἱοῦ τῆς].

[95] *Ταχυθάνατος* (βραχύβιος=ὠκύμορος) λοιπὸν θά μου εἶσαι, ὦ τέκνον, *ὄπως ὀμιλεῖς* (συμφώνως πρὸς αὐτά, τὰ ὁποῖα λέγεις=οἱ' ἀγορεύεις=ὄτι τοῖα ἀγορεύεις). διότι εὐθὺς ἔπειτα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἔκτορος ὁ θάνατος σοῦ [εἶναι] ἐτοιμος (ἦτοι ὁ θάνατός σου εἶναι ἐγγύς). Μεγάλως δὲ δυσφορήσας [ἐπι τοῖς λόγοις τῆς μητρὸς του] εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁ ταχύπους ὁ Ἄχιλεύς].

Ἐἶθε νὰ ἀπέθνησκον ἀμέσως, *ἀφοῦ δὲν ἐπέπρωτο, ὡς βλέπω ἤδη* (=εἶπει οὐκ ἔρ' ἔμελλον) νὰ ὑπερασπίσω (βοηθῆσω)

τὸν σύντροφον [μου] φονευόμενον. Οὗτος μὲν πολὺ μακρὰν τῆς πατρίδος του ἔχασθη, *ἔστερεῖτο δὲ τῆς βοήθειάς μου* (=δέυει·

[100] το δ' ἔμοιό) διὰ νὰ ἀποκρούσω τὴν συμφορὰν (=ἀλκτῆρα γένεσθαι). Τώρα δὲ [ἄς ἀποθάνω], ἀφοῦ δὲν δὲν θὰ ἐπιστρέψω (=νέομαι· μετὰ σημ. μέλλ.) βεβαίως εἰς τὴν ἀγαπητὴν [μου] πατρίδα, *καὶ δὲν ἐγενόμην ποσῶς σωτηρία* εἰς τὸν Πάτροκλον (: καὶ δὲν ἠδυνήθην καθ' ὀλοκληρίαν νὰ σώσω τὸν Π.) οὐδὲ εἰς τοὺς ἄλλους συντρόφους, οἵτινες ἤδη πολλοὶ κατεβλήθησαν (ἐφονεύθησαν) ὑπὸ τοῦ εὐγενοῦς [τὴν καταγωγὴν] Ἔκτορος, ἀλλὰ *κάθημαι ἀργός* (=ἤμαι) πλησίον τῶν πλοίων *μάταιον καὶ ἀνωφελές* (=ἐτώσιον) βάρος τῆς γῆς, ἂν καὶ εἶμαι τοι-

[105] οὗτος ἐν τῷ πολέμῳ, ὁποῖος οὐδεὶς ἐκ τῶν χαλκοθωράκων Ἑλλήνων! Ἐν δὲ τῇ ἀγορεύσει [ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ] καὶ ἄλλοι εἶναι διαπρεπέστεροι [ἐμοῦ]. Εἴθε ἡ ἔρις νὰ *ἠφανίζετο* (ἐχάνετο) *καὶ ἐκ τῶν θεῶν καὶ ἐκ τῶν ἀνθρώπων* (δηλ. ἐκ τοῦ κόσμου) [καὶ εἴθε νὰ ἐχάνετο] καὶ ἡ ὀργή, ἣτις *ἐξερεθίζει* (ἐξωθεῖ=ἐφέηκε· γν. ἀόρ) καὶ αὐτὸν τὸν πολὺ φρόνιμον νὰ *γίνηται δξύθυμος* (=χαλεπῆναι), καὶ ἡ ὁποία [ὀργή] *καθὼς καπνὸς* (=ἠύτε καπνὸς) *λαμβάνει διαστάσεις* (: ὀγκοῦται=ἀέξεται) ἐντὸς τῶν

[110] στηθῶν τῶν ἀνδρῶν [οὔσα] πολὺ γλυκυτέρα τοῦ μέλιτος, τὸ ὁποῖον κατολισθαίνει [ἐν τῷ λαίμῳ]. Ὅπως τώρα παρῳργίσειεν ἐμὲ ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν (στρατιωτῶν) Ἀγαμέμνων. Ἄλλὰ *ταῦτα μὲν τὰ ὁποῖα πρότερον ἔγιναν ἄς [τὰ] ἀφήσωμεν [ὅπως ἔγιναν]* νὰ εἶναι *γεγενημένα* (ἦ: ὅ,τι ἔγινεν—ἔγινεν =τὰ μὲν προτετύχθαι εἴσομεν=τὰ μὲν προτετυγμένα εἴσομεν προτετύχθαι) ἂν καὶ *λυπούμεθα* (ἦ: ὅσονδῆποτε ἀλγεινὸν καὶ ἂν εἶναι τοῦτο δι' ἐμέ=ἀχνύμενοί περ) *ἀφοῦ καὶ ἀνάγκην καταστειλώμεν τὴν ἐν τοῖς στήθεσι καρδίαν ἡμῶν* (ἀφοῦ καὶ ἀνάγκην πνίξωμεν τὸ πάθος μας) [διότι ἀνάγκη νὰ ἐδικιῶ τὸν Πάτροκλον]. Τώρα δὲ θὰ ὑπάγω ἵνα συναντήσω τὸν *φονέα τῆς*

[115] *ἀγαπητῆς [μου] κεφαλῆς* (: τὸν φονέα τοῦ ἐταίρου μου) τὸν Ἔκτορα *τὸν θάνατον δὲ ἐγὼ τότε θὰ δεχθῶ* (: θὰ ἀποθάνω δὲ ἐγὼ τότε), ὅποταν ἤδη ὁ Ζεὺς θέλη νὰ *ἐτελέσῃ* (=τελέσαι) [αὐτὸν] καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοί. . . .

[126] Μηδὲ προσπάθει νὰ μὲ κρατήσῃς ἀπὸ τῆς μάχης, ἂν

καὶ λίαν [μέ] ἀγαπᾷς, **διότι δὲν** (=οὐδὲ) θέλεις [μέ] καταπέσει».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίνατο ἔπειτα ἡ λευκόπους θεὰ Θέτις· «Ναὶ τρώντι ταῦτα τοῦλάχιστον, ὦ τέκνον, [εἶναι] ἀληθῆ· δὲν **εἶναι ἀγενές** (ἤτοι: καλὸν εἶναι) νὰ ἀποκρούῃ (ἀπομακρύνῃ) [τις] τὸν φοβερὸν ὄλεθρον ἀπὸ φίλους καταπονουμένους· ἀλλὰ τὰ ὥραϊα [σου] ὄπλα τὸ χαλκᾶ [καί] τὰ ἀπαστραπτόντα κρα-
[130] τούνται μεταξὺ τῶν χειρῶν τῶν Τρώων. Ταῦτα βέβαια ἔχων περὶ τὰς ὤμους αὐτὸς **ὁ ὄρμητικὸς** (: ὁ τὴν περικεφαλαίαν σείων) Ἐκτωρ καμαρώνει. **Νομίζω** [δὲ] (=φημί) ὅτι δὲν θὰ καμαρώσῃ αὐτὸς **ἐπὶ πολλὸν χρόνον** (=δηρὸν) [μέ αὐτὰ], διότι ὁ θάνατος [εἶναι] πλησίον εἰς αὐτόν· ἀλλὰ σὺ μὲν **μὴ εἰσέρχῃσαι** (: μὴ χωθῆς) ἀκόμη **εἰς τὸν βαρὺν ἀγῶνα τῆς μάχης** (=μῶλον
[135] ἄρῃος) ποῖν νὰ μὲ ἴδῃς τοῦλάχιστον νὰ ἔλθω ἐδῶ ἐνώπιόν σου διότι **ἀπὸ πρωίας** (=ἠῶθεν) ἅμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου **θὰ ἐπανεέλθω** (=νίσσομαι) φέρουσα ὥραϊα ὄπλα παρὰ τοῦ βασιλέως [ἡ:προέδρου τῶν χαλκῶν, τεχνουργῶν] Ἡφαίστου».

Τοιοιουτρόπως λοιπὸν ἀφοῦ εἶπεν, **ἀπεμακρύνθη** (=πάλιν ἐτράπετο) ἀπὸ τοῦ υἱοῦ τῆς καὶ στραφεῖσα πρὸς τὰς θαλασσίας ἀδελφάς [τῆς Νηρηίδας] ἔλεγεν.

[140] «Σεῖς μὲν τώρα, [ὦ ἀδελφαί μου], χωθῆτε εἰς τὸν ἀχανῆ **κόλπον** (: κόρφο, βάθος) τῆς θαλάσσης, ἵνα ἴδητε τὸν θαλάσσιον γέροντα [Νηρέα] καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός, καὶ εἶπατε εἰς αὐτὸν πάντα [ὅσα συνέβησαν εἰς τὸν ἕγγονόν του Ἀχιλλέα]· ἐγὼ δὲ θὰ πορευθῶ εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὀλυμπον πρὸς τὸν ἔξακουστὸν τεχνίτην Ἡφαίστου [ἵνα καταβάλω πᾶσαν προσπάθειαν] **μήπως θελήσῃ** (=αἶ κ' ἐθέλῃσιν) νὰ δώσῃ εἰς τὸν υἱόν μου ἔξακουστὰ ὄπλα ἀπαστραπτόντα».

[145] Τοιοιουτρόπως εἶπεν, ἐκεῖναι δὲ ἀμέσως **εἰσέδυσαν** (ἐχώθησαν) εἰς τὰ κύματα τῆς θαλάσσης, ἐκεῖνη δὲ ἀφ' ἐτέρου ἡ λευκόπους θεὰ Θέτις ἐπορεύετο εἰς τὸν Ὀλυμπον, ἵνα κομίσῃ εἰς τὸν υἱόν **τῆς** (=φίλῃ) ἔξακουστὰ ὄπλα.

ΠΕΡΙΩΔΗΨΙΣ στ. 148—298. Οἱ Ἕλληνες μετὰ κόπον προστατεύουσι τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου. Ἐν τελεί ὁ Ἀχιλλεὺς κατὰ προτροπῆν

της Τρώας ἐπιφραίνεται εἰς τὴν τάφρον καὶ δια κραυγῆς ἀναγκάζει τοὺς Τρώας εἰς ὑποχώρησιν. Μετὰ τοῦτο ὁ νεκρὸς φέρεται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως.

[150] Ταύτην μὲν λοιπὸν ἔφερον οἱ πόδες [της] εἰς τὸν Ὀλύμπου· οἱ δὲ Ἕλληνες μετ' ἀπειρογράπτων κραυγῶν καταδιωκόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνδροφόνου Ἐκτορος ἔφθασαν εἰς τὰ πλοῖα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον. [Ἐάν δὲ μὴ ἤθελεν ἔλθει σπεύδουσα ὡς ὁ ἄνεμος ταχεῖα κατὰ τοὺς πόδας ἡ Τρίς ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου ὡς ἀγγελιαφόρος πρὸς τὸν Πηλεΐδην... πρβλ. στιχ. 166 κλ.], οὐδὲ τὸν Πάτροκλον *περὶ τοῦ ὀλοίου ἴσα ἴσα ὄλος ὁ ἀγὼν ἐγένετο* (=περ) τὸν *ὑπασπιστήν* (πρωτοπαλλήκαρον) τοῦ Ἀχιλλέως ἤθελον σύρει νεκρὸν [ἄντα] ἔκτος [βολῆς] βλημάτων οἱ καλκικηνήμιδες Ἕλληνες [ἦτοι οἱ δύο Αἴαντες, ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Μηριόνης, καθ' ὅσον οἱ ἄλλοι εἶχον τραπῆ εἰς φυγὴν· πρβλ. P, 716...] διότι πάλιν ἤδη κατέφθασαν βεβαίῃ αὐτὸν [τὸν νεκρὸν] καὶ ὁ περικὸς στρατὸς [τῶν Τρώων] *καὶ τὰ πολεμικὰ ἄρματα τὰ ὑπὸ ἵππων συρόμενα*

[155] (=ἔπποι) καὶ ὁ Ἐκτωρ ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου ὁμοίως πρὸς φλόγα κατὰ τὴν δύναμιν. Τρεῖς μὲν φορὰς *ἔλαβεν* (ἔπιασεν) αὐτὸν ὀπισθεν ἔκ τῶν ποδῶν ὁ κατὰ τὸ σῶμα μεγαλοπρεπῆς Ἐκτωρ σφοδρῶς ἐπιθυμῶν νὰ [τὸν] σύρει, δι' ἰσχυρᾶς δὲ φωνῆς προέτρεπε τοὺς Τρώας· τρεῖς δὲ φορὰς οἱ δύο Αἴαντες, *ἀπλισμένοι* (: περιβεβλημένοι) μὲ τὴν ὀρηκτικὴν [των] ἀνδρείαν ἐτίναξαν μακρὰν [αὐτὸν] ἀπὸ τοῦ νεκροῦ· οὗτος δὲ *ἐπιμόνως* (ἀδιακόπως=ἔμπεδον) ἔχων πεποιθήσιν εἰς τὴν

[160] ἀνδρείαν [του], ἄλλοτε μὲν ἐφόρμα εἰς τὸν ἀγῶνα (μάχην), ἄλλοτε δὲ πάλιν ἵστατο φωνάζων *μεγάλως* (ἰσχυρῶς)· ὅπισθε ὁμως δὲν ἀπεσύρετο παντελῶς. Καθὼς δὲ ποιμένες ἀγροδίταιοι δὲν δύνανται ποσῶς νὰ ἀποδιώκωσιν (=δίεσθαι) ἀπὸ πτόματος [ἄρτι φονευθέντος ζῴου] κοκκινωτὸν λέοντα πολὺ πεινασμένον, τοιοτοτρόπως ἀκριβῶς τοῦτον, δηλ. τὸν Ἐκτορα τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου δὲν ἠδύναντο οἱ δύο *ἐνοπλοὶ πολεμιστὰ*

[165] (χυρ. κρανοφόροι=καρυστὰ) Αἴαντες νὰ ἐκφοβίσωσι καὶ ἀποδιώξωσιν ἀπὸ τοῦ νεκροῦ. Καὶ λοιπὸν ἐπὶ τέλους ἤθελε σύρει αὐτὸν καὶ ἤθελε κερδίσει *ἀνέκφραστον* (ἀνυπολόγιστον,

μεγάλην) δόξαν, ἂν μὴ ἤρχετο εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως σπεύδουσα ἢ ἀνεμόπους ταχεῖα Ἴρις ὡς ἀγγελιαφόρος ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον κρυφαῖ ἀπὸ τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς, ἵνα τὸν *παρορμήσῃ νὰ μεταβῆ εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης* (= θωρήσασθαι)· διότι προαπέστειλεν αὐτὴν ἐκεῖ ἢ Ἥρα. Πλησίον δὲ ἱσταμένη [ἢ Ἴρις] ἔλεγε [πρὸς αὐτὸν τὸν Ἀχιλλεῖα τοὺς ἐξῆς] πτερωτοὺς λόγους.

[170] «Σήκω, ὦ υἱὲ τοῦ Πηλέως, τρομερότατε ὄλων τῶν ἀνδρῶν· βοήθησον τὸν Πάτροκλον, ἕνεκα τοῦ ὁποίου δεινὴ μάχη ἔχει συγκροτηθῆ *πρὸ τῶν πλοίων* (ἦτοι πρὸ τοῦ ναυτικοῦ στρατοπέδου ἐκτὸς τῆς τάφρου). Ἐκεῖνοι δὲ *καταστρέφουσι* (φονεύουσιν) ἀλλήλους, οἱ μὲν ὑπερασπιζόμενοι τὸν φονευθέντα νεκρὸν, οἱ δὲ Τρῶες *δρῶσι κατ' εὐθείαν ἐμπρὸς* (= ἐπιθύουσι) ἵνα σύρωσι [τοῦτον τὸν νεκρὸν] πρὸς τὴν ἀνεμόδαρτον

[175] (δηλ. τὴν ὑψηλὴν Ἴλιον)· πρὸ πάντων δὲ *ζωηρῶς ἐπιθυμεῖ* (= μέμονε· πρκ. μετὰ σημ. ἐνεστ.) νὰ σύρῃ [τὸν νεκρὸν πρὸς τὴν Ἴλιον] ὁ κατὰ τὸ σῶμα μεγαλοπρεπῆς Ἐκτωρ· προτρέπει δὲ αὐτὸν ἡ καρδία [του] νὰ ἐμπήξῃ [ταύτην] εἰς τοὺς σκόλοπας [τοὺς ἐμπειρηγμένους ἐπὶ τῶν τειχῶν τῆς Τροίας], ἀφοῦ ἀποκόψῃ ταύτην ἀπὸ τοῦ παχέος (σαρκώδους) λαμοῦ. Ἄλλὰ *σήκω* (= ἄνα=ἀνάστηθι, καὶ μὴ ἐξακολουθῆς νὰ κάθησαι ἀκόμη!· Ἄς ἐπέλθῃ δὲ φόβος εἰς τὴν ψυχὴν σου (ἢ: φοβοῦ δὲ) μήπως γίνῃ ὁ Πάτροκλος *παίγνιον* (:χαρούμενον πρᾶγμα = μέληπθρα) εἰς τοὺς Τρωικοὺς κύνας· διὰ σὲ [θὰ εἶναι (= ἔσσειται)] προσβολή, ἔαν ὁ νεκρὸς *ἔλθῃ* (: κομισθῆ) [ἔδῳ] *παρα-*

[180] *μεμορφωμένος* (= ἠσχυμμένος) κατὰ τι (ἦτοι: ἔχων ἀποκεκομμένην τὴν κεφαλὴν)».

Πρὸς ταύτην δὲ ἀπεκρίνατο ἔπειτα ὁ ταχύπους [καὶ] ὑπέροχος [κατὰ τὴν γενναιότητα, κάλλος καὶ καταγωγὴν] Ἀχιλλεὺς· «ὦ Ἴρι θεά, καὶ τίς βέβαια ἐκ τῶν θεῶν σ' ἔστειλε πρὸς ἐμὲ ὡς ἀγγελιαφόρον ;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπεκρίνατο ἢ ἀνεμόπους ταχεῖα Ἴρις· «Ἡ Ἥρα μὲ προαπέστειλε ἐδῶ πέρα, ἢ *ἐνδοξος* (= κυδορῆ)

[185] σύζυγος τοῦ Διός· δὲν γνωρίζει [δὲ τοῦτο] ὁ *ὑψίθρονος* (: ὁ ἐν ὑψηλῷ θρόνῳ καθήμενος) υἱὸς τοῦ Κρόνου, οὐδὲ

ἄλλος τις ἐκ τῶν ἀθανάτων, οἵτινες κατοικοῦσι γύρω τοῦ χιονο-
σκεποῦς Ὀλύμπου».

Πρὸς ταύτην δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·
«Καὶ πῶς λοιπὸν νὰ ὑπάγω εἰς τὴν μάχην; **Διότι** (=διε=γὰρ)
τὰ [ἰδικά μου] ὄπλα κρατοῦσι ἐκεῖνοι [οἱ Τρῶες]· ἡ δὲ μήτηρ μου
[190] (=φίλη) ἀπηγόρευε νὰ μεταβῶ εἰς τὸ πεδῖον τῆς μά-
χης πρότερον τοῦλάχιστον, πρὶν ἢ ἴδω αὐτὴν νὰ ἔλθῃ ἐνώπιόν
μου, διότι **ἔχει δώσει ὑπόσχεσιν** (=σιτεῦτο) ὅτι θὰ φέρῃ
παρὰ τοῦ Ἡφαίστου ὡραῖα ὄπλα. Δὲν γνωρίζω δὲ **ἄλλον**
τινα (=ἄλλου τέο· τὸ **ἄλλου** καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ἐπόμενον **τέο**,
ἀντί: **ἄλλον τινά**), **τοῦ ὁποίου** (=τέο=τοῦ=οὔ) τὰ ἔξακου-
σμένα ὄπλα νὰ [δύναμαι νὰ] φορέσω, εἰμὴ τὴν ἀσπίδα τοῦλά-
χιστον τοῦ Αἴαντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Τελαμώνος. Ἄλλὰ καὶ αὐτός,
[195] νομίζω, **γυρίζων πολεμεῖ** (=ὀμιλεῖ) μεταξὺ τῶν
πρώτων, μὲ τὸ δόρυ φορικῶς μαχόμενος ὑπὲρ τοῦ φρονεθέντος
Πατρόκλου».

Πρὸς τοῦτον δὲ πάλιν εἶπεν ἡ ἀνεμόπους ταχεῖα Ἴρις· «Κα-
λῶς λοιπὸν καὶ ἡμεῖς γνωρίζομεν **ὅτι σοῦ** (=ὅ τοι=ὅτι σοι)
κατέχονται τὰ ἔξακουσμένα ὄπλα· **ἀλλὰ ὅπως εἶσαι** (:οὔτως=
αὐτως) [ἄνευ δηλ. ὄπλων] πορευθεὶς εἰς τὴν τάφρον ἐμφανίσου
εἰς τοὺς Τρῶας, μήπως οὔτοι οἱ Τρῶες φοβηθέντες σε **ἀπομα-**
[200] **κρυνθῶσιν** (ἀποσυρθῶσιν) ἀπὸ τὸν πόλεμον, ἀνα-
πνεύσωσι δὲ οἱ πολεμικοὶ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων καταπονούμενοι
[ἦδη]· καὶ βραχεῖα δὲ ἀναπνοὴ ἀπὸ τοῦ πολέμου [εἶναι ἐν τού-
τοις ἀνακούφισις].

Αὕτη μὲν λοιπὸν ἡ ταχύπους Ἴρις τοιοῦτοτρόπως εἰποῦσα ἀ-
πῆλθεν, ἠγέρθη δὲ ὁ ἀγαπητὸς τοῦ Διὸς Ἀχιλλεύς· περὶ τοὺς ἰ-
σχυροὺς δὲ ὄμους [τοῦ ἀόπλου ἥρωος] ἡ Ἀθηναῖα ἔβαλε [πρὸς
κατάπληξιν τῶν Τρῶων] τὴν [ἐαυτῆς] ἀσπίδα τὴν ἔχουσαν πολ-
λοὺς **θυσάνους** (φοῦντες), **περὶ αὐτὸν δὲ εἰς τὴν κεφαλὴν**
[205] (: περὶ δὲ τὴν κεφαλὴν του) **πυκνῶς περιέβαλλε**
(κυρ.: συνεπύκνου, συνεσώρευε=ἔστεφε) ἡ ἐξοχωτάτη τῶν θεαι-
νῶν· νέφος χρυσοῦν, **ἐξ αὐτοῦ δὲ τούτου** [τοῦ τὴν κεφαλὴν του δηλ.
περιβάλλοντος νέφους] ἔκαμνε νὰ καίῃ φλόξ **ἀπαστρέπτουσα**
(ὑπέρλαμπρος). Καθὼς δὲ [συμβαίνει], ὅταν [ἐν καιρῷ ἡμῶρας]

καπνός [πυρσών] ὑψούμενος ἐκ [τῶν πύργων] τῆς πόλεως φθάση εἰς τὸν αἰθέρα, ἀπὸ μακρῶν ἐκ νήσου, τὴν ὁποίαν *οἱ πολέμιοι* (=δηῖοι) *πολιορκοῦσι* (προσβάλλουσι), ἐκεῖνοι δὲ [οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως τῆς νήσου] καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν [καθ' ἣν καὶ διὰ καπνοῦ ἐμήνυον πρὸς τοὺς περιοίκους τὴν ἐμφάνισιν τῶν πολεμίων] *διεκδικιοῦσι τὴν νίκην* (: ἀντιμετροῦνται=κρίνονται) *ἐν φρικτῇ μάχῃ* (=στουγερῶ Ἄρηι) ἀπὸ [τῶν τειχῶν καὶ πύργων].

[210] τῆς πόλεως τῶν [ρίπτοντες πρὸς τὰ κάτω τὰ βλήματα τῶν], συγχρόνως δὲ μὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου καὶ *πυραὶ τηλεγραφικαὶ* (=πυρσοὶ) *ἐπάλληλοι* (κυρίως: πυκναὶ ὡς τὰ νήματα τοῦ στήμονος=ἐπήτομοι) καίονται [ἵνα προκαλέσωσι τὴν τῶν περιοίκων συνδρομὴν], ἡ δὲ *φωταύγεια ἀναβαίνει ὑψηλὰ ἀναπηδῶσα* (: ἡ δὲ λάμψις ὀρμῶσα φθάνει ὑψηλὰ), ὥστε νὰ τὴν βλέπωσιν οἱ περιοίκοι, μήπως ἤθελον ἔλθει μετὰ τῶν πλοίων τῶν ὡς *βοηθοὶ* (ὑπερασπισταὶ=ἀλκίῃρες) κατὰ τῆς συμφορᾶς τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἀχιλλέως ἡ λάμψις ἔφθανεν εἰς

[215] τὸν αἰθέρα. Ἐλθὼν δὲ ἐστάθη εἰς τὴν τάφρον μακρὰν τοῦ τείχους καὶ δὲν ἀνემειγνύετο μὲ τοὺς Ἀχαιοὺς· διότι ἐσάβετο *τὴν συνετήν* (=πυκινὴν) παραγγελίαν τῆς μητρὸς. *Αὐτοῦ* [ἐπὶ τῆς τάφρου], ἀφοῦ ἐστάθη ἐφώνηξε μεγαλοφώνως, *χωριστὰ* (: καθ' ἑαυτήν) δὲ ἐλάλησε [πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς φωνῆς του] ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ· εἰς δὲ τοὺς Τρῶας ἐξήγειρεν [ὁ Ἀχιλλεύς] ἀνέκφραστον *ταραχὴν* (σύγχυσιν=κνδοιμόν). Καθὼς δὲ [συμβαίνει], ὅταν ἡ φωνὴ [τῆς σάλπιγγος γίνεται] πολὺ ἤχηρά,

[220] ὅταν ἠχήσῃ ἡ σάλπιγξ ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι περιοικύκλωσαν τὴν πόλιν πολέμιοι σπεύροντες τὸν θάνατον, τοιοῦτοτρόπως τότε ἡ φωνὴ τοῦ Αἰακίδου ἐξάκουστος ἐγένετο. Ἐκεῖνοι δὲ [οἱ Τρῶες] καθὼς λοιπὸν ἤκουον τὴν βροντώδη φωνὴν τοῦ Αἰακίδου πέντες ἠσθάνθησαν ἰσχυρὸν καρδοκτύπημα· οἱ δὲ καλλίτριγες Ἴπλοι *ἐγύριζον ὀπίσω* (=ἄψ τρόπαον) τὰ ἄρματα· διότι προησθάνοντο ἐν τῇ ψυχῇ τῶν συμφορᾶς. Οἱ δὲ ἠνίοχοι *τὰ ἔχασαν* (=ἐκ-

[225] πληγεν [φρένας]), ἀφοῦ εἶδον ὅτι τὸ ἀκαταγώνιστον (ἀκατάπαυστον) φλεγόμενον πῦρ φοβερά ἐκαίετο ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ μεγαλοφύχου Ἀχιλλέως. Τοῦτο δὲ ἔκαμνε νὰ καίῃ ἡ σπινθηροβόλος ὀφθαλμοὺς ἔχουσα θεὰ Ἀθηνᾶ. Τρεῖς μὲν

φορὰς ἀνωθεν (ἦτοι ἐπὶ τοῦ χείλους) τῆς τάφρου μεγάλως ἐφώνα-
 ξεν ὁ [τὴν καταγωγὴν] εὐγανῆς Ἀχιλλεύς, τρεῖς δὲ φορὰς *συνε-*
ταράχθησαν (περιέπεσον εἰς ταραχὴν) οἱ Τρῶες καὶ οἱ ἔνδοξοι
 σύμμαχοι [των]. Ἐκεῖ δὲ καὶ τότε [ὡς καὶ ἄλλοτε πρότερον πολ-
 λίκως] ἐχάθησαν [λόφῳ τῆς ταραχῆς εἰς ἣν περιέπεσον] *περὶ τὰ*
ἑαυτῶν ἄρματα καὶ δόρατα [ἦτοι καταπλακωθέντες ὑπὸ τῶν
 ἰδίων ἀρμάτων καὶ διὰ τῶν ἰδίων δοράτων διατροπηθέντες] δώδε-
 κα *ἀνδρείοτατοι* (δεξιότατοι τῶν ὅπλων χειρισταί—ἄριστοι) ἄν-
 δρες. Οἱ δὲ Ἀχαιοὶ ἀφοῦ ἔσυραν *μετ' ἀνακουφίσεως* (χαρᾶς)
ἐκτὸς [βολῆς] τῶν βλημμάτων (ἦτοι ἐκ τοῦ τόπου τῆς μάχης)
 τὸν Πατρόκλον, τὸν κατέθεσαν εἰς *[νεκρικὴν] κλίνην* (: νεκρο-
 κράββατον, φέρετρον)· οἱ δὲ φίλοι σύντροφοι ἐστάθησαν *πέριξ*
[τοῦ φερέτρου] θλιβόμενοι (δακρυρροοῦντες)· μεταξὺ δὲ αὐτῶν
 ἠκολούθει [ἐκ τῆς τάφρου μέχρι τῆς σκηνῆς του, ἐν ἣ κατετέθη ὁ νε-
 κρὸς τοῦ Πατρόκλου καὶ] ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς χύνων πονετικὰ
 [235] δάκρυα, ἀφοῦ εἶδεν ὅτι ὁ πιστὸς σύντροφος ἔκειτο ἐν φερέ-
 τρῳ διατροπημένος δι' ὄξος χαλκοῦ (ἦτοι βέλους). Τοῦτον μὲν βε-
 βαίως ἀπέστειλεν εἰς τὸν πόλεμον μετὰ τῶν ἵππων καὶ τοῦ ἄρ-
 ματος, καὶ δὲν ἤξιώθη νὰ ὑποδεχθῆ ὀπίσω ἐπανελθόντα [εἰς τὸν
 τόπον ὅπου ἐχωρίσθη].

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ στιχ. 239—313. Ἦδη ὁ ἥλιος δύει καὶ οἱ Τρῶες ἐπὶ τῇ
 ἐμφανίσει ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Ἀχιλλέως συγκροτοῦσι πολεμικὸν συμ-
 βούλιον, καθ' ὃ ἀποφασίζεται τῇ προτάσει τοῦ Ἔκτορος καὶ ἐπι-
 δοκιμασίᾳ τοῦ ὅλου στρατοῦ νὰ συνεχισθῆ ὁ ἀγὼν παρὰ τὰς προ-
 τροπὰς τοῦ Πολυδάμαντος, ὅστις ἐγνομίατευσεν, ὅπως ἐπανέλθω-
 σιν ἀμέσως εἰς τὴν πόλιν πρὸς σωτηρίαν.

[239] Ἡ δὲ μεγαλόφθαλμος δέσποινα Ἦρα *τὸν ἀκούρα-*
στον (: τὸν ἀκαταπαύστως κινούμενον) Ἥλιον, παρὰ τὴν θέλη-
 σίν του [διότι δὲν ἦτο ἀκόμη ἡ ὥρα τῆς δύσεως] ἔστειλεν εἰς τὰ
 ρεῦματα τοῦ Ὀκεανοῦ [ποταμοῦ τοῦ περιθέοντος τὴν περιφέ-
 ρειαν τοῦ δίσκου τῆς γῆς καὶ ἐξ οὗ Ὀκεανοῦ ἀνέτελλε καὶ εἰς
 ὄν μετὰ τὴν ἐν τῷ Οὐρανῷ διαδρομὴν ἔδυσε], ἵνα ἐπανέλθῃ [εἰς
 τὸ οἶκημά του] ὁ μὲν Ἥλιος *ἐβασίλευσεν* (: ἔδυσεν), οἱ δὲ εὐγενεῖς
 [τὴν καταγωγὴν] Ἀχαιοὶ ἔπασσαν ἀπὸ τὴν πεισματώδη μάχην

καὶ τὸν κοινὸν/πρὸς πάντας/ πόλεμον [καὶ λέγω κοινόν, καθ' ὅσον τοὺς κινδύνους τούτου οὐδεὶς ἀνεξαίρετως δύναται νὰ ἀποφυγῇ] (= ὁμοίῳ πολέμῳ). Οἱ δὲ Τρῶες πάλιν ἀφ' ἐτέρου ἀποχωρήσαντες ἀπὸ τῆς πεισματώδους μάχης ἔβλυσαν τοὺς ὑπὸ τὰ ἄρμα-

[245] τα ἐξευγμένους ταχεῖς ἵππους, *συνηθροίζοντο* δὲ [χωρὶς νὰ κληθῶσι διὰ κηρύκων αὐθόρμητοι διὰ τὴν καταλαβούσαν αὐτοὺς ἐκ τοῦ Ἀχιλλέως ἀγωνίαν] *εἰς ἐκκλησίαν [ἔνα συσκεφθῶσι]* (= ἐς ἀγορὴν) πρὶν ἢ φροντίσῃσι περὶ τοῦ δείπνου. Ἐγένετο δὲ ἡ συνέλευσις [τῶν Τρῶων] ἱσταμένων ἐπὶ ποδῶς (δρῦθῶν) [διότι συνήθως ἐκάθηντο] καὶ δὲν ἐτόλμησέ τις νὰ καθίσῃ· διότι πάντας καταῖχε τρόμος, ἐπειδὴ ἀνεφάνη ὁ Ἀχιλλεύς, ἐπὶ μακρὸν δὲ χρόνον *ἀνεπαύετο* (= ἐπέπαυτ') ἀπὸ τῆς λυπηρᾶς μάχης. Ἦρχισε δὲ νὰ ἀγορεύῃ εἰς τούτους [τοὺς Τρῶας]

[250] ὁ Πολυδάμας, ὁ συνετὸς υἱὸς τοῦ Πάνθου· διότι οὗτος μόνος (προ)ἔβλεπε (: κατενόει) τὰ [παρόντια καὶ τὰ] μέλλοντα καὶ [ἐγνωρίζε] τὰ παρελθόντα. Ἦτο δὲ σύντροφος τοῦ Ἔκτορος, *κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ νύκτα* [κυρ.: ἐν μᾶ δὲ νυκτὶ] [καὶ οἱ δύο] ἐγεννήθησαν· ἀλλ' οὗτος μὲν βεβαίως κατὰ τοὺς λόγους, ἐκεῖνος δὲ κατὰ τὸ δόρυ *ἦτο πολὺ ἀνώτερος* (: ἦτο νικητῆς=ἐνίκη) οὗτος συνετὰ σκεπτόμενος δι' αὐτοὺς [τοὺς συμπολίτας του Τρῶας] ἔλαβε τὸν λόγον καὶ εἶπε πρὸς [αὐτοὺς].

«ὦ ἀγαπητοὶ [συμπολίται], σκεφθῆτε καλῶς καὶ τὰς δύο ἀπόψεις (τὰς ὑπὲρ δηλ. καὶ κατὰ) [τοῦ λόγου μου] (= ἀμφί) προτρέπω βέβαια ἐγὼ τοῦλάχιστον νὰ πορευθῶμεν τώρα εἰς τὴν

[255] πόλιν [Ἴλιον], [καὶ] νὰ μὴ περιμένωμεν τὴν ἔκλαμπρον Ἠὸν [μένοντες] ἐν τῇ πεδιάδι *πλησίον τῶν πλοίων* (ἢ: παρὰ τὸ στρατόπεδον) [τῶν Ἑλλήνων]· διότι εἴμεθα μακρὰν ἀπὸ τοῦ τείχους [τῆς Ἰλίου, ὅπου θὰ ἠδυνάμεθα ἐν κινδύνῳ νὰ καταφύγωμεν]. Ἐν ὅσῳ μὲν οὗτος ὁ ἀνὴρ (δηλ. ὁ Ἀχιλλεύς) *ἦτο ὠργισμένος κατὰ τοῦ εὐγενοῦς τὴν καταγωγὴν Ἀγαμέμνονος*, ἕως τότε ἦσαν εὐκολοπολεμητότεροι δι' ἡμᾶς οἱ Ἀχαιοὶ· ἠὲ χαριστούμην βέβαια ἐγὼ τοῦλάχιστον *νὰ διανυκτερεύω* (= αἰών) *πλησίον τῶν ταχέων πλοίων*, διότι ἤλπιζον ὅτι ἠθέλον κυριεύσει *τὰ ἀμφοτέρω-*

[260] *θεν* (δηλ. ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν) *κυρτὰ* (= ἀμφιπέριστα) πλοῖα. Τώρα ὅμως φοβερὰ φοβοῦμαι τὸν ταχύπουν υἱὸν

τοῦ Πηλέως· ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ ἐκείνου εἶναι καθ' ὑπερβολὴν παράφορος (βιαία), δὲν θὰ εὐχαριστηθῆ (ἀρκεσθῆ) νὰ μένη ἐν τῇ πεδιάδι, ὅπου ἀκριβῶς οἱ Τρώες καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἐν τῷ χώρῳ τῷ μεταξὺ τῶν δύο μαχομένων στρατευμάτων (ἦτοι ἐν τῷ μεταίχμιῳ = ἐν μέσῳ) μοιράζονται μεταξὺ τῶν τὴν λύσσαν τοῦ Ἄρεως (ἦ: ἐξ ἴσου μανιωδῶς ἐκατέρωθεν μάχονται), ἀλλὰ θὰ

[265] πολεμήσῃ, ἵνα καταστρέψῃ τὴν πόλιν καὶ αἰχμαλωτίσῃ τὰς γυναῖκάς μας. Ἄλλ' ἄς πορευθῶμεν πρὸς τὴν πόλιν, πείθεσθε εἰς ἐμέ· διότι ὡς ἐξῆς θὰ συμβῆ. Τώρα ἡ θεία [ἄτε ἡ ἐκ θεῶν προσερχομένη καὶ τὴν ὄλην φύσιν διὰ τοῦ ὕπνου ἀνακουφίζουσα] (= ἄμβροσιή) νῦξ ἠμπόδισεν [ἀπὸ τῆς μάχης] τὸν ταχύπορον Ἀχιλλέα· ἐὰν ὅμως αὔριον ὀρμήσας μὲ τὰ ὄπλα [τοῦ] [διότι τώρα ἦλθεν ἄνευ ὄπλων] συναντήσῃ ἡμᾶς ὄντας ἐνταῦθα, [τότε] καλὰ θὰ γνωρίσῃ τις αὐτὸν [τὸν ἴδιον καὶ οὐχὶ τὴν φωνὴν του ὡς

[270] σήμερον συνέβη]· διότι μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως θὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἱερὰν [ἔνεκα τῆς καθιερώσεώς της εἰς τοὺς θεοὺς Ἀπόλλωνα, Ποσειδῶνα καὶ Ἀθηναῖν] Ἴλιον [πόλιν], ὅστις ἠθέλε διαφύγει [τὸν ἐξ αὐτοῦ θάνατον], πολλοὺς δὲ ἐκ τῶν Τρώων θέλουσι καταφάγει οἱ κύνες καὶ οἱ γῦπες· εἴθε βέβαια οὕτως [ὕπῳ δηλ. τὸ φοβοῦμαι καὶ τὸ λέγω] μακρὰν ἀπὸ τὰ ὠτά [μου] νὰ μοῦ γίνῃ (ἦ: εἴθε νὰ μὴ μὲ ἀξιόσῃ ὁ θεὸς νὰ ἀκούσω τοιοῦτόν τι)! Ἐὰν δὲ πεισθῶμεν εἰς τοὺς λόγους μου, ἂν καὶ λυπούμεθα [διὰ τὴν ἀποχώρησιν, διότι ἐπὶ δύο τώρα ἡμέρας εἴμεθα νικηταί], τὴν μὲν νύκτα θὰ κρατήσωμεν τὰς [στρατιωτικὰς] δυνάμεις [ἡμῶν] (= ἐξομεν σθένος) ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἀγορᾶς [τῆς πόλεως, ἦτοι δὲν θὰ ἀφήσωμεν ταύτας νὰ διασπαρῶσιν ἀνά τὴν πόλιν, ἀλλὰ θὰ κρατήσωμεν συνειλεγμέναις ἵνα ἀναπαυθῶσι μὲν ἀλλὰ καὶ συγχρόνως ὑπάξωσι εἰς τοὺς προῖαν], τὴν δὲ πόλιν θὰ προφυλάξωσιν [ἐκ νυκτερινῆς ἐφόδου] (= εἰρύσονται) τὰ μετὰ πύργων τεῖχη (= πύργοι) καὶ αἱ ὑψηλαὶ πύλαι [τῶν τειχῶν, ἐφ' ὧν ὑπῆρχον ἴδιοι ἀμυντήριοι

[275] πύργοι καὶ πολεμίστραι] καὶ τὰ θυρόφυλλα τὰ ἐπ' αὐτῶν συνηρμοσμένα, τὰ μακρὰ, τὰ καλῶς ἐξωμαλισμένα (= το λεία) [καὶ] συνηρμοσμένα [διὰ τοῦ μοχλοῦ τὸ ἐν πρὸς τὸ ἄλλο θυρόφυλλον] (= ἐ-ζευγμένα). Τὸ προὶ δὲ κατὰ τὰ ἐξημερώματα (=

ὑπηροίσι), ἀφοῦ ὀπλισθῶμεν μὲ τὰ ὄπλα, θέλομεν σταθῆ ἀνά τοὺς πύργους. Εἰς ἐκεῖνον δὲ [τὸν Ἀχιλλέα θὰ εἶναι] ἀλγεινότερον, ἐὰν τολμῆσῃ ἐλθῶν ἀπὸ τὰ πλοῖα νὰ πολεμήσῃ πρὸς ἡμᾶς περὶ τοῦ [280] τείχους. Ὅπισω πάλιν θὰ ὑπάρῃ πρὸς τὰ πλοῖα, ἀφοῦ τοὺς *ὑπερηφάνους* (=καμαρωτούς= κυρ=τοὺς ὑψαύχενας=ἐριαύχενας Ἴππους παντὸς εἴδους δρόμου χορτάσῃ (ἢ:ἀφοῦ κατὰ κόρον περιφέρει ἄνω καὶ κάτω τοὺς ὑψαύχενας Ἴππους) *ἀσκόπιως περιπλανώμενος* (=ἡλασκάζων) ὑπὸ τὰ τείχη τῆς πόλεως. Μέσα ὁμοῦς [εἰς αὐτήν] δὲν θὰ ἀφήσῃ αὐτὸν ἢ καρδία [του] νὰ ἐφορηήσῃ, οὐδὲ θέλει ποτὲ τὴν κυριεύσει πρότερον θὰ καταφάγωσιν αὐτὸν οἱ ταχεῖς κύνες».

Πρὸς τοῦτον δὲ *ἄγριον* (σκυθρωπὸν) βλέμμα ρίψας, ὁ *πολε-*
 [285] *μικὸς* (ὄρημητικὸς) Ἔκτωρ εἶπεν «Πολυδάμα, σὺ μὲν δὲν λέγεις πλέον [ὡς ἐν ταῖς προτέραις συμβουλαῖς σου] τούτους τοὺς λόγους ὥστε νὰ εἶναι ἀρεστοὶ πρὸς ἐμέ, *διότι σὺ* (=ὄς) προτρέπεις, *ἀφοῦ ὑποχωρήσωμεν* (=αὐτὸς ἰόντας) νὰ *συμμαχενθῶμεν* (=στρυμωχθῶμεν) ὀπίσω εἰς τὴν πόλιν. Ἀλήθεια δὲν ἔχετε ἀκόμη χορτάσει ὄντες στυβαγμένοι ἐντὸς τῶν πυργοφόρων τειχῶν; Πρότερον μὲν βέβαια [ἦτοι πρὶν ἐλθῶσιν οἱ Ἀχαιοὶ] πάντες *οἱ μεμερισμένην τὴν φωνὴν ἔχοντες* (=ἐνάρθως ὀμιλοῦντες, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ λοιπὰ ζῆα) ἄνθρωποι παρίστανον τὴν πόλιν τοῦ Πηριάμου πολύχρυσον [καὶ] πολύχαλκον. Τώρα ὁμοῦς πλέον ἐ-
 [290] χάθησαν ἐκ τῶν οἴκων τὰ ὄρατα πολύτιμα ἀντικείμενα, [ἅτε πωληθέντα διὰ τὸς ἐκ τοῦ πολέμου ἀνάγκας], πολλὰ δὲ ἤδη [πολύτιμα] *ἀντικείμενα, αἵτινα ἐκέκτητό τις* (=κτίματα) *ἔρχονται πρὸς πώλησιν* (=ἐξάγονται=περνάμεν ἴκει) εἰς τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν τερπνὴν [διὰ τὸς φυσικὰς καλλονας καὶ κλίμα] Μαιονίαν [τὴν μετέπειτα Λυδίαν κληθεῖσαν][ἵνα διὰ τῶν χρημάτων τούτων ἀμειψθῶσιν οἱ σύμμαχοι ἢ ἀπολυτρωθῶσιν Τρωῆς αἰχμάλωτοι κλ.], *διότι ὁ μέγας* (ὁ ἰσχυρὸς δηλ.) *Ζεὺς ὠργίσθη* [καθ' ἡμῶν]. Τώρα δὲ ὅτε ἀκριβῶς ὁ υἱὸς τοῦ πανούργου [διὰ τὴν δι' ἐπιβουλῆς καθάρσειν ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ πατρὸς τοῦ Οὐρανοῦ] Κρόνου ἐπέτρεψεν εἰς ἐμέ νὰ λάβω δόξαν πλησίον τῶν πλοίων [τῶν Ἀχαιῶν, μέχρι τῶν ὁποίων προυχώρησα νικητῆς καὶ ἐν αὐτῶν ἔκαυσα] *καὶ νὰ πιέσω* (=στρυμώ-
 [295] ξω) τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς τὴν θάλασσαν, ἀνόητα, μὴ φέρε εἰς

φῶς (:μὴ ἐκδήλωνε) πλέον ἐν συγχεύσει τοῦ δήμου ταύτας τὰς σκέψεις. Διότι δὲν θὰ πεισθῆ τις ἐκ τῶν Τρώων [καὶ δὲν θὰ πεισθῆ], διότι [ἐγὼ] δὲν θὰ τὸν ἀφήσω. Ἄλλ' ἐμπρός, ὡς πειθόμεθα πάντες, ὅπως ἂν ἐγὼ εἶπω. Τώρα μὲν δειπνήσατε ἀνὰ τὸ στρατόπεδον **κατὰ τάγματα** (ἦτοι χωρὶς νὰ διαλύσητε τὰς τάξεις—ἐν τελέσει), καὶ φροντίσατε περὶ τῶν νυκτοφρουρῶν καὶ ἀγρυπνεῖτε

[300] ἕκαστος. Ὅστις δὲ ἐκ τῶν Τρώων **καθ' ὑπερβολὴν** (=ὑπερφιάλως) **αἰσθάνεται ἀνίαν (στενοχωρεῖται)** (=ἀνιάζει) διὰ τὰ κτήματά του [ὥστε νὰ ἐπιθυμῆ νὰ ἀπαλλαγῆ αὐτῶν], αὐτὸς ἀφοῦ συναθροίσῃ αὐτὰ [τὰ πράγματά του], ὡς [τὸ] δῶσθαι εἰς τοὺς στρατιώτας **νὰ [τὰ] καταφάγωσι ἀπὸ κοινοῦ** (=καταδημοβηῆσαι), προτιμότερον εἶναι ἕκαστος ἐκ τούτων [τῶν στρατιωτῶν τῶν Τρώων] **νὰ ἀπολαύσῃ** (=ἐπαυρέμεν) [αὐτὰ] παρὰ βέβαια οἱ Ἕλληνες. Τὸ πρῶι δὲ κατὰ τὰ ἐξημερώματα, ἀφοῦ ὀπλισθῶμεν μὲ τὰ ὅπλα, **ὡς πολεμήσωμεν σφοδρῶς παρὰ τὰ κοῖλα πλοῖα** (: ὡς σηκώσωμεν πεισματώδη μάχην πλησίον

[305] τῶν κοίλων πλοίων). Ἐὰν δὲ ὄντως ὁ **ἐπιφανῆς** [διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ ρητορικὴν] Ἀχιλλεὺς ἐσηκώθη παρὰ τὰ πλοῖα [πρὸς πόλεμον], **λυπηρότερον θὰ εἶναι δι' αὐτὸν** (ἦτοι: πικρίας οὐκ ὀλίγας θέλει δοκιμάσει), εἰάν εἶναι ἀποφασισμένος [πρὸς μάχην]: διότι ἐγὼ δὲν θὰ τὸν ἀποφύγω κατὰ τὸν **κακόηχον** (:ἀπαίσιον πόλεμον—δυσσεχέος) πόλεμον, ἀλλὰ **λίαν ἀπέναντι** (:θαρραλέως—μάλ' ἀντην) θὰ σταθῶ [καὶ τότε θὰ ἴδωμεν] ἢ [ὁ Ἀχιλλεὺς] ἤθελε ἀποκτήσει μεγάλην νίκην ἢ [ἐγὼ] θὰ ηἰχόμεν νὰ τὴν κερδίσω **κοινὸς** (:ἀδιάφορος, δηλ. ἄλλοτε εὐνοῶν τὸν ἕνα καὶ ἄλλονε τὸν ἄλλον) εἶναι ὁ θεὸς τοῦ πολέμου **καὶ δὴ** (=καί τε) **συνήθως φονεύει** (=κατέκτα· ἀόρ. γνομ.) τὸν ἐλπίζοντα ὅτι θὰ φονεύσῃ.

[310] Τοιοῦτοτρόπως ὁ Ἔκτωρ ἠγόρευεν· θορυβωδῶς δὲ ἐπευφήμησαν [τοὺς λόγους τούτου] οἱ Τρῶες, οἱ ἀνόητοι· διότι ἢ Παλλὰς Ἀθηναῖα τοὺς ἀφῆρεσε τὸν νοῦν· διότι ἐπεδοκίμασαν μὲν τὸν Ἔκτορα ὅστις ὀλεθρίαν συμβουλὴν ἔδιδεν, οὐδεὶς δὲ ἐπομένως [ἐπεδοκίμασε] τὸν Πολυδάμαντα, ὅστις ἐσκέπτετο **ὀρθῶς** (:ἐπ' ἀγαθῷ)· ἔπειτα δὲ ἐδείπνησαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ στίχ. 314—368. Ὁ Ἀχιλλεύς θρηγνεί τὸν Πάτροκλον καὶ ἀπειλεῖ ἐκδίκησιν. Πλύνουσι καὶ διακοσμοῦσι τὸν νεκρὸν. Διάλογος Διὸς καὶ Ἥρας.

(315) Οἱ δὲ Ἄχαιοὶ (δηλ. οἱ Μυρμιδόνες) καθ' ὄλην τὴν νύκτα ἐθρήνουν [ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ Ἀχιλλέως, ἐνθα εἶχον κομίσει] τὸν Πάτροκλον μεγαλοφώνως κλαίοντες· ἐν μέσῳ δὲ αὐτῶν ὁ υἱὸς τοῦ Πηλέως ἔκαμνεν ἀρχὴν **γοεροῦ** (=ἀδινὸν) θρήνου, ἀφοῦ ἐπέθηκεν εἰς τὰ στήθη τοῦ συντροφίου τὰς ἀνδροφόνους χειρᾶς [του] στενάζων **συχρὰ πυκνὰ** (=πυκνὰ μάλα) **ὡς λέαινα** (=ὡς τε λῆς) **καλλιχαίτης** (βαθυχαίτης=ἠυγένειος), καὶ τῆς ὁποίας ὡς ἐπόμενον τοὺς σκύμους **κρύφα** (:ἐν ἀπουσίᾳ της=ὑπὸ) ἤθελεν ἀρπάζει **ἐκ λόχμης** (συνδένδρου μέρους=ὑλης ἐκ πυκνῆς) ἀνήρ **κυνηγὸς** (κυρ. ἀνὴρ ἐλάφους βάλλον, θηρεύων)· αὕτη δὲ, ἀφοῦ [320] ἔλθῃ ὕστερον [ἢ ὅτε ἐγένετο ἡ ἀρπαγὴ], λυπεῖται, **διατρέχει** (=ἐπῆλθε· γνωμ. ἀόρ.) δὲ πολλὰς φάραγγας ἀκολουθοῦσα τὰ ἴχνη τοῦ ἀνδρὸς [κυνηγοῦ] ἐν τῇ ἐρευνῇ της, ἐὰν **ἐκ τιτων ἰχνῶν** (=πόθεν) εὐρίσκουσα αὐτὸν ἤθελε φέρεи ἔξω, διότι σφοδροτάτη ὄργη [τὴν] κατέχει· τοιουτοτρόπως οὗτος ὁ Ἀχιλλεύς βαρῶς στενάζων ἔλεγε πρὸς τοὺς Μυρμιδόνας.

εἰς Ἀχ δυστυχία μου, ἀληθῶς λοιπὸν **μάταιον** (=ἄλιον) λόγον

[325] **ἐπέταξα** (εἶπον) κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὅτε προσεπίθουν νὰ καθησυχάσω τὸν ἥρωα Μενόιτιον ἐν τῷ ἀνακτόρῳ [τοῦ Πηλέως, πρὸς ὃν διὰ φόνον ὁ Πάτροκλος εἶχε καταφύγει δι' ἔξαγισμόν]· **διότι** (=δέ) εἶπον εἰς αὐτὸν ὅτι θὰ ὀδηγήσω ὀπίσω εἰς τὸν Ὀποῦντα [τῆς Λοκρίδος] τὸν ἔξακουστὸν [διὰ τὴν ἀνδρείαν] υἱὸν του, ἀφοῦ ἐκπορθήσῃ τὴν Ἴλιον καὶ λάβῃ **τὸ ἀνήκον μέρος** (=αἶσαν) τῆς λείας. Ἄλλ' ὁ Ζεὺς **δὲν φέρει** εἰς **πέρας** (:δὲν ἐκτελεῖ) εἰς τοὺς ἀνθρώπους πάσας τὰς σκέψεις· διότι εἶναι πεπωμένον καὶ οἱ δύο νὰ **βάψωμεν** **διὰ τοῦ αἵματός μας** τὴν γῆν τὴν κοινὴν [διότι θὰ δεχθῇ πάντας τοὺς ἀνθρώπους] ἐδῶ ἐν τῇ

[330] Τροίᾳ, διότι οὐδὲ ἐμὲ ἐπιστρέψαντα θὰ ὑποδεχθῇ ἐν τοῖς ἀνακτόροις ὁ γέρον ἀρματηλάτης Πηλεὺς οὐδὲ ἡ μήτηρ [μου] Θέτις, ἀλλ' ἐδῶ ἡ γῆ θὰ καλύψῃ [καὶ ἐμέ]. Τώρα δὲ, ἀφοῦ λοιπὸν, Πάτροκλε, **θὰ ἀποθάνω** (=εἶμι ὑπὸ γαίαν) κατόπιν σοῦ, δὲν θὰ σε ἐνταφιάσω πρότερον πρὶν ἢ βέβαια φέρω ἐδῶ τὰ

δπλαί και τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἑκτορος τοῦ ἐπηρμένου (τοῦ ἀλα-
 [335] ζόνος=μεγαθύμου) φονέως σου· δώδεκα δὲ εὐγενῆ
 τέκνα Τρώων ἔμπροσθεν τῆς πυρᾶς [ἐφ' ἧς μέλλεις νὰ καῖς] θέ-
 λω σφάξει (ἀποκεφαλίσει)(=ἀποδειροτομήσω) ὀργισθεὶς διὰ τὸν
 θάνατόν σου. Ἐν τῷ μεταξὺ (=τόφρα) δὲ θά μου κείσαι οὐ-
 τως (δηλ. ὅπως εἶσαι τώρα, ἄταφος) πλησίον τῶν καμπυλο-
 πρῦμων καὶ καμπυλοπρῶρων (=κορωνίσσι) πλοίων, περὶ σὲ
 δὲ θέλουσι κλαῦσαι καὶ τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας [καθ'
 ἧς θά διατελῆς ἄταφος] χύνουσαι δάκρυα αἱ βαθεὶς κόλποις
 [340] ἔχουσαι [λόγω τοῦ τότε τρόπου τῆς ἀμφιπέσεώς
 των] Τρωάδες καὶ Δαρδανίδες, τῆς ὁποίας ἡμεῖς αὐτοὶ μετὰ
 μόχθων ἀπεκτήσαμεν (=καμόμεσθα) διὰ τῆς ἀνδρείας καὶ τῶν
 τῶν μακρῶν δοράτων [μῆς], καταστρέφοντες πλουσίας(=πικείρας)
 πόλεις ἐνάρθρως ὁμιλούντων ἀνθρώπων».

Τοιοιουτρόπως ἀφοῦ εἶπε, διέταξε τοὺς συντρόφους τοῦ δ
 [διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ ρητορικὴν] ἔξοχος Ἀχιλλεὺς νὰ στήσῃσι
 ἐπὶ τοῦ περιφλεγόμενου πυρὸς μέγαν λέβητα ἔχοντα τρεῖς πό-
 [345] δας (=τρίποδα) [πρὸς θερμανσὶν ὕδατος], ἵνα
 ἀποπλύνωσιν τάχιστα τὸ μαῦρον αἷμα ἀπὸ τὸν [νεκρὸν] Πάτρο-
 κλον. Οὗτοι δὲ [οἱ σύντροφοι] ἔτοποθέτουν εἰς τὸ φλογερὸν (καυ-
 στικὸν) πῦρ λέβητα τοῦ λουτροῦ μετὰ τρίποδος, ἔχυσαν δὲ εὐ-
 θὺς ἔπειτα ἐντὸς ὕδωρ, λαβόντες δὲ ξύλα ἔκαιον αὐτὰ ὑποκάτω
 τὴν κοιλίαν μὲν τοῦ λέβητος περιέβαλλε (περικάλυπτε) τὸ πῦρ,
 τὸ δὲ ὕδωρ ἐθερμαίνετο. Ἀφοῦ δὲ τὸ ὕδωρ ἔβρασεν ἐν τῷ ἀ-
 [350] παστράπτουτι λέβητι (=χαλιῶ), τότε πλέον καὶ τὸν
 ἔλουσαν καὶ τὸν ἤλειψαν μὲ παχὺ μύρον (=ἔλαιον), ἐγέμισαν δὲ
 τὰς πληγὰς (:τὰ τραύματα=ὠτειλὰς) ἀπὸ λίπος παλαιοῦ (κρη.
 : ἐννεὰ ἐτῶν=ἐννεώροιο)· ἀφοῦ δὲ ἔθεσαν εἰς νεροκράββατον,
 ἐκάλυψαν [τὸν νεκρὸν] διὰ μαλακῆς (=λιτῆ) λιγῆς σινδῶνος (=
 ἐπιγῶ) ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μέχρι τῶν ποδῶν, ὑπεράνω δὲ διὰ λινοῦ
 ὑφίσματος (:σαβάνου) λευκοῦ. Καθ' ὅλην μὲν τὴν νύκτα ἔπειτα
 οἱ Μυρμιδόνες περὶ τὸν ταχύπουν Ἀχιλλεῖα [ἰστάμενοι] ἔθρῆνον
 τὸν Πάτροκλον μεγαλοφῶνως κλαίοντες.

ΟΠΛΟΠΟΙΪΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ στ. 369—477. — Ἡ Θέτις ἀνεληθοῦσα εἰς τὸν Ὀλυμπον ἔνθα ἦτο τὸ ἐργαστήριον τοῦ Ἡφαίστου παρακαλεῖ τοῦτον νὰ κατασκευάσῃ νέα ὄπλα διὰ τὸν Ἀχιλλέα. Ἡ παράκλησις ἐγένετο σὺμμενῶς ἀποδεκτὴ καὶ ὁ Ἡφαίστος ἐπιλαμβάνεται ἀμέσως τοῦ ἔργου.

[369]. Ἡ δὲ λευκόπους Θέτις ἔφθασε [περὶ τὸ λευκόφως τῆς ἐσπέρας] εἰς τὸν [ἐν Ὀλύμπῳ Θεσσαλίας] οἶκον τοῦ Ἡφαίστου, τὸν αἰώνιον, τὸν ἀστεροκόσμητον, τὸν διαπρέποντα μεταξὺ τῶν [οἴκων τῶν] ἀθανάτων, τὸν [δύως] χαλκοῦν (ἦ: διὰ χαλκίνων πλαισίων ἐπενδεδυμένον, ἐπικεκαλυμμένον), τὸν ὅποιον φυσικά [διότι ἦτο χαλκουργός] (=δα) αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ στραβοπόδης (=κυκλοποδίων) κατασκεύασεν. Εὔρε δὲ τοῦτον [ἐν ἐκείνῳ τῷ μέρει τοῦ οἴκου ἔνθα ἦτο τὸ ἐργαστήριόν του] νὰ στραφογορίζῃ περὶ τὰ φυσικά ἰδρωμένον, καθ' ὅσον εἰργάζετο μετὰ σπουδῆς (: βιαστικόν=σπεύδοντα)· διότι κατασκεύαζεν εἰκοσιν ἐν ὄλω (=πάντας) λέβητας μετὰ τριῶν ποδῶν, ἵνα ἴστανται (: τοποθετηθῶσι) γύρω εἰς τοὺς τοίχους τῆς σιεραῆς αἰθούσης (σάλας [375] =μεγάροιο) [του]· χρυσοῦς δὲ τροχούς (=κύκλα) ὑπὸ ἑκαστον στήριγμα (=ὑπὸ ἐλάστω πυθμένι) ἔβιλεν εἰς αὐτοὺς (=σφι) ἵνα κινούμενοι μόνον τῶν τοῦ πηγαίνωσιν εἰς τὴν αἰθούσαν [τὴν ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Διός, ἔνθα ἡ συνάθροισις] τῶν θεῶν (=θεῖον ἀγῶνα), καὶ πάλιν ἐπιστρέφωσιν εἰς τὸν οἶκον [τοῦ Ἡφαίστου], θαῦμα νὰ τοὺς ἴδῃ τις (: θαυμαστοὶ κατὰ τὴν ὄψιν). Οὗτοι δὲ ἀληθῶς μέχρι τούτου τοῦ σημείου εἶχον τελειώσει (=τόσπον ἔχον τέλος), δηλ. ὦμα (λαβαί) μόνον ἀκόμη πεποικιλμένα δὲν εἶχον προσκολληθῆ (προστεθῆ) ταῦτα ἀκριβῶς κτηρήσειν, ἐσφορηλάσει (=ἰότης) δὲ τοῦ; ἦλους (=δε- [380] σμούς). Ἐν ὅσῳ οὗτος βεβαίως εἰς ταῦτα ἤρχολετο (=ἔτονετο) μὲ τὰς σφᾶς (τεχνικάς) του γνώσεις (=ἰδιῆσι πράξεισι), κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἦλθε πλησίον αὐτοῦ [τοῦ Ἡφαίστου, ἦτοι κλησίον τοῦ οἴκου τοῦ Ἡφαίστου] ἢ ἡ λευκόπους Θέτις. Ταύτην δὲ εἶδε προεξελθοῦσαν ἐκ τοῦ οἴκου [κατὰ τὴν] [ἢ σῦμμενῶς τοῦ Ἡφαίστου] ἢ ὥραία Χάρις ἢ ἔχουσα λαμπρὰν (στίλπην) καλύπτραν τῆς κεφαλῆς (=λιπαροκρή- ΙΩΑΝΝ. Θ. ΡΩΣΗΝ--ΣΧΟΛ.ΜΕΤΑΦΡ.ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨ. Σ 3

δεμονς), τὴν ὁποίαν εἶχε λάβει γυναῖκα ὁ ἑξακουστός ἀμφιδέξιος [Ἕφαιστος]· καὶ εὐθὺς τῇ ἔθλιψε τὴν χεῖρα (: ἐφύρωσεν, ἐκόλλησε μέσα εἰς τὴν χεῖρα) *καὶ ὠμίλησε καὶ ἀνέφερε τὸ ὄνομά του* (ἦτοι: καὶ ὠμίλησεν, ἀφοῦ ἀνέφερε τὸ ὄνομά του).

[385]. Διὰ τί, ὦ μακρόπεπλε Θέτι, σεβαστὴ καὶ προσφιλεῖς ἔρχεσαι εἰς τὸν οἶκον ἡμῶν· ἐν τούτοις ἄλλοτε πρότερον διόλου δὲν ἐσύναξες ἐδῶ. Ἄλλα προχώρει μαζί μου [εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ μεγάρου], *ἵνα σε φιλεύσω* (: ἵνα σοι δώσω τὰ εἰς τοὺς ἑξέτους διδόμενα δῶρα φιλοξενίας).

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἀφοῦ εἶπε, ὠδήγει [ταύτην] πρὸς τὰ ἔμπροσ ἐξοχωτάτη ἐκ τῶν θεαινῶν. Ταύτην μὲν ἔπειτα ἔβαλε νὰ καθίσῃ ἐπάνω εἰς θρόνον ὠραῖον καὶ τεχνικόν, κεκοσμημένον [390] μὲ ἀργυροῦς ἡλους, ὑποκάτω δὲ διὰ τοὺς πόδας ἦτο ὑποπόδιον [διὰ τὰ πατῆ]· ἐκάλεσε δὲ [ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου του] τὸν ἑξακουστὸν τεχνίτην Ἕφαιστον καὶ εἶπε [πρὸς αὐτὸν] λόγον,

«Ἕφαιστε, προχώρει ἐδῶ [ὅπως εἶσαι ταύτην τὴν στιγμήν] (= ὦδε)· ἡ Θέτις *ἀληθῶς* (= νυ) διὰ τι *οὐ χρειάζεταιαι*».

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίνατο [ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου] ἔπειτα ὁ ἑξακουστός ἀμφιδέξιος [Ἕφαιστος]· «*Ἀληθεια βέβαια* (= ἡ ἰσχύς νυ) *ἀξιότιμος* (= δεινὴ) καὶ σεβασμία θεὰ [εἶναι] ἐντὸς [τοῦ οἴκου μου], ἦτις μὲ ἔσφωσεν, *ὅτι ὑπέστην τὴν σκληρὰν δοκιμασίαν* [395] *μασίαν* (: ὅτε μὲ εὖρον βάσανα) μακρὰν πεσόντα [κατόπιν τῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν αἶα τῇ γεννήσει μου ἐκ σφενδονήσεώς μου] *τῇ ἐπιθυμίᾳ* (= ἰότητι) τῆς ἀναιδοῦς (= κυνώπιδος) μητρός μου, ἡ ὁποία *ἔλαβεν ἀπόφασιν* (= ἠθέλησε) νὰ μὲ κρύψῃ [ἀπὸ τῶν ὀμμάτων τῶν θεῶν], διότι ἦμην χολός· τότε ἠθέλον πάθει [πολλὰς] λύπας εἰς τὴν καρδίαν [μου], ἂν μὴ καὶ ἡ Ἐδρυνόμη καὶ ἡ Θέτις ὑπεδέχοντό με εἰς τὴν ἀγκάλην [των], ἡ Ἐδρυνόμη ἡ θυγάτηρ τοῦ *παλινδρόμου Ὀκεανοῦ* (ἦτοι τοῦ Ὀκεανοῦ ποταμοῦ τοῦ περιρρέοντος τὴν γῆν καὶ πάλιν ἐπανερχομένου εἰς τὴν ἀφετηρίαν του=ἀψορρόον Ὀκεανὸν [400] νοῖο). Πλησίον τούτων ἐπὶ ἑννέα ἔτη κατεσκευάζον [ἐκ χαλκοῦ] τεχνουργήματα πολλὰ ἐντὸς κοίλου σπηλαίου, δηλ. *καὶ περόνας* (: καρφίτσες, παραμάνες, δι' ὧν αἱ γυναῖκες θηλυκῶνουσι τὰ ἐνδύματά των=πόρπας) καὶ *πέλλια* (βραχιόνια ἢ ἐ-

νώτια) *περιφερῆ* (: καμπύλα=γναμπάς) *καὶ ἐνώτια ἔχοντα καλυκοειδῆς κόσμημα* (=κάλυκας) *καὶ περιδέραια* [ἀπὸ χάνδρας χρυσοῦ ἢ ἠλέκτρον]· *πέριξ δὲ* [τοῦ σπηλαίου] *ἔρρεεν τὸ ἀτέρμων* (=ἄσπετος) *θεῦμα τοῦ Ὀκεανοῦ μετ' ἀφροῦ ῥοχθοῦν* (=βοῦζον)· [ἐνεκα τῆς εἰς τὸ σπήλαιον θραύσεως αὐτοῦ] [405] *καὶ δὲν ἐγνωρίζε* [τοῦτο] *ἄλλος τις οὔτε ἐκ τῶν θεῶν, οὔτε ἐκ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἢ Θέτις καὶ ἡ Εὐφροσύμη ἐγνωρίζον, αἵτινες μὲ ἔσωσαν. Αὕτη δὲ* (=ἡ) [ἢ εὐεργέτις μου *Θέτις*] *ἔχει ἔλθει τώρα εἰς τὸν οἶκόν μας· διὰ τοῦτο [εἶναι] μεγάλη ἀνάγκη νὰ ἀποδώσω εὐγνωμόνως (πληρώσω=τίнейν) πᾶσαν (παντὸς εἶδους, ἦτοι πλήρη, τελεαίν) χάριν (=πάντα) ὡς ἀμοιβὴν διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ζωῆς [μου] (=ζωάγια). Ἄλλὰ σὺ μὲν τώρα παράθες εἰς αὐτὴν ὠραίαν φιλόξενον ἐστίασιν (=ξεινήμια), ἕως ὅτου ἐγὼ ἀποθέσω τὰ φυσερὰ καὶ ὅλα τὰ ἐργαλεῖα».*

[410]. *Εἶπε καὶ ἀπὸ τοῦ ἀκμοθέτου [ἦτοι τοῦ ξύλου ὅπου ἐμπήγεται ὁ ἀκμων καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκάθητο] (= ἀπ' ἀκμοθέσιοι) ἔσηκώθη τὸ ἀσθμαῖνον (=αἴητον) τέρας* (:ἀλλόκοτον πρᾶγμα, σκιάχτρον διὰ τὴν δυσμορφίαν=πέλωρ) *χωλαῖνον· αἱ δὲ ἀδύνατοι κνήμαι [του] ὑποκάτω (=ὑπὸ) ταχέως ἐκινούοντο (=ῥῶοντο). Τὰ φυσερὰ μὲν λοιπὸν ἀπέστρεψε (=ἀπάνευθε τίθει) ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ εἰς ἀργυρᾶν θήκην συνέλεξε πάντα τὰ ἐργαλεῖα, διὰ τῶν ὁποίων φιλοπόνως εἰργάζετο· ἐσπόγγισε (=ἀπομόγγυ) δὲ διὰ σπόγγου καὶ τὰς δύο πλευρὰς τοῦ προσώπου καὶ τὰς δύο χεῖρας καὶ τὸν παχὺν τράχηλον καὶ τὰ [415] μαλλιαρὰ στήθη του, ἐνεδύθη δὲ τὸν χιτῶνα, ἔλαβε δὲ [λόγῳ τοῦ ὅτι ἦτο χολὸς] τὸ στιβαρὸν σκῆπτρον, ἐπορεύθη δὲ πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ ἐργαστηρίου (=θύραζε) χωλαῖνων· ὑπεβοήθουν δὲ τὴν κίνησιν τοῦ σκῆπτρου τοῦ ἀνακτος ὑπὸ τοῦς βραχίονας αἱ ἐκ χρυσοῦ [ἐπὶ τοῦ σκῆπτρου] θεραπαινίδες ὅμοιαι μὲ ζωντανὰς νεάνιδας. Ἐνυπάρχει μὲν εἰς αὐτὰς νοῦς ἐν τῷ διαφράγματι* (: ἔχουσι μὲν αὐταὶ νοητικὸν ἐν τῇ ψυχῇ των) *ἐνυ-* [420] *πάρχει δὲ καὶ φωνὴ καὶ ζωτικὴ δύναμις, ἔχουσι δὲ διδαχθῆ ἀπὸ τῶν ἀθανάτων θεῶν [τὰ γυναικεῖα] ἔργα (οἷον τὴν ταλασιουργίαν κλ.). Αὐταὶ μὲν παραπλεύρως τοῦ κυρίου [των οὐ-*

σαι) ἤσθμαινον [ἐκ τοῦ κόπου]: [[Ταῦτα λέγει ὁ ποιητὴς πρὸς ἔξαρσιν τῆς δαιμονίου τέχνης τοῦ Ἡφαίστου]: ἐκεῖνος δὲ ἐπιπό-
 νως βαδίζων (ταλαντευόμενος) (=ἔρρων) ἦλθε καὶ ἐκάθισε
 (=ἔζε) πλησίον, ὅπου ἀκριβῶς ἡ Θέτις, ἐπὶ ἑδρας ἐχούσης ἐ-
 ρεσίνωτον καὶ ὑποπόδιον (=ἐπὶ θρόνου) λαμπρᾶς (σιταλοῦ-
 σης, ἀπαστραπτούσης), καὶ εὐθύς τῇ ἔθλιψε τὴν χεῖρα καὶ ὤμι-
 λησε καὶ ἀνέφερε τὸ ὄνομά της.

«Διατί, ἄρα γε ὦ μακρόπεπλε Θέτι, [θεὰ] σεβασμία καὶ
 [425] προσφιλής, ἦλθες εἰς τὸν οἶκον ἡμῶν· ἐν τούτοις ἄλλοτε
 διόλου δὲν ἐσύχναζες ἐδῶ. Λέγε [μοι] ὅ,τι στοχάζεσαι· διότι (=
 δὲ) ἡ καρδιά μου μὲ προτρέπει νὰ [τὸ] ἐκτελέσω, εἰάν δύναμαι νὰ
 [τὸ] ἐκτελέσω βέβαια καὶ ἐάν εἶναι πρᾶγμα ἐκτελέσιμον».

Πρὸς τοῦτον δ' ἀπεκρίνατο ἔπειτα ἡ Θέτις χύνουσα θερμὰ
 δάκρυα: «Ἡφαίστε, λοιπὸν (=ἄρα) ὑπέφερέ τις (=ἀνέσχετό
 [430] τις) ὄντως μέχρι τοῦδε ἐκ τῶν θεαινῶν, ὅσαι ὑπάρχουσιν
 ἐν Ὀλύμπῳ, τόσας θλιβερὰς πικρίας ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, ὅσας
 λύπας ἔδωκεν εἰς ἐμὲ ὑπὲρ πάσας τὰς ἄλλας ὁ Ζεὺς ὁ υἱὸς τοῦ
 Κρόνου; Ἐμὲ μὲν [μόνην κατ' ἐξαιρέσιν] ἐξ ὄλων τῶν θαλασ-
 σίων [θεαινῶν] ὑπάνδρευσε μὲ θνητὸν (=δάμασσεν ἀνδρὶ),
 τὸν Πηλέα τὸν υἱὸν τοῦ Αἰακοῦ καὶ ἠνέχθη τὴν κοίτην ἀνδρὸς
 παρὰ τὴν πείσμονα ἀντίδρασίν μου (: ἂν καὶ ἐγὼ παρὰ πολὺ
 δὲν ἠθέλον τοῦτο). Καὶ οὗτος μὲν κάθηται ἤδη ἐν τῷ οἴκῳ βε-
 [435] βαρημένος (βασανισμένος=ἀρημένος) ὑπὸ τοῦ θλιβεροῦ
 γήρατος· ἄλλας δὲ τώρα [ὁ Ζεὺς] λύπας ἔδωκε (=Ζεὺς ἄλγεα
 δῶκεν)] εἰς ἐμέ· ἀφοῦ [ὁ Ζεὺς] μοι ἔδωκε νὰ γεννηθῆ καὶ νὰ ἀ-
 νατραφῆ υἱὸς ἔξοχος ἐκ τῶν ἠρώων—αὐτὸς δὲ ἐξεπετάχθη
 (ἀνεβλάστησεν=ἀνέδραμεν) ὅμοιος πρὸς βλαστὸν, — τοῦτον μὲν
 ἐγὼ θρέψασα ὡς δένδρον (=φυτὸν) ἐν λοφώδει κήπῳ, [ὅπερ
 τυγχάνει ἐπιμελεστάτης θεραπείας, διότι ἄλλως δὲν εὐδοκίμει],
 τὸν ἀπέστειλα ἐκεῖ κάτω ἐπὶ τῶν καμπυλοπρῦμων καὶ καμπυ-
 λοπρῶρων πλοίων μέσα εἰς τὴν Ἰλιον [πόλιν], ἵνα πολεμήσῃ
 [440] ἐναντίον τῶν Τρώων· τοῦτον ὅμως δὲν θὰ ὑποδεχθῶ ὁ-
 πίσω εἰς τὴν πατρίδα ἐπανελθόντα, [καί] μέσα εἰς τὸν οἶκον τοῦ
 Πηλέως [ὅπου καὶ ἐγὼ θὰ ἐπέστρεφον μετὰ τὸν πόλεμον, εἰάν ὁ
 υἱὸς μου ἐπέστρεφε ζῶν]. Ἐν ὅσῳ δὲ μοῦ ἔῃ καὶ βλέπει τὸ φῶς

τοῦ ἡλίου, *κατατήκεται* (ἦ: ἡ ζωὴ του εἶναι ἀτελεύτητον μαρτύριον=ἄχνυται) καὶ δὲν δύναμαι ποσῶς νὰ τὸν ὠφελήσω, καὶ ἂν μεταβῶ [ἐκεῖ]. Τὴν κόρην, τὴν ὁποίαν, ὡς γνωστόν, οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων *ἐξαιρετικῶς τῷ ἔδωκαν* (=ἔξελον) ὡς τιμητικὸν βραβεῖον, ταύτην ὀπίσω ἔλαβεν ἐκ τῶν χειρῶν [του] ὁ βα-
[445] σιλεύς Ἀγαμέμνων. Ἀληθῶς οὗτος *θλιβόμενος* (=ἀγέ-
ων) *διὰ ταύτην* (=τῆς) *κατετήκετο* (=ἔφθιεν) κατὰ τὴν καρδίαν. Ἀλλὰ οἱ Τρῶες *ἐστρώμωνον* (=ἔείλεον) τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς τὰς πρύμνας [τῶν πλοίων] καὶ δὲν ἄφινον νὰ ἐξέρχονται [οἱ Ἀχαιοὶ] *διὰ τῆς πύλης τοῦ τείχους εἰς τὸ πεδίον* (ἦτοι: νὰ ἐξέρχονται ἔξω τοῦ στρατοπέδου=θύραζε) [διότι διενευκτέρενον ἐν τῇ πεδιάδι οἱ Τρῶες]. Τοῦτον δὲ [τὸν Ἀχιλλεῦς] *παρεκάλουν οἱ προύχοντες* (οἱ γερούσιασται=οἱ γέροντες) [δηλ. ὁ Αἴας, ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ὁ Φοῖνιξ] τῶν Ἀργείων [νὰ σπέυση πρὸς βοήθειαν] καὶ πολλὰ ἔξακουστά δῶρα *ὀνομασεὶ ἀπρηίδμουν* (=

[450] ὀνόμαζον). *Τότε* [ὅτε δηλ. ἡ τῶν Ἑλλήνων πρεσβεία Αἴας, Ὀδυσσεὺς καὶ Φοῖνιξ προσέφερε πρὸς τὸν Ἀχιλλεῦς δῶρα] (=ἔνθα) ἀκολούθως αὐτὸς μὲν ἠρνεῖτο νὰ ἀποκρούσῃ τὸν Ὀδυσσεύον, οὗτος δὲ ἐπέτρψε μὲν νὰ περιβληθῇ ὁ Πάτροκλος τὰ ὄπλα του, ἔστειλε δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πόλεμον [κατὰ παράκλησίν του], ἔδωκε δὲ ὡς ἀκόλουθον συγχρόνως [εἰς αὐτὸν] πολὺν στρατόν. *Καθ' ὄλον δὲ τὸ [ἀπὸ μεσημβρίας] ὑπόλοιπον μέρος τῆς ἡμέρας* (=πᾶν δ' ἡμαρ) ἐμάχοντο [οἱ περὶ τὸν Πάτροκλον] περὶ τὰς Σκαίαις πύλας· καὶ λοιπὸν αὐθημερὸν ἤθελον ἐκπορθῆσαι τὴν πόλιν [Ἴλιον], ἂν μὴ ὁ Ἀπόλλων ἐφόνευε μεταξύ τῶν προμάχων τὸν ἀνδρείον υἱὸν τοῦ Μενoitίου, ἀφοῦ *πολλὰ κακὰ*

[455] *ἔπραξε (ἐπέφερεν) [εἰς αὐτοὺς]* (ἦτοι ἀφοῦ πολλοὺς ἐφόνευσε) καὶ [ἂν μὴ] ἔδιδε τὴν δόξαν [τῆς νίκης] εἰς τὸν Ἔκτορα. Διὰ τοῦτο τώρα *ἔρχομαι [ινέτις] ἔδω εἰς τὰ γόνατά σορ* (: περιβάλλω τὰ γόνατά σου), εἰάν ἴσως θέλῃς νὰ δώσης εἰς τὸν ταχυθάνατον υἱόν μου ἀσπίδα καὶ *περικεφαλαίαν ἔχουσαν τέσσαρας φάλους* (ἦτοι κερατοειδεῖς προεξοχάς) (=κουρφάλειαν) καὶ ὠραίας κνημίδας συνηρμοσμένας *μὲ πόρπας κουμβωνούσας περὶ τὰ σφυρὰ* (=ἐπισφυρτοῖσι), καὶ θώρακα· διότι ἐκεῖ-
[460] νον τὸν ὁποῖον εἶχεν αὐτός, ἀπόλεσεν ὁ πιστός [του] σύν-

τροφος [Πάτροκλος] φονευθείς ὑπὸ τῶν Τρώων· οὗτος δὲ [ὁ Ἀχιλλεύς] κεῖται ἑτάπλα [ἀδρανῆς] ἐπὶ τῆς γῆς *τεθλιμμένος* (περίλυπος) τὴν ψυχὴν.

Πρὸς ταύτην δ' ἀπεκρίνατο ἔπειτα ὁ ἑξάκοστος (ἀριστοτέλης) Ἡφαιστος· «Ἐχε θάρρος· *μὴ ἔχῃς ἔννοιαν δι' αὐτὰ* (: μένε ἐντελῶς ἥσυχος· καὶ ἐπὶ λέξει· ἄς μὴ ὑπάρχῃ μέλημα εἰς σὲ περὶ τούτων ἐν τῇ καρδίᾳ σου!) Ἐἴθε *τόσον βεβαίως [εὐκόλως]* (= ὧδε) νὰ ἠδυνάμην νὰ ἀποκρῦψω αὐτὸν *μακρὰν* (= [465] νόσφιν) ἀπὸ τὸν κακόηχον θάνατον, ὅτε ἤθελε καταλιμβάνει αὐτὸν (: ὅτε ἤθελε τὸν εὔρει) ἢ *σκληρὰ* (: μαῦρη) μοῖρα, *ὅπως [εὐκόλως] θὰ παρουσιασθῶσιν εἰς αὐτὸν* (: ὅπως εὐκόλως θὰ ἔχῃ εἰς τὴν διείθεσίν του) *ὄραϊα ὄπλα τοιαῦτα, ὥστε* (= οἷα) πᾶς τις ἐκ τῶν πολυαρίθμων ἀνθρώπων, ὅστις ἤθελε τὰ ἴδει, εἰς τὸ μέλλον θέλει τὰ θαυμάσει [ὅπως τὰ πρῶτα ἐκεῖνα ὄπλα, τὰ ὅποια εἶχον δωρηθῆ ὑπὸ τῶν θεῶν εἰς τὸν Πηλέα].»

Τοιοῦτοτρόπως ἀφοῦ εἶπε, ταύτην μὲν ἀφῆκεν αὐτοῦ [ἐν τῷ μεγάρῳ], ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ φυσερά· ταῦτα δὲ ἔστρεψεν [470] εἰς τὸ πῦρ καὶ διέταξε νὰ ἐργάζωνται. Τὰ δὲ φυσερά εἰκοσι τὸ ὄλον ἐφύσων εἰς [τὰς ἐν τῷ πυρὶ κειμένας πηλίνους] *χοάνας* [ἐν αἷς ἐτήκοντο τὰ μέταλλα] ἐξαπολύοντα καλῶς ἐκτινασσόμενον (ἀναρριπίζον) φύσημα (= ἀντιμὴν) *ποικίλων βαθμῶν καὶ ἐντάσεως* (= παντοίην), ἄλλοτε μὲν, ἐὰν *ἐβιάζετο* (ἐὰν συντόμως εἰργάζετο), *νὰ εἶναι εἰς τὰ διαταγὰς του* [τὸ φύσημα] (= παρέμμεναι ἀντιμὴν), ἄλλοτε πάλιν, *ὅπως ἐκάστοτε θὰ ἐπεθύμει ὁ Ἡφαιστος καὶ [ὀπω]] θὰ ἐτελείωνε* (προυχώρει) *τὸ ἔργον* (ἤτοι: κατὰ τὴν ἐκάστοτε ἐπιθυμίαν τοῦ τοῦ Ἡφαισίου καὶ συμφώνως πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ τελειώσῃ τὸ ἔργον) ἔσπευε δὲ εἰς τὰς *ἐπὶ τοῦ πυρὸς χοάνας* (= ἐν πυρὶ) *σκληρὸν χαλκὸν καὶ* [475] *κασσίτερον καὶ χρυσὸν βαρύτερον καὶ ἄργυρον*· ἔπειτα δὲ ἔθεσεν εἰς τὸ *ἀκμόθετον* (ἤτοι τὸ ξύλον ἐνῷ ἔστερεοῦτο ὁ ἄκμων) *μέγαν ἄκμονα, ἔλαβε* (= γέντο) δὲ διὰ τῆς [δεξιᾶς] *χειρὸς τὴν βαρεῖαν (ισχυρὰν) σφῦραν* (= ραισθηρα), διὰ τῆς ἑτέρας δὲ [χειρὸς, τῆς ἀριστερᾶς δηλ.] ἔλαβε τὴν *πυράργαν*.

Περιγραφή τῆς ἀσπίδος (478—608)

Ἐκαμνε δὲ πρῶτα πρῶτα ἀσπίδα (=σάκος) μεγάλην καὶ βαρεῖαν καθ' ὅλα τὰ μέρη ἐπεξεργαζόμενος τεχνικῶς [αὐτήν], ἔθετε δὲ περίξ *ἀντυγα* (: [μετάλλινον] κύκλον) [ἵνα συνέχη τὰς πτυ- [480] χὰς] λαμπράν, τρίδιπλον στιλπνήν, ἐκ δὲ [τῆς ἀσπίδος ἐξήπτεν (ἐκρέμασε)] λωρίον κεκοσμημένον δι' ἀργύρου [ἵνα ἡ ἀσπίς φέροται]. Πέντε δέ, ὡς γνωστόν, ἦσαν *αὐτοῦ τοῦ κυρίου σώματος* (=αὐτοῦ) τῆς ἀσπίδος αἱ πτυχαί· *ἐν αὐτῇ δὲ* (ἦτοι ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ἀσπίδος) ἔκαμνε (κατεσκεύασε) πολλὰ *τεχνουργήματα* (τεχνικὰ ἀνάγλυφα) μὲ τὰς σοφὰς γνώσεις του.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ στιχ. 483—489. Περιγραφή τοῦ κεντρικοῦ κύκλου, ὅστις περὶ τὰ τὸ σύμικον. Κατὰ τὸ ὑπόδειγμα προτύπων φοινικικῶν ἔργων, τὰ ὅποια ὁ ποιητὴς θὰ εἶχεν ὑπ' ὄψει, ἡ γῆ ἀπεικονίζετο ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κεντρικοῦ κύκλου, τοῦ ὀμφάλου δηλ., χαρακτηριζομένη διὰ δένδρων καὶ περιτρεχόντων ἀγρίων θηρίων, περὶ αὐτὴν δ' ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη δηλοῦμενοι διὰ μικρῶν δίσκων ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, οἱ ἀστερισμοὶ ὡς ἴστανται ἐν τῷ οὐρανῷ· ἡ δὲ θάλασσα θὰ ἐπλαίσιωνε τὴν ὅλην εἰκόνα· δηλοῦμένη διὰ παραλλήλων ἐγγωνίων γραμμῶν καὶ χαρακτηριζομένη δι' ἐχθῶν, πολυπόδων κλ.

Ἐντὸς μὲν [τοῦ κεντρικοῦ κύκλου] κατεσκεύασε τὴν γῆν, ἐντὸς δὲ [τοῦ αὐτοῦ κεντρικοῦ κύκλου] τὸν οὐρανόν, ἐντὸς δὲ [τοῦ ἰδίου κύκλου] τὴν θάλασσαν καὶ τὸν ἀκούραστον ἥλιον καὶ τὴν *πανσέληνον* (=σελήνην τε πλήθουσας), ἐντὸς δὲ [τοῦ αὐτοῦ κεν- [485] τρικοῦ κύκλου κατεσκεύασεν] ὅλους τοὺς [γνωστούς] ἀστερισμούς, διὰ τῶν ὁποίων εἶναι ὁ οὐρανὸς περιβεβλημένος δίκην στεφάνου, δηλ. τὰς *Πλειάδας* (τὴν Πούλειαν) καὶ τὰς Ὑάδας καὶ τὸν *σθυναρόν* (ἰσχυρόν) Ὁρίωνα καὶ τὴν Ἄρκτον, τὴν ὁποίαν *παρονομάζουσιν* (=ἐπὶ κλησὶν καλέουσι) καὶ Ἄμαξαν καὶ ἡ ὁποία *ἐν τῇ αὐτῇ θέσει* (δηλ. περὶ τὸν οὐράνιον πόλον, χωρὶς νὰ κατέρχεται ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα=αὐθι) περιστρέφεται καὶ [ἐναγωνίως] *παρὰδοκεῖ* (παρονομεῖ=δοκεῖ) τὴν ἐπιτολήν τοῦ [κνηγοῦ] Ὁρίωνος [ὁπότεν ἀνηψουμένη εἰς τὸν ὀρίζοντα ἀπὸ τῆς βαθυπάτης θέσεώς της φαίνεται ὅτι ἀποφεύγει αὐτόν], μόνη δὲ [ἐκ

τῶν γνωστικῶν τότε ἀστερισμῶν] εἶναι ἀμέτοχος τῶν λουτρῶν τοῦ Ὠκεανοῦ (ἦ: μόνῃ δὲ δὲν δύει).

ΠΕΡΙΑΗΤΙΣ στίχ. 490—540. Περιγραφή τῆς α' περὶ τὸν κεντρικὸν κύκλον ζώνης. Ἐν αὐτῇ παρίστανται δύο πόλεις, ὧν ἡ ἑτέρα καλεῖται τὸ ἡμισυ τῆς ζώνης· καὶ 1) ἡ μὲν μία πόλις παρίσταται εἰρηνικῇ περιέχουσα δύο σκηνάς· ἦτοι α' σκηρὴν ἰδιωτικοῦ βίου, δηλ. γόμου (στ. 491—496)· καὶ β' σκηρὴν δημοσίου βίου, δηλ. δίκην (497—597)· 2) ἡ δὲ ἑτέρα πόλις παρίσταται ἐμπολεμῶς περιέχουσα ἐπίσης δύο σκηνάς ἦτοι α' ἔξοδον πολιτῶν εἰς ἐνέδραν β' ἐπιθεσιν κατὰ τῶν ἐχθρικῶν ποιμνίων καὶ μάχην πρὸς τοὺς ἐπερχομένους πολεμίους (509—540).

[490] Ἐντὸς δὲ [τῆς πρώτης περὶ τὸν κεντρικὸν κύκλον ζώνης] κατεσκεύασε δύο πόλεις ἐνάρθως ὁμιλούντων ἀνθρώπων ὠραίας. Ἐν τῇ μιᾷ μὲν λοιπὸν ἐγένοντο γάμοι καὶ **γαμήλια συμπτώσια** (=εἰλαπίνας) ὠδήγουν δὲ [εἰς τὰς οἰκίας τῶν γαμβρῶν] τὰς νύμφας ἐκ τῶν οἰκιῶν τῶν περιερχόμενοι ἀνά τὴν πόλιν ὑπὸ τὸ φῶς καιομένων δάδων, ζωηρά δὲ γαμήλια ἄσματα ἀντήχουν (εἶχεν ἀνάψει=ὀρώρει) **εὐγενεῖς δὲ νέοι** (=κοῦροι) χορευταὶ **ἐστροβιλλίζοντο** (: ὀρχούμενοι κυκλικῶς ἐστρέφοντο=ἐδίκεον), ἐν μέσῳ δὲ αὐτῶν φυσικὰ αὐλοὶ καὶ φόρμιγγες **ἐπαιζον** (κυ- [495] ρίως : ἤχουν=βοῆν ἔχον)· αἱ δὲ γυναῖκες ἰσάμεναι ἐκάστη εἰς τὰ πρόθυρα [τῶν οἰκιῶν τῶν] μετὰ θαυμασμοῦ παρατήρουν. Οἱ δὲ πολῖται ἦσαν συνηθροισμένοι ἐν τῷ τόπῳ τῆς συνελύσεως [ἔνθα καὶ τὰ δικαστήρια]· ἐκεῖ δὲ εἶχεν ἐξερεθῆ φιλονικία, δύο δὲ ἄνδρες ἐφιλονίκουν διὰ τὴν **ἀποζημίωσιν** (: διὰ τὴν ἔξαγορὰν τοῦ αἵματος=εἵνεκα ποινῆς) ἀνδρὸς φονευθέντος· ὁ μὲν [φονεὺς] **ἐπισήμως διεβεβαίου** (=εὐχέτο) ὅτι εἶχεν ἔξοφλήσει τελείως τὴν συμπεφωνημένην ἀποζημίωσιν, δίδων σαφεῖς [500] περὶ τούτου ἐξηγήσεις (ἀποδείξεις) εἰς τὸν λαὸν [ὅστις μετὰ διαφέροντος παρηκολούθει τὰς συζητήσεις], ὁ δὲ [τοῦ φονευθέντος συγγενῆς] ἠρνεῖτο λέγων ὅτι δὲν ἔλαβε τίποτε· ἀμφοτέρου δὲ ἐπεθύμουν νὰ λάβωσι **μίαν ὀριστικὴν ἀπόφασιν** (ἕνα τέλος =πείρασ) **πρὸ (ἦ: πλησίον) διαιτητοῦ** (κριτοῦ· καὶ ἐπὶ λέξει : πλησίον ἀνθρώπου γνώστου [τῶν νόμων καὶ τοῦ δικαίου]=ἐπὶ ἱστορί)· οἱ δὲ πολῖται ἀμφοτέρους ἐπευφήμουν, **ἄλλοι μὲν συγγοροῦντες ὑπὲρ τοῦ ἐνός, ἄλλοι δὲ ὑπὲρ τοῦ ἄλλου** (: βοή-

θοῦντες ἕκαστον χωριστὰ—ἀρογοὶ ἀμφίς· οἱ κήρυκες δὲ [οἱ ἐν-
 τεταλμένοι τὴν τήρησιν τῆς τάξεως] φυσικὰ προσεπάθουν νὰ
 συγκρατήσωσι τὸν λαὸν [τηροῦντες τὴν τάξιν]· οἱ δὲ *δικασταὶ*
 (=οἱ δὲ γέροντες) ἐκάθηντο *ἐπὶ πελεκητῶν λίθων* (δηλ. ἐπὶ
 λιθίνων ἐδωλίων) ἐν τῷ ἱερῷ [διότι ἡ διαδικασία ἐγένετο ὑπὸ τὴν
σκίαν τῶν θεῶν καὶ μάλιστα τοῦ Διὸς] *κύκλῳ* [ὅστις ἦτο κῶρος
 [505] τῆς ἀγορᾶς ἐπίτηδες ἀποκεχωρισμένος], ἐκράτουν δὲ τὰ
 σιῆπτρα [ἦτοι τὰ σύμβολα τοῦ δικαστικοῦ ἀξιώματος] *τῶν βρον-
 τοφῶνων* (ὄξυφῶνων) κηρύκων εἰς τὰς χεῖράς των [κατὰ τὴν
 ἐκάστοτε σειρὰν τῆς ἀποφάνσεως τῆς γνώμης των]· μετὰ τούτων
 [τῶν σιῆπτρων], ἅτινα ἔχορήγουν αὐτοῖς οἱ κήρυκες, μετὰ σπου-
 δῆς ἀνίσταντο (ἠγείροντο), κατὰ σειρὰν δὲ ἀπεφαίνοντο γνώμην.
 Ἐκείντο δὲ [κατόπιν καταθέσεώς των ὑπὸ τῶν διαδίκων] ὡς ἦτο
 εἰλόγον, ἐν μέσῳ [τῶν δικαστῶν] δύο τάλαντα χρυσοῦ, ἵνα [τὰ]
 δώσωσιν [οἱ δικασταὶ] εἰς ἐκεῖνον [ἐκ τῶν διαδίκων], ὅστις ἤθελε
 διεξαγάγει (διαχειρισθῆ) τὴν ὑπόθεσιν τοῦ *ἐνώπιον τῶν δικα-
 στῶν* (=μετὰ τοῖσιν) *δικαιοτάτα* (=ἰθύντατα).

[510]. *Περί* (=ἀμφί) τὴν ἑτέραν δὲ πόλιν δύο στρατοὶ (ἦ:
 ἐνὸς στρατοῦ δύο μοῖραι) πολεμιστῶν ἐστρατοπέδευον [ἐνεκα
 πόθου λείας ἢ ἐκδικήσεως] (περικαθίζοντο=ἦατο) *λαμπρὰ* (ἀ-
 κτινοβολοῦντα) ὄπλα ἔχοντες· αἱ δὲ προθέσεις αὐτῶν ἦσαν
διτταὶ (ἔτεινον εἰς δύο ἐνδεχόμενα· καὶ ἐπὶ λέξει· δύο δὲ γνώ-
 μαι ἤρεσκον εἰς αὐτοὺς=δίχα... βουλή) ἢ νὰ ἐκπορθήσωσι (δηλ.
 διὰ τῆς βίας νὰ κυριεύσωσι) [τὴν πόλιν] ἢ νὰ μοιράσωσι [μετὰ
 τῶν πολιορκουμένων κατόπιν προτάσεων πρὸς τοῦτο γινομένων]
πᾶσαν τὴν κινητὴν περιουσίαν (=πάντα), ἦτοι ὅσην περιου-
 σίαν ἡ θηλακτικὴ πόλις ἐντὸς περιέκλειεν. Ἐκεῖνοι δὲ οἱ πολιορ-
 κοίμενοι κατ' οὐδένα τρόπον ἐπειθόντο [εἰς τὰς περὶ διανομῆς
 τῶν περιουσιῶν των προτάσεις], μυστικὰ δὲ ὀπλίζοντο *πρὸς ἐ-
 νέδραν* (=λόχῳ). Τὸ τεῖχος μὲν λοιπὸν ἐφύλαττον ἱστάμεναι
 [515] ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων αἱ ἀγαπηταὶ σύζυγοι καὶ οἱ παῖδες,
 μεταξὺ δὲ αὐτῶν [τῶν τοῦ τεῖχους φρουρῶν ἦσαν καὶ] ἄνδρες
 τοὺς ὁποίους κατεῖχε τὸ γῆρας· ἐκεῖνοι δὲ [οἱ ἀκμαῖοι ἄνδρες]
 ἐξῆλθον [πρὸς ἐνέδραν διὰ πορισμὸν τῶν ἐπιτηδείων]· προσπο-
 ρεύοντο δὲ αὐτῶν ὡς ἦτο *ἐπομενον* [εἰς φιλοθρήσκους καὶ φι-

λοπάτριδας ἄνδρας] (= ἄρα) ὁ Ἄρης καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ ἀμφοτέροι ἐκ χρυσοῦ κατασκευασμένοι, ἦσαν δὲ περιβεβλημένοι χρυσῶ ἱμάτια, ὠραῖοι καὶ μεγάλοι **δλόγυρα** (= ἄμφις) περιβλεπτοί, ὡς θεοὶ ὅπου ἦσαν, *ἐν τῇ πανοπλίᾳ των* (= σὺν τεύχεσι): [520] οἱ δὲ πολεμιστὰὶ ἄνδρες **κάτωθεν αὐτῶν** (= ὑπὸ) ἦσαν **βραχύτεροι κατὰ τὸ ἀνάστημα** (χαμηλότεροι=ὀλεΐζοντες). Οὗτοι δὲ ὅτε πλέον ἔφθασαν ἐκεῖ ὅπου **ἐπέτρεπεν εἰς αὐτοὺς ἡ θέσις** (= εἶχε σφίσι) νὰ ἐνεδρεύσωσιν **ἐν ξηρῷ τμήματι** [**λόγῳ τοῦ θέρουσις**] **τῆς κοιτῆς ποταμοῦ** (= ἐν ποταμῷ) καὶ ὅπου ἦτο ἡ ποτίστρα διὰ πάντα τὰ βοσκήματα, αὐτοῦ λοιπὸν οὗτοι ἐκάθισαν εἰς ἐνέδραν κεκαλυμμένοι μὲ στυλινὰ χαλκῆ ὄπλα· **χάριν δὲ τούτων** (= τοῖσι δὲ) ἔπειτα ἐκάθηντο μακρὰν τῶν πολεμιστῶν [ὡς πρόσκοποι] δύο σκοποὶ **ἀναμένοντες** (= δέγμενοι), ὅποτε ἤθελον ἴδει τὰ πρόβατα καὶ τοὺς καμπυλοκέρους βοῦς [τῶν πολιορκούντων].

[525] Οὗτοι δὲ [οἱ καμπυλόκεροι βόες καὶ τὰ πρόβατα] **ταχέως ἐνεφανίσθησαν ἐμπρὸς** (= προγένοντο), δύο δὲ [διότι ὁ εἰς ἦτο τῶν βοῶν καὶ ὁ ἕτερος τῶν προβάτων] συγχρόνως βοσκοὶ ἠκολούθουν παίζοντες τέρψεως χάριν τὰς σύριγγας [των]· τὸν δόλον δὲ δὲν **προεῖδον** (προησθάνθησαν) καθ' ὀλοκλήριαν. Ἐκεῖνοι μὲν [οἱ ἐνεδρεύοντες] προεῖδόντες **ταῦτα** (ἦτοι τὰς ἀγέλας καὶ τοὺς βοσκούς) ἔτρεξαν ἐναντίον των, **ταχέως δὲ ἔπειτα ἀπεχώριζον** (ἐκοπτον) **ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ** [καὶ ἀπήγαγον] (= τάμνοντ' ἀμφὶ) τὰς ἀγέλας τῶν βοῶν καὶ τὰ ὠραῖα ποίμνια τῶν λευκῶν προβάτων, ἐφόνευσαν δὲ πρὸς τούτοις τοὺς βοσκούς· [530] κεῖνοι δὲ [οἱ πολιορκοῦντες] **εὐθύς μόλις** (= ὡς οὖν) ἠκούσαν τὸν μέγαν θόρυβον πλησίον τῶν βοῶν καθήμενοι ἔμπροσθεν [κατὰ μῆκος] τοῦ τόπου τῆς [ἐν τῷ στρατοπέδῳ] ἀγορᾶς, ἀμέσως ἀναβάντες ἐπὶ τῶν ἀρμάτων τῶν συρομένων ὑπὸ **ταχέων** (κυρίως: αἰρόντων ὑψηλὰ τοὺς πόδας=ἀερισπόδων) ἵππων **ἔτρεχον εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο** (= μετεκίαθον), ἀμέσως δὲ ἔφθασαν **στήσαντες** (συγκροτήσαντες) δὲ μάχην ἐμάχοντο [ἀμφοτέρα τὰ στρατεύματα] **παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, διὰ τῶν χαλκῶν δὲ δοράτων ἐπι-** [535] **τυχῶς ἐκτύπων ἀλλήλους· Μεταξὺ δὲ [αὐτῶν]** (= ἐν δὲ) **ἐμάχετο** (: ἐγύριζεν ἄνω καὶ κάτω=ὀμίλειον) ἡ ἔρις, μεταξὺ δὲ

αὐτῶν [ἐμάχετο] ὁ τῆς πολεμικῆς ταραχῆς θεὸς (=Κυδοιμός), μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἡ καταστρεπτικὴ μοῖρα τοῦ θανάτου, κατέχουσα ἄλλον [μὲν ζωντανόν, νεωστὶ τραυματισθέντα, ἄλλον δὲ ἄτρωτον, ἄλλον δὲ πεφονευμένον] ἔσυρεν (ἀντί: ἄλλον δὲ πεφ. σύρουσα) ἀπὸ τοὺς πόδας κατὰ τὸν ἀλαλαγμὸν τῆς μάχης· εἶχε δὲ ἔνδυμα περὶ τοὺς ὤμους κατακόκκινον ἀπὸ τὸ αἶμα τῶν [πεφ.πολεμιστῶν] ἀνδρῶν. [Καὶ τὰ ἐν τῇ ἀσπίδι δὲ τεχνουργήματα τὰ παριστῶντα τὰ τῆς μάχης ταύτης ἦσαν τόσον φυσικῶς ἐξεικονισμένα, ὥστε] **συνεπλέκοντο [οἱ μαχηταί]** (=ὠμίλειον) καὶ ἐμάχοντο ὡς ἐάν [540] ἦσαν ζωντανοὶ ἄνθρωποι, καὶ τοὺς πεφονευμένους νεκροὺς ἀλλήλων προσεπάθουν νὰ σύρωσιν, [ἵνα ποικιλοτρόπως τούτους περιυβρίσωσι].

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ στιχ. 541—572. Περιγραφή τῆς δευτέρας ζώνης. Αὐτὴ δὲ παριστᾷ διὰ τριῶν χαριεστάτων εἰκόνων σκηνας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγροτικοῦ βίου κατὰ τὰς τρεῖς ὥρας τοῦ ἔτους, ἧτοι 1) ἄροσιν τὸ ἀγροῦ κατὰ τὸ ἔαρ (541—549)· 2) θερισμὸν κατὰ τὸ θέρος (550—560)· καὶ 3) τρυγητὸν κατὰ τὸ φθινόπωρον (561—572). Κατὰ τὰ δύο ἄκρα τῆς σκηναίης τοῦ τρυγητοῦ παρίστανται τρυγώμενα τὰ κλήματα ὑπο τὰ ὅποια διακρίνεται ἀραπὸς καὶ ἐν μέσῳ τῶν δύο ἄκρων οἱ φορεῖς τῶν σταφυλῶν. Μεταξὺ τοῦ θερισμοῦ καὶ τρυγητοῦ παρίσταται ἡ παρασκευὴ τοῦ γεύματος ὑπὸ δένδρον.

"Ἐδετε (κατεσκευάσαε) δὲ ἐντὸς [τῆς δευτέρας ζώνης τῆς εἰκονιζούσης τὸν ἀγροτικὸν βίον καὶ τὰς τρεῖς ὥρας τοῦ ἔτους] ἀγρὸν ἀφειθέντα ἐπὶ τινα χρόνον χέρσον καὶ πάλιν ἀροτριαθέντα (: νεῖᾱμα=νεῖδον) ἀφραῖτον, γῆν παχεῖαν (γόνιμον), εὐρεῖαν τρεῖς ἀροτριωθεῖσαν (: τρεῖς φορές γυρισμένην)· πολλοὶ δὲ ζευγηλάται ἐν αὐτῇ περιφέροντες ἐπάνω καὶ κάτω τὰ ζευγάρια **ἀδιακόπως [τὰ] διηύθυνον** (=ἐλάστρεον)· Οὗτοι δὲ [οἱ ζευγηλάται] ὁσάκις στρέψαντες [τὸ ζεύγος] ἔφθανον εἰς τὸ τέσμα τοῦ [545] ἀγροῦ, [ἀφ' οὗ οὐ εἶχον ἐκκινήσει], τότε δὲ ἀνήρ [τις] ἐρχόμενος πρὸς αὐτοὺς ἔδιδεν εἰς τὰς χεῖρας ποτήριον οἴνου γλυκέος ὡς μέλι· ἄλλοι δὲ (=τοὶ δε) ἔκαμνον στροφήν [μόλις ἔφθανον εἰς τὸ ἄλλο τέσμα, ἵνα ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν ἀφετηρίαν] προχωροῦντες παραλλήλως πρὸς τὰς [μέχρι τοῦδε] αὐλακίας ἐπιθυμοῦντες νὰ φθάσωσιν [ἵνα πίωσι πάλιν] εἰς τὸ ἄκρον τοῦ **εἰς βάθος**

ἐκτεινομένοι (: ἐκτεταμένον) ἀφράτου ἀγροῦ. Οὗτος δὲ ὁ ἀγρὸς [ἀναστρεφόμενος ὑπὸ τῶν γεωργῶν] ἐμαύριζεν ὀπισθεν, ὁμοίαιζε δὲ πρὸς ἠροτριαμένον, ἐν ᾧ ἦτο χρυσοῦς· αὐτὸ πράγματι (= τὸ δὴ) ἐξαίσιον θαῦμα ἦτο.

[550] Ἔθετε (κατεσκεύασε) δὲ ἐντὸς [τῆς δευτέρας ζώνης κλπ.] βασιλικὸν κτήμα (=τέμενος) ἔχον ὑψηλοῦς στάχεις (σπαρτά)· ἐκεῖ δὲ ἐλεύθεροι ἡμερομίσθιοι ἐργάται (=ἔριθοι) ἐθέριζον κρατοῦντες εἰς τὰς χειρὰς τῶν κοπιτερῶν δρέπανα· [σταχύων] δὲ δράγματα (χεροβολιᾶς) ἄλλα [μὲν] ἐπιπτον ἀλλεπάλληλα (πυκνά) εἰς τὴν γῆν κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἔργου (: ἐν τῇ γραμμῇ τοῦ ἔργου των=μετ' ὕμνον), ἄλλα δὲ οἱ τὰ χειροβόλα δένοντες ἔδενον με δεσμούς ἐκ καλάμις (: με καλάμωσχοινα). Τρεῖς δὲ χειροβολοῦνται ἴσταντο (παρηκολούθουν) ὀπισθεν [τῶν θε- [555] ριστῶν]· ὀπισθεν δὲ [τῶν χειροβολοδετῶν] παῖδες συλλέγοντες τὰ δράγματα [καί] φέροντες [αὐτὰ] εἰς τὴν ἀγκαλιάν των μετὰ ζήλου (: ἀκαταπαύστως=ἀσπερχῆς) προσέφερον [ταῦτα εἰς τοὺς δέτας]. Ὁ δὲ βασιλεὺς [ὁ κύριος τοῦ τεμένου] κρατῶν σκηπτρον σιωπηλῶς καὶ χαρμωδῶς [διὰ τὴν πλουσίαν συγκομιδὴν] ἴστατο μεταξὺ αὐτῶν ἐπὶ τῆς αὐλακίᾳς. Κήρυκες δὲ μακρὰν κἀτωθεν δρυὸς παρεσκευάζον τράπεζαν (γεῦμα), σφάζαντες δὲ βοῦν μέγαν ἠσχολοῦντο [διὰ τὴν ἔψησιν αὐτοῦ]· αἱ δὲ γυναῖκες ἀφθότους χονδροαλεσμένας λευκὰς κριθὰς ἐδούλευον (: ἐζύμωνον) [ἐντὸς ὕδατος, ἵνα σχηματισθῇ πόλτος καὶ κατασκευασθῇ [560] πρὸς ἔψησιν ἄρτος] διὰ τοὺς ἐλευθέρους μισθωτοὺς ἐργάτας ὡς γεῦμα.

Ἔθετε (: κατεσκεύασε) δὲ [ἐντὸς τῆς αὐτῆς δευτέρας ζώνης] ἄμπελον πολὺ φορτωμένην με σταφυλάς, ὠραίαν [καί] χρυσοῦν· μέλαινα δὲ σταφυλαὶ ἦσαν ἐπὶ τῶν κλημάτων (=ἰνά), εἶχε δὲ στηριχθῆ [ἢ ἄμπελος] πέρα πέρα (ἀπὸ τοῦ ἑνὸς δηλ. ἄκρου με- χρι τοῦ ἄλλου) δι' ὑποστηριγμάτων (φουρκῶν) ἀγροῶν· ἀμφοτέρωθεν δὲ [τῆς ἀπέλου κατεσκεύασε] τάφρον (=κάπετον) ἔχουσαν χρῶμα μελάγχρου (ἦτοι χρῶμα βεβαμμένου γάλβου [565] =κάνεον), ὀλόγυρα δὲ ἐπέρασσε (ἐτραύηξεν) φράκτιν ἐκ κασιτέρου· μιὰ δὲ μόνη ἀτραπὸς ἔφερεν εἰς αὐτὴν [τὴν ἀμπελον], διὰ τῆς ὁποίας ἤρχοντο καὶ ἐπανήρχοντο οἱ ἀποκομιζον-

τες τὰς σταφυλὰς (=οἱ φορῆς), ὅτε ἐτρώγων τὴν ἄμπελον. Παρθένοι δὲ καὶ ἄγαμοὶ νέοι μὲ τὰ παιδικὰ (ἄθῳα) αἰσθημάτων των ἔφρσον [ἐπὶ τῆς ῥάχεώς των] ἐντὸς πλεκτῶν καλάθων τὸν ὡς μέλι γλυκὴν [ἐκ σταφυλῶν] καρπὸν. Ἐν μέσῳ δὲ τούτων παῖς μὲ *ἄγυρᾶν* (δξύφωνον) φόρμιγγα θελκτικὰ ἐκιδάριζε, *συνώδευε δὲ τὸ ὄργανον ἄδων* (=ὑπὸ ἄοιδε) ὠραῖον *ἄσμα ἄδόμενον* [570] *πρὸς τιμὴν τοῦ νεανίου Δίνου, ὅστις αὐξήθει ἐν μέσῳ κροβάτιων ἐσπαράχθη ὑπὸ λυσσάντων κυνῶν* (=λίνον) διὰ λεπτῆς φωνῆς· ἐκεῖναι δὲ [αἱ παρθένοι καὶ τὰ παλληκάρια] *κιτυπῶσαι* [τὸ ἔδαφος διὰ τῶν ποδῶν, χοροπηδημάτων] *ἐν ῥυθμῷ* (συγχρόνως=ἁμαρτῆ) μὲ ἄσμα μετὰ χοροῦ καὶ μὲ φωνῆν *ἐπιφωνηματικὴν ὡς ἐπῳδὸν μεθ' ἐκάστην στροφὴν* [Αἱ Δίνει!] (=λυγμῷ τε) χοροπηδῶντες *παρηκολούθουν* (συνώδευον) τὸν ἰοιδόν.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ στιχ. 573—606. — Περιγραφή τῆς τρίτης ζώνης. Αὕτη δὲ παριστᾷ εἰκόνα ἐκ τοῦ ποιμενικοῦ βίου, ἣτοι 1) ἀγέλην βοῶν προσβαλλομένην ὑπὸ δύο λέοντων παρὰ καλαμῶφυτον ποταμὸν. δηλούμενον δι' ἰχθύων (573—86)· 2) εἰρηκτικὴν ποιμνὴν προβάτων μετὰ μανθῶν (587—589)· καὶ 3) Χορὸν (590—606).

Κατεσκευάσε δὲ ἐν τῇ [τρίτῃ ζώνῃ] ἀγέλην βοῶν ὀρθοκεράτων [575] οἱ δὲ βοῆς ἦσαν κατεσκευασμένοι ἐκ χρυσοῦ καὶ κασιτέρου ἐπορεύοντο δὲ ἀπὸ τοῦ *βουστιαίου* (μάνδρας) (=ἀπὸ κόπρον) μετὰ μηκυθμοῦ [λόγῳ τῆς χαρᾶς των διὰ τὴν ἐκ τῶν σταυλῶν εἰς τὸ ὑπαιθρον ἔξοδον] εἰς τὴν βοσκὴν πλησίον ποταμοῦ πολυκατάγου [καὶ] πλησίον εὐλυγίστου καλαμῶνος [ἐπιτηδείου πρὸς ἐνέδραν ἀγρίων θηρίων]. Τέσσαρες δὲ ἐκ χρυσοῦ κατεσκευασμένοι βουκόλοι μαζὶ μὲ τις βοῦς *ἐβάδιζον [δ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου κατ' ἀποστάσεις]* (=ἔστιχῶντο). Δύο δὲ τρομεροὶ λέοντες μεταξὺ τῶν προπορευομένων βοῶν ἐκράτουν ταῦρον ἐκβάλλοντα μικηθμούς· οὗτος δὲ ἐκβάλλον παρατεταμένους μικηθμοῖς ἐσύρετο· ἔτρεχον δὲ ὑπισθεν αὐτοῦ [ἵνα τὸν ἀποσπάσωσιν ἀπὸ τῶν λέοντων] κύνες καὶ ἄνδρες ἄρμιοι (ἐνήλικες). Ἐκεῖνοι μὲν [οἱ δύο λέοντες] διασφάξαντες τοῦ μεγάλου βοῆς τὸ βόειον δέρμα [κατέτρῳγον] τὰ ἐντόσθια καὶ ἔπινον τὸ μαῦρον αἷμά του·

[585] οἱ δὲ βουκόλοι μάτην ἐζήτουν ἢ ἀποδιώξουσιν αὐτὸν (= ἐνδίασαν) παροτρύνοντες τοὺς ταχεῖς κύνες. Ἐκεῖνοι δὲ βέβαια ἀπέφευγον μὲν νὰ δαγκάσωσι, πολὺ δὲ πλησίον ἰστάμενοι ὑλάκτουν καὶ ὠπισθοχώρουν.

Κατεσκευάσε δὲ ἐντὸς τῆς αὐτῆς ζώνης ὁ ἑξακουστός ἀμφιδέξιος [Ἡφαιστος] ἐν ὠραίᾳ συνδένδρῳ κοιλάδι βοσκὴν μεγάλην λευκῶν προβάτων, καὶ στάναις (μανδραϊά) καὶ καλύβας τῶν ποιμένων καλῶς ἐστεγασμένας καὶ **μάτθρας τῶν νεογνῶν** (τσάρκους).

[590] Ἐντὸς δὲ τῆς αὐτῆς τρίτης ζώνης ὁ ἑξακουστός ἀμφιδέξιος κατεσκευάσεν ἐντέχνως τόπον τοῦ χοροῦ [μετὰ ποικίλων σημείων καθοδηγούντων τὴν ποικιλίαν τῶν ἐλιγμῶν] ὅμοιον πρὸς ἐκεῖνον, ὁποῖόν ποτε ἐν τῇ εὐρυχώρῳ Κνωσῶ [τῆς Κρήτης] ὁ Δαίδαλος [ὁ Ἀθηναῖος] ἐφιλοτέχνησε διὰ τὴν καλλιπλόκομον Ἀριάδνην. Ἐκεῖ βέβαια [ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ χοροῦ] ἄγαμοι νεανῖαι **καὶ παρθένοι ἀποφέρουσαι εἰς τοὺς γονεῖς βοῦς ὡς προῖκα παρὰ τῶν μνηστήρων** (ἢ: καὶ παρθένοι περιζήτητοι) [ἐναλλάξ τε- [595] ταγμένοι] ἐχόρευον κραιπνότερον τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ καρποῦ ἀλλήλων. Ἐκ τούτων ἐκεῖναι μὲν αἱ παρθένοι ἐφόρουν λεπτοὺς λινοὺς πέπλους, οὗτοι δὲ ἦσαν ἐνδεδυμένοι χιτῶνας καλῶς ἐγνεσμένους **ἀσθενῶς** (ἐλαφρῶ=ἦκα) ἀποστίλβοντας ἀπὸ τὸ ἔλαιον [ἐν τῷ ὁποίῳ τὰ νήματα πρὶν ὑφανθῶσι ἐνεβάπτοντο, ἵνα καταστῶσι μαλακά, ἐδλίγιστα καὶ στιλπνά]: καὶ πρὸς τούτοις ἐκεῖναι μὲν εἶχον ὠραῖα [καὶ ὑψηλά ἐκ μετάλλου] διαδήματα τῆς κεφαλῆς, οὗτοι δὲ εἶχον χρυσᾶ ἐγχειρίδια ἐξηρητημένα ἐξ ἀργυρῶν ἱμάντων: οὗτοι δὲ οἱ νέοι καὶ αἱ νεάνιδες ἄλλοτε μὲν [ἡνωμένοι] ἔτρεχον μὲ τεχνικούς (ἐπιδεξίους) βηματισμούς (ἐλιγμούς) **μετὰ [600] πολλῆς εὐστροφίας** (= ὄηα μάλα), καθὼς [συμβαίνει], ὅταν τις κεραμεὺς καθίσας δοκιμάσῃ τροχὸν [κεραμευτικόν] εὐάρμοστον εἰς τὰς παλάμας του, ἐὰν τρέξῃ ἄλλοτε δὲ [χωριζόμενοι] πάλιν ἔτρεχον **εἰς γραμμὰς** (κατὰ στοιχοῦς=ἐπὶ στίχας) ἀντιμέτωποι πρὸς ἀλλήλους. Πολὺ δὲ πλήθος τερπόμενον ἵστατο πέριξ τοῦ θελκτικῆς χοροῦ: μεταξὺ δὲ αὐτῶν [τῶν χορευόντων] ὑπέροχος αἰοδὸς ἔψαλλε παίζων τὴν φόρμυγγα: δυὸ δὲ **θαυματοποιοὶ** (σοχοί- [605] νοβάται = κινιστήρες) **μεταξὺ αὐτῶν** [τῶν χορευόντων] καὶ

θεομένων] (=κατ' αὐτούς) δηλ. ἐν τῷ μέσῳ περιστρέφοντο ἐκτελοῦντες γυμνάσματα δυσκολώτατα ὅτε [ὁ αἰδὸς] ἔκαμινεν ἀρχὴν τοῦ ἄσματος.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ στ. 607—608. Περιγραφή τῆς τετάρτης καὶ τελευταίας ζώνης. Αὕτη παριστᾷ τὸν Ὠκεανὸν εἰκονιζόμενον δι' ἐγγονίων γραμμῶν καὶ ἰχθύων καὶ ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὴν ἐν τῷ κεντρικῷ κύκλῳ θάλασσαν. Διὰ τοῦ Ὠκεανοῦ δὲ περιστέφεται τὸ σύνολον τῆς γῆνης ζωῆς καὶ κινήσεως.

Ἔθεσε (κατεσκεύασε) δὲ ἐν τῇ τετάρτῃ καὶ τελευταίᾳ ζώνῃ τὸν μεγαλοδύναμον Ὠκεανὸν ποταμὸν παρὰ τὸ ἔσχατον μέρος τῆς ἀννυγος τῆς στερεᾶ κατεσκευασμένης ἀσπίδος.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ στιχ. 609—617. Ὁ Ἡφαιστος μετὰ τὴν ἀποκράτωσιν τῆς ἀσπίδος ἐπεδόθη εἰς τὴν κατεσκευὴν καὶ τῶν λοιπῶν ὄπλων, ὅτινα παρεδόθησαν τῇ Θέτιδι, ἥτις καὶ ἐν τάχει κατηθύνηθη πρὸς τὸν Ἀχιλλέα.

[610] Ἄφου δὲ κατεσκεύασε τὴν μεγάλην καὶ ἰσχυρὰν ἀσπίδα, κατεσκεύασεν ἀκολούθως δι' αὐτὸν (τὸν Ἀχιλλέα) θώρακα λαμπρότερον τῆς λάμπσεως τοῦ πυρός, τῷ κατεσκεύασε δὲ [καὶ] περικεφαλαιάν βαρεῖαν καλῶς προσηρμοσμένην εἰς τοὺς κροτάφους του, ὥραϊάν τεχνικῶς ἐξεργασμένην, ἐπάνω δὲ εἰς αὐτὴν ἔθεσε χρυσοῦν λόφον, τοῦ κατεσκεύασε δὲ κνημίδας ἕξ *εὐκάμπτου* (μαλακοῦ=ἐανοῦ) κασιτέρου.

Ἄφου δὲ ὅλα τὰ ὄπλα κατεσκεύασε [*ἐργαζόμενος καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἀφ' ἐσπέρας*] (=κάμει) ὁ ἑξακουστός ἀμφιδέξιος, σηκώσας [αὐτὰ μετέφερεν ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου του εἰς τὴν [615] αἴθουσαν καὶ] ἔθεσεν ἔμπροσθεν τῆς μητρὸς τοῦ Ἀχιλλέως Θέτιδος. Αὕτη δὲ ὡς ἰεραξ ἐπήδησε κάτω ἀπὸ τὸν χιονοσκεπῆ Ὀλυμπον φέρουσα τὰ παρὰ τοῦ Ἡφαιστου λαμπρὰ ὄπλα.

ΤΕΛΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑΣ Σ.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ, Δ.Φ.

ΟΔΟΣ ΦΙΛΟΘΕΑΣ & ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Πωλούνται ἐν τῷ ἐκδοτικῷ ἡμῶν Οἴκῳ αἱ κάτωθεν πρωτότυποι
σχολαὶ καὶ μεταφράσεις τοῦ κ. **Ιωάννου Θ. Ρώσση**, γυμνασιάρχου.
Διὰ τὴν πρώτην τάξιν τῶν τετραταξίων Γυμνασίων.

α') Ἀνσίου λόγου Δρ. 6.—β') Ἀρριανὸς Ἀλεξάνδρου Ἀνά-
βασις Δρ. 8.—γ') Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων Πολιτεία Δρ. 8.—δ')
Lhomond de viris illustribus Δρ. 8.—ε') Ἡροδότου Μοῦσαι Δρ. 8.
—ς') Πλουτάρχου Θεμιστοκλῆς Δρ. 8.—ζ') Πλουτάρχου Ἀρι-
στείδης Δρ. 8.—η') Λατινικοῦ Ἰναγνωσματαρίου Δρ. 8.

Διὰ τὴν δευτέραν τάξιν τῶν τετραταξίων γυμνασίων

α') Θουκυδίδου Ἱστορ. βιβλ. Α' Δρ. 6.—β') Θουκυδίδου Ἱ-
στορ. βιβλ. Β' Δρ. 6.—γ') Ὀμήρου Ὀδύσσεια Α—Ζ Δρ. 8.—
δ') Ὀμήρου Ὀδύσσεια Ι Δρ. 6.—ε') Δημοσθένους Ὀλυμπιακοὶ
Δρ. 6.—ς') Βίοι Κορινθίου Νέπωτος Δρ. 8.—ζ') Καίσαρος de
bello civili Δρ. 6.—η') Ἀπομνημονεύματα Ξενοφώντος Δρ. 12, 50.
θ') Τιβέριος καὶ Γάιος Γράγχοι Δρ. 8. ι') Ἄγρις καὶ Κλεο-
μένης Δρ. 8.

Διὰ τὴν τρίτην τάξιν τῶν τετραταξίων Γυμνασίων.

α') Δημοσθένους α' Φιλιππικὸς καὶ περὶ εἰρήνης Δρ. 8.—β')
Δημηγορίαι Θουκυδίδου Δρ. 6.—γ') Ὀμήρου Ἰλιάς Α' Δρ. 6.—
δ') Ὀμήρου Ἰλιάς Ζ' Δρ. 6.—ε') Ἀπολογία Σωκράτους Δρ. 8.
ς') Κριταὶν Πλάτωνος Δρ. 6.—ζ') Λυρική Ἀνθολογία Δρ. 8.—
η') Γ' Κατιλινακὸς Δρ. 6.—θ') Δ' Κατιλινακὸς Δρ. 6.—ι') Ἐ-
πιστολαὶ Κικέρωνος Δρ. 8.—ια') Ὀβιδίου Μεταμορφώσεων Δρ. 8.
ιβ') Δημοσθένους β' Φιλιππικὸς Δραχ. 6.—ιγ') Θεοφράστου Χα-
ρακτήρες Δρ. 8.—ιδ') Λουκιανοῦ Χάρων ἢ Ἐπισκοπεῦντες Δρ. 6.

Διὰ τὴν τετάρτην τάξιν τῶν τετραταξίων Γυμνασίων.

α') Ἀντιγόνη Σοφοκλέους Δρ. 9.—β') Οἰδίπους Τύραννος
Σοφοκλέους Δρ. 10.—γ') Ὀμήρου Ἰλιάς Ο—Π Δρ. 8.—δ') Ὀ-
μήρου Ἰλιάς Ρ—Σ Δρ. 8.—ε') Ὀμήρου Ἰλιάς Τ—Χ Δρ. 10.—
ς') Ὀμήρου Ἰλιάς Ψ Δρ. 8.—ζ') Ὀμήρου Ἰλιάς Ω Δρ. 8.—
η') Αἰνείας Ὀδυσσεύς βιβλ. α' καὶ β' Δρ. 10.—θ') De ot-
licius Κικέρωνος Δρ. 8.—ι') Ὄρασιον Ὠδαὶ Δρ. 8.—ια') Εἰδύλλια
Θεοκρίτου Δρ. 6.—ιβ') Ἐπιτάφιος Περικλέους Δρ. 6.—ιγ') So-
nium Scipionis M. Τυλλίου Κικέρωνος Δρ. 8.

Τιμᾶται Δραχμῶν 8